Anchetă internațională

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 28 4 iulie 1974

UN NOU MOMENT IMPORTANT ÎN EVOLUȚIA RELAȚIILOR ROMÂNO-EGIPTENE

Corespondențe • 1000+1 • Puncte de vedere

LIUBLIANA

reportaj pe glob

CARACAS

UN NOU MOMENT IMPORTANT ÎN EVOLUȚIA RELAȚIILOR ROMÂNO-EGIPTENE

La invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii Arabe Egipt, Mohammed Anwar El Sadat, împreună cu soția, doamna Gihane Sadat, au efectuat o vizită oficială în România.

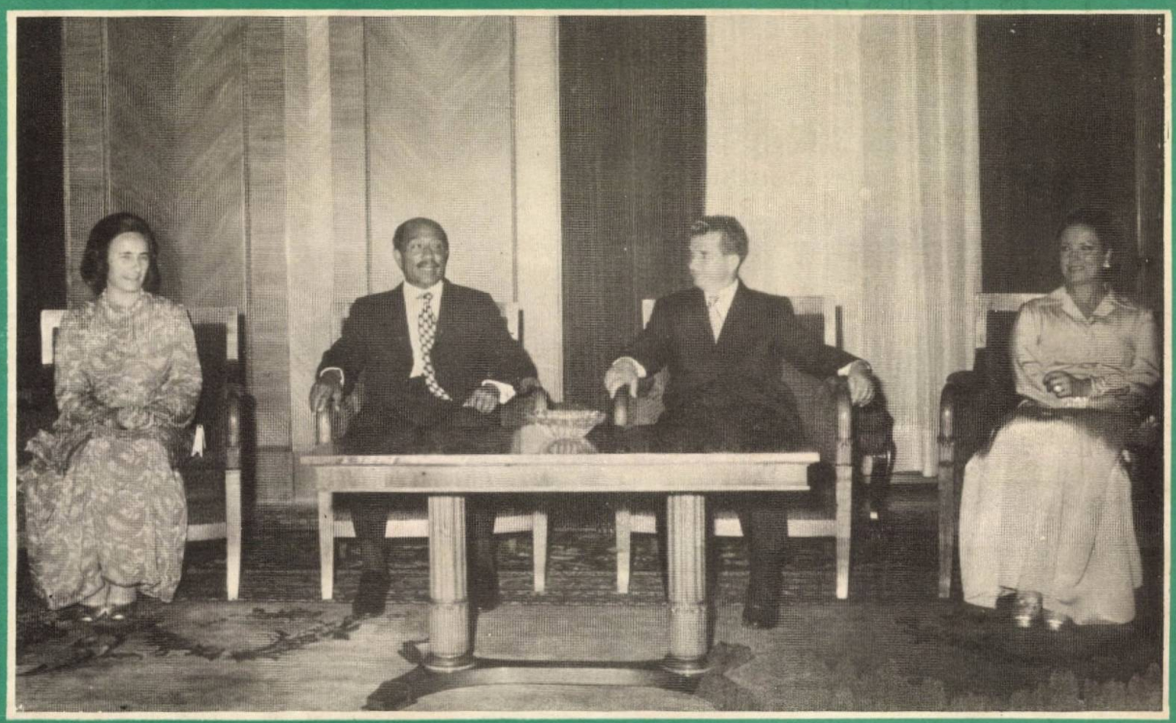

Imagine din timpul întîlnirii protocolare

La Palatul Republicii : aspect din timpul convorbirilor oficiale între președinții Nicolae Ceaușescu și Anwar El Sadat

Răspunzînd ovațiilor, manifestărilor călduroase la sosirea în orașul Sinaia

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

28 (558)

4 iulie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Trei momente de referință istorică. Radu Pascal 2
Buenos Aires. La moartea președintelui Peron. 11
Moscova. A treia intîlnire sovieto-americană la nivel înalt. Laurențiu Duță 12
Kuneitra. Reconstrucția și pacea – obiectivele prioritare. Rodica Georgescu 13
Premierul pakistanez Bhutto la Dacca : „Convorbiri substanțiale". Liana Enescu 14
Alger. Anul unor importante înnoiri. Mircea S. Ionescu 15
„Primăvara garoafelor roșii (II) Claude Roy 25

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „LUMEA"

Mohammed Anwar El Sadat, președintele Republicii Arabe Egipt 4
Doamna Gihane El Sadat 4
Miloș Minici, vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal al R.S.F.I., secretar federal pentru afacerile externe. 5

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ : ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Răspund : **Yakubu Gowon, Turan Güneș, Anker Joergensen, Adolfo Battaglia.** 6–7

SINTEZE

America Latină. Exercitarea dreptului suveran asupra resurselor naționale – componentă a progresului economic și social. Ilie Șerbănescu 8

REPORTAJ PE GLOB

Liubliana. Radu Dobre 16
Caracas. Anca Voican 17
Hodgenville, Ky. Mihai Matei 18

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Phenian. Ilie Olteanu 20
Sofia. Constantin Amariței 21

1000 + 1 22–23

POLEX 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ. 27–29

PROFIL

Jumjaaghiin Țedenbal, președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al Republicii Populare Mongole. 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

26 iunie — 2 iulie

miercuri

– Desfășurată intr-o atmosferă de prietenie și înțelegere reciprocă, a luat sfîrșit vizita oficială întreprinsă în țara noastră de Moktar Ould Daddah, secretar general al Partidului Poporului din Mauritania, președintele Republicii Islamice Mauritania, și a soției sale, doamna Marième Daddah, vizită efectuată la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

– La Paris au avut loc ultimele întrevederi între președintele Valéry Giscard d'Estaing și Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, aflat în vizită oficială în Franța.

joi

– Sub semnul dorinței reciproce de a întări relațiile tradiționale de prietenie dintre popoarele român și egiptean, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, a sosit în țara noastră, în vizită oficială de prietenie, președintele Republicii Arabe Egipt, Mohammed Anwar El Sadat, împreună cu soția, doamna Gihane El Sadat.

– La Dacca au început convorbirile dintre primul ministru al Pakistanului, Zulfikar Ali Bhutto, și primul ministru al Republicii Bangladesh, Mujibur Rahman.

– Președintele Statelor Unite, Richard Nixon, a sosit la Moscova, intr-o vizită oficială, la invitația secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev.

– Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, **și-a încheiat vizita oficială de patru zile în R. F. Germania.** La sfîrșitul vizitei, a fost dat publicității un comunicat comun.

vineri

– În capitala Tanzaniei, Dar Es Salaam, s-au încheiat lucrările celui de-al VI-lea Congres Panafrican, la care au participat delegații reprezentînd 32 de țări din Africa, bazinul Mării Caraibilor și din alte regiuni ale lumii, precum și reprezentanți ai mișcărilor de eliberare din sudul continentului african.

– La propunerea părții R.P.D. Coreene, la Panmunjon a avut loc o nouă reuniune a copreședinților Comitetului de coordonare Nord-Sud, în legătură cu normalizarea activității Comitetului.

– Guvernul R. P. Chineze și guvernul Republicii Venezuela au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

simbătă

– Primul ministru al Libanului, Takieddine Solh, aflat în vizită la Damasc, **a fost primit de șeful statului sirian, Hafez Al Assad,** cu care a conferit în legătură cu actuala situație din Orientul Apropiat, cu recentele raiduri ale aviației israeliene asupra teritoriului libanez, precum și în legătură cu problema palestiniană.

duminică

– Înscrisă ca un moment important în cronica bunelor relații bilaterale și a vieții internaționale, cu rezultate rodnice în planul colaborării reciproce, a luat sfîrșit vizita oficială de prietenie în țara noastră a președintelui Mohammed Anwar El Sadat și a soției sale, Gihane El Sadat, vizită efectuată la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

– Guvernul etiopian a creat o comisie ministerială, formată din patru membri, **pentru a discuta cu reprezentanții armatei și ai forțelor polițienești asupra ultimelor evenimente intervenite în situația internă** – preluarea de către forțele armate a controlului asupra posturilor de radio și a altor puncte-cheie din capitală și din împrejurimile acesteia.

luni

– Delegația de partid și guvernamentală mongolă, condusă de Jumjaaghiin Țedenbal, prim-secretar al C.C. al P.P.R.M., președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, **și-a încheiat vizita oficială de prietenie în R.P. Ungară.**

– Republica Federală Germania a prezentat, la Geneva, cererea oficială de admitere la Conferința Comitetului pentru dezarmare.

– Președintele Argentinei, generalul locotenent Juan Domingo Peron, a încetat din viață, la reședința sa din Olivos, din apropierea capitalei argentiniene.

marți

– Desfășurată sub semnul sentimentelor de stimă și prietenie ce caracterizează relațiile dintre cele două țări și popoare, s-a încheiat vizita în România a președintelui ales al Columbiei, Alfonso López Michelsen, și a soției sale, Cecilia Caballero de López, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

TREI MOMENTE DE REFERINȚĂ ISTORICĂ

Semnarea documentelor oficiale de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Moktar Ould Daddah

Densitatea și însemnătatea convorbirilor la cel mai înalt nivel au ridicat, mai demult, Bucureștiul la rangul de capitală cu o autentică vocație internațională, expresie dinamică și luminoasă a prestigiului politicii interne și externe a României socialiste, prestigiu care este, astăzi, o realitate de aur a noastră, dar și o realitate recunoscută a lumii internaționale. Această vară diplomatică a adus la București înalți oaspeți : șefi de stat, oameni politici marcanți, personalități influente de peste hotare. Ne-a adus, însă, o nouă confirmare a respectului și prieteniei lor, acel respect și acea prietenie pe care națiunea română a știut și știe să le ofere ca temelie trainică și umană a relațiilor pe care le întreține. Sînt calități perene ce au dat strălucire — în această vară de neobosită acțiune politică a șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — unor momente noi și memorabile în istoria relațiilor externe ale României. Într-o epocă și o lume de profunde prefaceri istorice, România știe să arate că istoria se face și la București.

În răstimpul scurt al cîtorva zile dintr-un an — și dintr-un an bogat în mari evenimente —, s-au încheiat, succesiv, vizitele a trei șefi de stat : președintele Republicii Islamice Mauritania, Moktar Ould Daddah, președintele Republicii Arabe Egipt, Mohammed Anwar El Sadat, președintele ales al Republicii Columbia, Alfonso López Michelsen. S-au încheiat trei vizite care vor intra, cu siguranță, în memoria politică și diplomatică. S-au încheiat, în acest răstim și cu acest prilej, documente de mare valoare — valoare politică, economică, culturală, dar și morală —, documente de greutate istorică pentru relațiile României cu aceste țări, documente de certă și pozitivă implicație internațională.

Vom sublinia, și cu acest prilej, însemnătatea excepțională a Declarațiilor solemne comune încheiate, semnificația lor în plan bilateral — pentru continua îmbogățire a conținutului relațiilor reciproce, în plan internațional — pentru promovarea unor raporturi interstatale noi, bazate pe principiile eticii și legalității internaționale. Vedem în aceste documente, devenite o practică de lucru a diplomației românești, roadele concrete ale eforturilor pentru abolirea politicii de forță și dictat, pentru instaurarea unui sistem nou de relații internaționale, pe deplin democratice, întemeiate pe dreptul sacru al fiecărui stat la existență, independență, libertate și suveranitate ; pe dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege sistemul său politic, economic și social în deplină libertate și fără nici un amestec din afară ; dreptul suveran de a decide de sine stătător asupra resurselor naturale, conform intereselor naționale ; egalitatea, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne sau externe ale altui stat, abținerea de la folosirea sau amenințarea cu forța.

Adăugîndu-se altor documente similare încheiate de România cu multe alte state, Declarațiile solemne comune semnate, acum, la București, de către președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu președinții Mauritaniei și Egiptului reprezintă o nouă ilustrare a autorității de care se bucură principiile promovate de România în exercitarea relațiilor sale internaționale, o nouă contribuție concretă la cauza păcii și destinderii în lume.

Am făcut referire, cu prioritate, la aceste acte politico-diplomatice de mare însemnătate principială și practică pentru că ele luminează, în chipul cel mai clar, cadrul și perspectivele de evoluție ale relațiilor României cu aceste țări, spiritul de înaltă principialitate care le animă și le dă substanță.

Convorbirile președintelui Nicolae Ceaușescu cu președinții Moktar Ould Daddah, Anwar El Sadat și López Michelsen au însemnat tot atîtea momente de vîrf în stimularea unei rodnice cooperări, pe multiple planuri, au însemnat tot atitea prilejuri de abordare a problemelor internaționale de interes comun.

RAPORTURILE DINTRE ROMÂNIA ȘI MAURITANIA sînt, în mod firesc, încadrate în politica românească de întărire și intensificare a legăturilor cu tinerele state care au pășit pe calea dezvoltării independente. Este de notorietate internațională grija acordată de România dezvoltării relațiilor cu statele africane. Subliniem, în acest sens, contribuția capitală la dezvoltarea acestor legături, pe care au avut-o vizitele președintelui Nicolae Ceaușescu într-un șir de state africane, precum și convorbirile avute la București de șeful statului român cu o serie de conducători de stat și partid africani, lideri ai mișcărilor de eliberare națională. Era pe deplin firesc ca, în această lumină și beneficiind de asemenea premise, vizita președintelui Moktar Ould Daddah, pentru prima oară în România, să se desfășoare sub auspiciile cele mai favorabile, auspiciile prieteniei și colaborării, voinței comune de dezvoltare economică și progres multilateral.

Multitudinea acordurilor încheiate este, prin ea însăși, semnificativă pentru caracterul fructuos al vizitei. De certă importanță, Acordul de cooperare economică și tehnică subliniază hotărîrea celor două țări de a stabili o cooperare pe termen lung într-o serie de domenii de interes reciproc. Relevăm, în această ordine de idei, dorința manifestată de cele două state de a studia posibilitățile de creare a unor societăți mixte în domeniile industriei extractive, cercetărilor geologice, agriculturii, pescuitului, formării de cadre. Hotărîrea de creare a unei comisii mixte guvernamentale de cooperare economică și semnarea mai multor documente privitoare la dezvoltarea relațiilor economice constituie o expresie concretă a premiselor și cadrului favorabil unei largi dezvoltări a legăturilor economice româno-mauritane. Semnarea programului de aplicare a acordului cultural pe anii 1975—1977 și a acordului consular de desființare a vizelor se adaugă celorlalte documente încheiate, exprimînd varietatea sferelor de colaborare româno-mauritană. De o deosebită importanță în evoluția relațiilor dintre cele două state se relevă a fi și protocolul privind colaborarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Poporului din Mauritania, o premisă importantă fiind rolul conducător pe care ambele partide îl exercită în cele două țări.

Convorbirile avute de cei doi președinți au pus în lumină apropierea sau similitudinea pozițiilor și vederilor într-o serie de probleme internaționale. Ne referim, cu deosebire, la necesitatea intensificării eforturilor pentru consolidarea destinderii internaționale, în favoarea luptei pentru lichidarea colonialismului și rasismului, pentru soluționarea marilor probleme internaționale, pentru sporirea rolului și ponderii statelor mici și mijlocii pe arena internațională, pentru eliminarea decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și cele avansate din punct de vedere economic. Simpla enumerare a temelor abordate ni se pare elocventă pentru sugerarea semnificației politice a dialogului purtat de cei doi președinți, dialog dus în spiritul prieteniei și colaborării, al preocupării majore pentru menținerea și consolidarea păcii și destinderii internaționale.

CONVORBIRILE DINTRE PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU ȘI PREȘEDINTELE MOHAMMED ANWAR EL SADAT reprezintă — putem spune — momentul cel mai înalt în evoluția relațiilor româno-egiptene, relații cu bogate tradiții, care au cunoscut un curs constant ascendent mai ales în ultimii ani, ca urmare a vizitei efectuate în Egipt, în aprilie 1972, de președintele Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. Expresie a sentimentelor de solidaritate nutrite de poporul român față de lupta popoarelor arabe pentru consolidarea independenței și suveranității naționale, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru înfăptuirea idealurilor naționale de pace și progres social, vizita efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în unele țări arabe a consolidat acest cadru, a creat noi condiții, dintre cele mai favorabile, dezvoltării multilaterale a raporturilor româno-arabe.

Înscrisă în acest context, vizita președintelui Anwar El Sadat în tara noastră a beneficiat de acele atu-uri prețioase pe care numai prietenia sinceră și strînsa colaborare între cele două popoare le pot oferi. Declarația solemnă comună — ca și în cazul altor vizite încheiate cu ase-

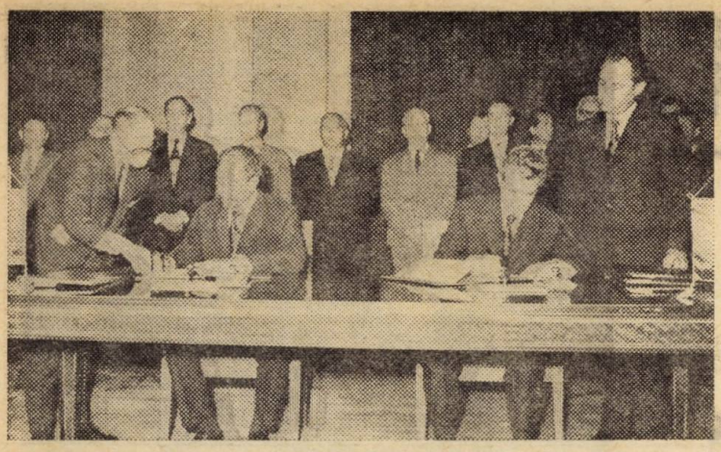

Semnarea documentelor oficiale de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Anwar El Sadat

Aspect de la convorbirile oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Alfonso López Michelsen

menea rezultate — este, așa cum am remarcat de la bun început, deosebit de grăitoare pentru fundamentul temeinic, principial al relațiilor statornicite între România și Egipt. Celelalte documente semnate ilustrează sfera largă a zonelor de cooperare și colaborare româno-egipteană. În plan economic, Declarația cu privire la crearea unui comitet comun de cooperare între România și Egipt constituie un act de mari și reale implicații pozitive. Acordarea de către România a unui credit de 100 de milioane dolari care să fie utilizat în livrări românești de echipament, utilaje, instalații complexe, proiecte, asistență tehnică sau licențe pentru realizarea în Egipt a unor proiecte comune în cadrul unor societăți mixte româno-egiptene (cu prioritate, a unei societăți mixte pentru explorarea și exploatarea petrolului), crearea unei bănci româno-egiptene, luarea în considerare a mai multor proiecte industriale și agricole de interes comun — toate acestea sînt elocvente pentru marile posibilități care se deschid cooperării între România și Egipt, grație convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și Anwar El Sadat.

Elocventă pentru evoluția pozitivă dintre cele două țări și popoare este, fără îndoială, și hotărîrea de a se intensifica relațiile dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Socialistă Arabă, în direcția luptei comune împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru pace și cooperare.

Firește, convorbirile de la București între președinții Ceaușescu și Sadat s-au axat și asupra unei largi sfere de probleme internaționale, prilejuind celor doi șefi de stat examinarea mutațiilor pozitive pe plan mondial, ca expresie a voinței popoarelor de a-și consacra eforturile operei de pace și dezvoltare națională, în deplină libertate și neatîrnare, fără presiuni din afară sau ingerințe în treburile lor interne și externe.

În analiza aplicată vieții internaționale actuale, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Anwar El Sadat au evidențiat existența unor condiții noi, favorabile întronării principiilor noi de conviețuire interstatală, a posibilităților crescînde pentru eliminarea tensiunilor, abolirea politicii de agresiune și dictat, a dominației colonialiste și neocolonialiste, în general a unor premise reale de soluționare pașnică a conflictelor și diferendelor, de consolidare a cursului spre destindere, de instaurare a unui climat autentic de pace, colaborare și securitate internațională.

Desigur, turul de orizont al evenimentelor a inclus, în mod special, problema Orientului Apropiat.

România — după cum se știe — a salutat realizarea dezangajării militare dintre Egipt și Israel, precum și recentul acord de dezangajare dintre Siria și Israel. Considerînd aceste acorduri ca un pas pe calea unei soluții politice a conflictului, președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea continuării eforturilor pentru a se ajunge la o pace trainică și dreaptă. În acest sens, România consideră că în cadrul Conferinței de la Geneva — ce se va ține sub auspiciile O.N.U. — se pot duce negocieri rodnice. În ce privește participarea la această conferință, dacă rolul hotărîtor îl au țările direct interesate, dacă un rol important îl au țările mari, România — a precizat și cu această ocazie președintele Nicolae Ceaușescu — este de părere că un rol important îl pot juca și alte state, îndeosebi din Europa și Africa, state direct interesate în realizarea unei păci durabile în regiune. Înfăptuirea acestei păci trainice și drepte presupune, în concepția României — iar convorbirile dintre președinții Ceaușescu și Sadat au reconfirmat această poziție — retragerea Israelului din teritoriile ocupate în urma războiului din 1967, asigurarea integrității și suveranității fiecărui stat din această zonă și soluționarea, în același timp, a problemei poporului palestinian, în conformitate cu interesele sale naționale legitime. Exprimîndu-și voința comună de conlucrare în interesul soluționării situației din zonă, menționăm hotărîrea celor doi șefi de stat de a menține contacte permanente, de a proceda la consultări bilaterale de cîte ori se consideră necesar.

În esență, prin multiplele lor coordonate, convorbirile la nivel înalt dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Anwar El Sadat s-au soldat cu rezultate dintre cele mai fructuoase pentru ambele țări, rezultate ce deschid perspective noi și generoase relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt.

RELAȚIILE ROMÂNO-COLUMBIENE au căpătat, prin vizita în țara noastră, a președintelui ales Alfonso López Michelsen noi valențe, în măsură să le ofere un cîmp mai larg de dezvoltare. Înainte de toate, vom sublinia, însă, o trăsătură care luminează mai bine caracterul vizitei președintelui columbian, și anume voința de continuitate manifestată de ambele părți în intensificarea colaborării între România și Columbia. Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Columbia anul trecut — ca, de altfel, întregul turneu prezidențial în cele șapte țări latino-americane — a pus în valoare posibilități mari de dezvoltare a relațiilor bilaterale, documentele încheiate cu acel prilej oferind un cadru dintre cele mai favorabile. Declarația solemnă comună, acordurile și înțelegerile convenite în timpul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Columbia, rezultatele fructuoase ale convorbirilor dintre șeful statului român și președintele Pastrana Borrero au deschis căi și modalități noi de diversificare și amplificare a colaborării dintre cele două state.

Alfonso López Michelsen ne-a vizitat acum țara pentru prima oară. El este însă un mai vechi promotor al relațiilor cu România. În urmă cu cinci ani, în calitate de ministru de externe, el a semnat, din partea columbiană, primele acorduri guvernamentale între București și Bogotà — cel de cooperare economică și tehnică, acordul comercial și de plăți, acordul în domeniul cultural. Convorbirile pe care le-a purtat, la București, cu președintele Nicolae Ceaușescu nu reprezintă o premieră, ci o continuare a schimburilor de vederi pe care șeful statului român le-a avut cu el, anul trecut, la Bogotà, dialog care a evidențiat satisfacția reciprocă pentru evoluția raporturilor româno-columbiene.

Dorința comună de a traduce în viață acordurile și înțelegerile încheiate anul trecut, de a continua eforturile în direcția intensificării colaborării și a defrișării unor noi zone de cooperare exprimă spiritul care a animat și a dat substanță actualelor convorbiri la nivel înalt, de la București, între președinții Nicolae Ceaușescu și Alfonso López Michelsen.

Cei doi președinți — se afirmă în comunicatul comun, dat publicității la încheierea vizitei — au subliniat utilitatea continuării consultării reciproce a celor două țări asupra problemelor de interes mondial și, în special, asupra acelora care asigură menținerea păcii și ordinii internaționale. În același timp, ei și-au exprimat dorința de a mări și diversifica schimburile comerciale, culturale și științifice, de a lărgi colaborarea tehnică în toate ramurile de interes comun, în beneficiul ambelor națiuni.

Înscrise în amplul dialog internațional întreținut de România cu un număr impresionant de state ale lumii, indiferent de orînduirea lor socială, recentele convorbiri la nivel înalt, de la București, convorbiri cu șefi de state veniți de pe meridiane geografice, mai mult sau mai puțin îndepărtate de țara noastră, aduc, toate — prin esența lor politică, prin rezultatele și pozitiva lor rezonanță internațională — o nouă confirmare a atașamentului României pentru cauza colaborării internaționale, pentru destinele de pace și progres ale lumii.

Radu Pascal

În exclusivitate pentru „Lumea"

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu împreună cu președintele Anwar El Sadat și doamna Gihane El Sadat, în timpul vizitei la Sinaia

MOHAMMED ANWAR EL SADAT

președintele Republicii Arabe Egipt

„Nu vom uita niciodată inimile deschise pe care le-am găsit în România"

– Excelență, vizita în România v-a prilejuit continuarea dialogului cu președintele Nicolae Ceaușescu, dialog statornicit în timpul vizitei pe care a efectuat-o în Egipt. Cum apreciați aceste convorbiri, atmosfera în care s-au desfășurat, precum și însemnătatea lor pentru viitorul relațiilor româno-egiptene ?

– Doresc să încep prin a adresa mulțumirile mele sincere poporului român pentru primirea deosebit de călduroasă și plină de ospitalitate pe care ne-a făcut-o mie, soției mele și delegației care mă însoțește. Am fost extrem de impresionați de această frumoasă primire cu care ne-a întîmpinat poporul român prieten. Convorbirile pe care le-am avut cu fratele meu, Nicolae Ceaușescu, la palatul Republicii și la Sinaia, precum și cele pe care le-au purtat delegațiile noastre s-au referit la situația internațională în general, la situația din Orientul Apropiat în mod special, precum și la relațiile dintre cele două țări. Ne-am expus, fiecare, punctul de vedere și am ajuns la o identitate de păreri atît în ce privește situația internațională cît și situația din Orientul Apropiat, convenind asupra necesității retragerii Israelului din teritoriile ocupate, a realizării aspirațiilor legitime ale poporului palestinian. De asemenea, am fost total de acord în legătură cu viitorul relațiilor între țările noastre și în ce privește participarea României, alături de noi, la realizarea planului de dezvoltare rapidă a Egiptului în anul 1974–1975 și a planului pe termen lung.

– V-ați referit la situația din Orientul Apropiat ; am dori să ne expuneți punctul dv. de vedere în legătură cu ultimele evenimente care au avut loc în zonă.

– Cursul evenimentelor din regiune subliniază ceea ce i-am spus președintelui Nixon cînd a vizitat Egiptul, precum și președintelui Ceaușescu în timpul vizitei mele la București – și anume că este neapărat necesar a soluționa problema poporului palestinian. Aceasta constituie esența problemei ; numai dacă vom reuși să rezolvăm această chestiune, vom soluționa problema Orientului Mijlociu, vom instaura o pace dreaptă și trainică în regiune, lucru pe care îl dorim cu toții. În timpul convorbirilor cu președintele Nicolae Ceaușescu, punctele noastre de vedere în legătură cu această problemă au coincis întru totul, în privința ambelor elemente principale – necesitatea retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate și necesitatea rezolvării problemei palestiniene. Am discutat în amănunțime aceste probleme și am ajuns la un acord total.

– Ce perspective deschid Egiptului cele două planuri de dezvoltare la care v-ați referit mai înainte ?

– Sîntem într-o perioadă de reconstrucție, după șapte ani de război. Concomitent cu munca de reconstrucție, trebuie să rămînem pregătiți să eliberăm teritoriile noastre ocupate. Împreună cu fratele meu, președintele Ceaușescu, am căzut de acord să colaborăm în această perioadă de reconstrucție, așa cum am prevăzut în comunicat și în celelalte documente semnate.

În prezent, are loc deblocarea Canalului Suez. Spre sfîrșitul anului, cred că va fi redeschis Canalul, deoarece acțiunea de degajare și pregătire pentru traficul internațional se desfășoară rapid și sigur. De asemenea, am început cu succes reconstrucția orașelor din regiunea Suezului.

– Cu ce impresii plecați din România ?

– Mă bucură deosebit de mult faptul că pot adresa poporului român salutări cordiale, din adîncul inimii mele, pentru primirea atît de călduroasă pe care ne-a făcut-o, pentru zîmbetele oamenilor. Nu vom uita niciodată inimile deschise pe care le-am găsit aici, ceea ce mi-a produs o impresie cu totul deosebită.

Doresc ca poporul român să știe că poporul egiptean nutrește aceleași sentimente călduroase și aceeași prietenie.

Doamna GIHANE EL SADAT:

„Sînt convinsă că legăturile noastre vor fi din ce în ce mai strînse"

– Din clipa în care am coborît din avion, am fost profund emoționată de primirea călduroasă care ne-a fost făcută. Am înțeles concret legăturile de prietenie, sentimentele de afecțiune și stimă care leagă popoarele noastre. Întărirea acestor legături constituia, de altfel, și scopul vizitei noastre la București. Zilele pe care le-am petrecut aici m-au convins că explicația acestei primiri o oferă sentimentele reale, de prețuire pentru președintele Ceaușescu și pentru oaspetele lui, dragostea poporului român pentru președintele său și prietenii lui.

Aș dori, totodată, să arăt că eu, ca femeie, am fost foarte încîntată de felul cum trăiesc femeile în țara dv., prestigiul și prețuirea de care se bucură. Maternitatea și spitalul de copii pe care le-am vizitat m-au impresionat nu numai prin atributele lor de igienă și tehnică medicală, ci, în special, prin spiritul de echipă de care dădea dovadă întregul colectiv medical, în scopul creării unei atmosfere cît mai calde și plăcute pentru bolnavi.

Românii seamănă cu noi în multe privințe – sînt sentimentali, prietenoși și expansivi, ca și noi. Te simți bine cu ei de la prima vedere, ca și cum ți-ar fi vechi prieteni. Toate acestea ne apropie și mai mult și sînt convinsă că legăturile noastre vor fi din ce în ce mai strînse.

Personal, am devenit și mai bună prietenă cu doamna Elena Ceaușescu, pe care o cunoscusem deja la Cairo. Este o femeie aleasă, simți permanent grija și preocuparea ei pentru binele țării. Soție a președintelui, ea continuă să lucreze, avînd realizări deosebite în domeniul ei de specialitate. Personalitatea doamnei Ceaușescu întruchipează, după părerea mea, femeia modernă, activă, pilon al societății în plină dezvoltare, soție, mamă și cetățean de frunte al țării. Prin toate aceste atribute, personalitatea ei deosebită m-a impresionat profund.

Interviuri realizate de Mioara Georgescu

„Apropiata întîlnire a președinților Tito și Ceaușescu este de o importanță excepțională"

Miloș Minici

vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal, secretar federal pentru afacerile externe

Apropiata vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România a tovarășului Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, împreună cu soția, Iovanka Broz, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, stîrnește un amplu și legitim interes în rîndurile opiniei publice iugoslave. În preajma vizitei, Miloș Minici, vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal, secretar federal pentru afacerile externe, a binevoit să acorde un interviu revistei „Lumea".

— Cum apreciați stadiul actual al relațiilor de prietenie și colaborare româno-iugoslave ?

— Nivelul acestor relații îl demonstrează în modul cel mai elocvent faptul că întîlnirile dintre președintele Ceaușescu și președintele Tito au devenit tradiționale. De asemenea, stadiul înalt al dezvoltării acestor relații este ilustrat și de contactele foarte frecvente dintre reprezentanții partidelor, guvernelor și ai celorlalte organizații politice, obștești și de specialitate. Aceste întîlniri sînt caracterizate de un grad înalt de respect și încredere reciprocă, de sinceritate și înțelegere, ceea ce, incontestabil, contribuie foarte mult la adîncirea și extinderea relațiilor de prietenie dintre țările noastre.

În dezvoltarea relațiilor româno-iugoslave s-a realizat, mai ales în ultimii ani, un progres însemnat în aproape toate domeniile.

Rezultate foarte bune au fost obținute în domeniul colaborării economice. Schimbul de mărfuri s-a dezvoltat simțitor, el sporind, în ultimii zece ani, de aproximativ 25 de ori. În domeniul cooperării industriale și specializării în producție s-au făcut, de asemenea, progrese. Această colaborare se desfășoară deja în construcția de mașini și petrochimie. Construcția sistemului hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier-1" constituie un mare succes și un exemplu de colaborare fructuoasă de bună vecinătate. De asemenea, rezultate însemnate au fost obținute în domeniul colaborării tehnico-științifice, domeniu în care institutele științifice colaborează direct, apoi în domeniul colaborării culturale, care se desfășoară în baza unui program de doi ani, și care, prin conținutul său, este cel mai bogat dintre toate cele încheiate pînă în prezent. De asemenea, aș saluta acordul cu privire la colaborarea în domeniul activității de informare. Colaborarea se dezvoltă cu succes și în alte domenii, deși am putea spune că nu sînt încă folosite toate posibilitățile existente.

— Ce credeți că trebuie făcut pentru dezvoltarea continuă a colaborării reciproce pe multiple planuri ?

— Practica consultărilor frecvente la diferite niveluri în legătură cu problemele importante ale colaborării noastre reciproce și cu privire la problemele din domeniul relațiilor internaționale s-a dovedit foarte utilă. Considerăm că această formă de colaborare trebuie continuată, fiindcă este calea optimă pentru o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă.

Deși schimbul de mărfuri înregistrează o creștere permanentă, considerăm că trebuie să îmbogățim colaborarea economică cu noi forme, cum sînt, de pildă, dezvoltarea cooperării și specializării în producție pe termen lung ; apoi trebuie depuse eforturi permanente pentru ca actualul sistem de comerț și plăți să devină mai modern. În colaborarea de pînă acum este insuficient folosită posibilitatea participării în comun pe piețe terțe, iar pentru asemenea formă de colaborare există toate condițiile.

Rezultatele însemnate obținute în dezvoltarea globală a relațiilor iugoslavo-române nu trebuie să ne împiedice să constatăm că mai pot fi făcute multe pe planul legăturilor multilaterale ca și al colaborării în zonele de frontieră. Folosirea largilor posibilități existente ar contribui și mai mult la relațiile de prietenie și bună vecinătate dintre țările noastre.

— Care este semnificația întîlnirilor la nivel înalt dintre tovarășii Ceaușescu și Tito, ca promotori ai ridicării legăturilor reciproce pe un plan superior ?

— Pentru dezvoltarea cu un asemenea succes a relațiilor iugoslavo-române, un rol deosebit l-au avut întîlnirile dintre președintele R.S.F.I., Iosip Broz Tito, și președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Prin angajarea personală, cei doi președinți au contribuit mult la dezvoltarea foarte fructuoasă a relațiilor noastre reciproce. Fiecare întîlnire a lor a dat noi impulsuri pentru dezvoltarea în continuare a colaborării noastre reciproce. Sîntem convinși că și apropiata întîlnire a președintelui Tito cu președintele Ceaușescu va avea, în acest sens, o importanță excepțională.

— V-am ruga să ne prezentați o scurtă analiză a actualei situații internaționale, așa cum este ea privită din Belgrad.

— Pe lîngă oscilațiile permanente și profundele contradicții, situația internațională, evident, se îmbunătățește treptat. Trebuie, însă, să adaug că această ameliorare este încă lentă și că există rezistențe serioase față de procesul început în direcția rezolvării problemelor internaționale deschise. Acest lucru se observă cu ușurință în legătură cu multe probleme — Conferința europeană cu privire la securitate și colaborare, criza din Orientul Apropiat, Vietnamul etc.

Aceste tendințe contradictorii fac ca situația să fie foarte complexă, iar evoluția ei în continuare destul de incertă. Instabilitatea în relațiile economice internaționale, precum și menținerea dominației, exploatării și poziției monopoliste a așa-ziselor companii multinaționale în unele zone mondiale vitale contribuie foarte mult la această incertitudine în privința evoluției în continuare a relațiilor internaționale în ansamblu. Deosebit de negativă este acțiunea cursei tot mai mari a înarmărilor și a lipsei de bunăvoință de a i se pune capăt prin eforturi comune și prin acțiuni în cadrul Națiunilor Unite.

Destinderea este un proces care trebuie sprijinit cu toate puterile. Dar, pentru ca destinderea să devină un proces stabil și general util, ea nu trebuie să fie limitată nici la unele regiuni și nici la relațiile dintre unele țări. Pacea mondială este indivizibilă, așa încît la rezolvarea problemelor internaționale importante trebuie să participe în mod egal toate țările interesate. Aceasta nu contravine faptului că țărilor mari, datorită marilor lor posibilități, le revine și o mai mare răspundere. Apoi, aș sublinia — ca una dintre principalele caracteristici ale situației internaționale — actuala criză a sistemului relațiilor economice internaționale. Cred că a devenit cu totul limpede că acest sistem, întemeiat pe inegalitate, privilegii și exploatare, și-a trăit traiul și trebuie să fie schimbat. Recenta sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. demonstrează că cea mai mare parte a comunității internaționale este profund conștientă de aceasta. Rezolvarea problemelor dezvoltării nu mai poate fi amînată. Au devenit necesare schimbarea completă a sistemului actual și făurirea treptată a unui nou sistem de relații economice internaționale, astfel încît, prin așezarea lor pe o bază mai dreaptă, să se permită rezolvarea mai rapidă și mai eficientă a problemelor urgente ale dezvoltării economice și sociale și ale progresului tuturor țărilor, probleme în fața cărora se află lumea contemporană, în primul rînd țările în curs de dezvoltare. Devine tot mai limpede că și cele mai dezvoltate țări vor intra tot mai frecvent în crize adînci și vor suferi șocuri, dacă prin eforturile comune ale tuturor nu se abordează rezolvarea acestor probleme.

În încheiere, aș dori ca din seria de schimbări pe plan internațional să atrag atenția îndeosebi asupra uneia pe care o consider foarte importantă. Am în vedere faptul că țările nealiniate au devenit un factor de prim ordin al politicii internaționale, care contribuie în mod foarte eficace la făurirea unei păci trainice în toate zonele lumii, pace întemeiată pe libertate, securitate și colaborarea politică și economică egală în drepturi a popoarelor — pe scurt, pe principiile coexistenței pașnice active.

Interviu realizat de Simion Morcovescu

„Președintele Ceaușescu se bucură de o deosebită considerație pe continentul nostru"

General Yakubu Gowon

șef al guvernului militar federal, comandantul suprem al Forțelor armate al Republicii Federale Nigeria

Îmbrăcat într-un costum tradițional, generalul Yakubu Gowon putea fi ușor identificat pe culoarele Palatului Poporului din Mogadiscio, unde avea loc a XI-a reuniune la nivel înalt a Organizației Unității Africane. După ședința de închidere a lucrărilor conferinței, cînd cei prezenți își luau rămas bun, dîndu-și întîlnire peste un an, la Kampala, m-am apropiat de președintele Gowon, rugîndu-l să-mi răspundă la cîteva întrebări.

Cu extremă bunăvoință, șeful statului nigerian a acceptat.

— Mă bucură prilejul pe care mi-l oferiți de a mă adresa cititorilor români. Aceasta și pentru că, între cele două țări și popoare ale noastre, există o strînsă și fructuoasă colaborare. Neîndoios, această cooperare va continua să cunoască o înflorire remarcabilă, să se întărească deci din ce în ce mai mult, răspunzînd astfel unui deziderat firesc al lumii de azi, dar și unor afinități de gîndire și acțiune care există între România și Nigeria.

Spunînd acestea, mă gîndesc la faptul că, în ultima perioadă, s-a înregistrat un flux continuu de vizite reciproce, ele fiind o consecință a bunelor relații de colaborare statornicite între noi și avînd, totodată, noi semnificații în lărgirea și aprofundarea lor. Știți că există deja o cooperare confirmată în acorduri, în domeniile petrolier, minier, geologic și că, de asemenea, acestea s-au înmulțit, lor adăugîndu-li-se industria lemnului și materialelor de construcție, construirea de locuințe etc.

Referindu-se la politica României și la personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, șeful statului nigerian a declarat :

— Am mai arătat și cu alt prilej că activitatea președintelui României este foarte meritoasă, excepțională pentru progresul țării sale, pentru promovarea păcii în lume și înțelegerii internaționale. Regăsim cu plăcere în cuvîntările și interviurile președintelui Nicolae Ceaușescu idei scumpe nouă, nigerienilor, iar în acțiunile sale politice și diplomatice identificăm contribuții majore la dezvoltarea relațiilor României cu țările lumii, în general, și ale Africii în special. De altfel, prin politica sa de prietenie cu statele Africii, cu toate țările care iubesc libertatea și pacea, președintele Ceaușescu se bucură de o deosebită considerație pe continentul nostru.

Iată, deci, tot atîtea argumente pentru a-l avea ca interlocutor și oaspete în Nigeria pe președintele României și, desigur, aceasta va conduce la înflorirea și întărirea remarcabilă a raporturilor româno-nigeriene.

— Ați fost președintele în exercițiu pe anul trecut al O.U.A. Care este bilanțul pe care-l faceți, ce perspective i se deschid Organizației după Mogadiscio?

— În anul trecut, O.U.A. a continuat să înregistreze importante succese în consolidarea independenței naționale a statelor africane, reglementînd, totodată, mai multe diferende izbucnite între acestea. De asemenea, O.U.A. a acordat întregul său sprijin acțiunilor îndreptate spre restabilirea dreptului la autodeterminare și independență al popoarelor Africii. Dar, aici, la Mogadiscio, consemnînd asemenea bilanțuri pozitive, ne-am angajat să continuăm lupta pînă cînd toate popoarele Africii vor obține independența și autodeterminarea și, prin aceasta, vor contribui, evident în funcție de posibilități, la progresul mondial.

A XI-a întîlnire la nivel înalt de la Mogadiscio a reprezentat o mare contribuție la întărirea solidarității noastre, a progreselor pe calea extinderii relațiilor interafricane, a desăvîrșirii unității. La aceste eforturi, Nigeria își va aduce contribuția sa permanentă.

Interviu realizat de trimisul nostru special Dumitru Constantin

„Un foarte amical și fructuos schimb de păreri"

Turan Güneş

ministrul afacerilor externe al Republicii Turcia

Ministrul afacerilor externe al Turciei, Turan Güneş, care ne-a vizitat țara zilele trecute, a făcut revistei „Lumea" următoarea declarație :

„Cred că, alături de eforturile care se întreprind în cadru larg, internațional, pentru garantarea păcii și securității în lume, o importanță esențială, în acest sens, o au și relațiile bilaterale, de la țară la țară. Cred că se poate afirma că guvernul român împărtășește același punct de vedere. Vizita mea în țara dumneavoastră se înscrie în planul acestei idei.

În cadrul întrevederii pe care a avut bunăvoința să ne-o acorde, președintele Ceaușescu a subliniat însemnătatea bunelor relații stabilite între România și Turcia. Am transmis, cu această ocazie, președintelui Nicolae Ceaușescu și doamnei Elena Ceaușescu, din partea președintelui Fahri Korutürk, invitația de a vizita Turcia. Data nu a fost fixată, dar președintele Ceaușescu a promis că va veni să vadă, mai bine-zis să revadă, Turcia.

În timpul vizitei pe care am efectuat-o în România, am avut un foarte amical și fructuos schimb de păreri cu colegul meu, dl George Macovescu, asupra unor probleme de politică internațională. De asemenea, am avut sarcina de a studia, împreună, posibilitățile intensificării relațiilor noastre și crearea de activități comune în diverse sectoare : economic, cultural, științific și altele.

Nutrim speranța că, în viitorul apropiat, aceste discuții se vor converti în rezultate concrete și pozitive".

„Este foarte important ca țările noastre să conlucreze"

Anker Joergensen

președintele Partidului Social-Democrat din Danemarca

Anker Joergensen, personalitate politică marcantă, președintele Partidului Social-Democrat din Danemarca, fost prim-ministru, a făcut o scurtă vizită în România, în fruntea unei delegații a partidului său, la invitația C.C. al P.C.R. Înainte de plecare, domnia-sa a avut amabilitatea să ne ofere un interviu.

— Excelență, am dori să ne împărtășiți cîteva din impresiile dv. din cursul acestei vizite, care este — pare-se — prima în țara noastră.

— Da, într-adevăr, e prima mea vizită și vă pot spune că impresia mea generală este extrem de bună. E foarte ușor să-ți dai seama că lucrurile în această țară se dezvoltă pe un drum bun. Am avut clar sentimentul, din ceea ce am văzut, din convorbirile pe care le-am purtat, că puneți accentul pe ceea ce eu numesc democrație și acest lucru mă interesează foarte mult. În același timp, ați realizat un progres foarte mare în domeniul economic, în domeniul relațiilor sociale, al vieții sociale. Da, impresia mea e foarte bună. Țările noastre sînt, e drept, destul de depărtate din punct de vedere geografic, dar, totuși, există multe motive ca să fim apropiați. România și Danemarca aparțin țărilor mici și mijlocii și avem o serie de puncte de vedere comune în ceea ce privește rolul acestor țări în lume. Cred că apropierea dintre țările noastre va crește și se va intensifica.

— Ați avut o serie de contacte cu personalități din România, în cadrul acestei vizite.

— Da, și mai cu seamă am avut o lungă convorbire cu președintele Nicolae Ceaușescu. Aș dori să subliniez că am discutat o serie de probleme, într-o atmosferă foarte cordială, foarte bună. A fost o convorbire excelentă.

— Relațiile dintre țările noastre s-au dezvoltat serios în ultimii ani...

— Da, într-adevăr. Iar eu am venit în țara dv. cu delegația mea, pentru a continua ceea ce a început și a realizat Jens Otto Krag, fost prim-ministru al Danemarcei și fost președinte al Partidului Social-Democrat. Eu, ca actual președinte al acestui partid, doresc să continui colaborarea și cooperarea dintre țările noastre, precum și contactele și relațiile dintre partidul nostru și Partidul Comunist Român.

— Care sînt, după părerea dv., domeniile în care se poate acționa pentru întărirea relațiilor bilaterale ?

— Consider că este un lucru extrem de important ca țările mici și mijlocii să discute, să comunice, pentru că acest schimb de opinii și ajungerea la puncte de vedere comune pot influența situația în general, sau, ca să fiu și mai concret, în cazul nostru, în Europa. Țara dumneavoastră este membră a Tratatului de la Varșovia, noi sîntem membri ai N.A.T.O., dumneavoastră sînteți membri ai C.A.E.R., noi ai Pieței comune. Și, totuși, e foarte important ca cele două țări ale noastre să conlucreze — de fapt acest lucru e valabil, în general, pentru relațiile dintre state — deci e important ca țările noastre să se înțeleagă, să-și înțeleagă punctele de vedere și sistemele diferite.

Noi considerăm că e foarte important pentru țara noastră să avem contacte și să cooperăm cu alte țări. Sîntem o țară mică. Avem doar 5 milioane de locuitori. Avem, pe de o parte, un mare volum de comerț exterior. Cooperarea cu alte țări, atît din Est cît și din Vest, e foarte importantă pentru noi. Pe de altă parte, împărtășim filozofia românească în domeniul politicii externe. Dorim ca țările mici și mijlocii să aibă drepturi egale, dorim ca țările mici să-și poată spune cuvîntul, să poată avea o contribuție mai mare la viața internațională. Sigur, acest lucru nu se poate face bătînd din palme, nu depinde întotdeauna numai de noi. Sîntem țări mici, dar, colaborînd — și cred că această colaborare este o dorință comună — vom putea influența întreaga politică în Europa, întreaga politică internațională.

Interviu realizat de Catinca Ralea

„Exprim marea mea admirație pentru România, pentru președintele Ceaușescu"

Adolfo Battaglia

vicesecretar național al Partidului Republican Italian, deputat

Dl Adolfo Battaglia ne-a vizitat, zilele trecute, țara, în cadrul unei delegații a Partidului Republican Italian, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Cu prilejul vizitei, delegația a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În timpul întrevederii, au fost evidențiate evoluția ascendentă a relațiilor româno-italiene, dorința de a se extinde și aprofunda raporturile dintre Partidul Comunist, Frontul Unității Socialiste din România și Partidul Republican Italian. De asemenea, au fost abordate o serie de probleme actuale ale vieții internaționale; în acest context, s-a relevat, în chip deosebit, importanța conjugării tuturor eforturilor pentru consolidarea procesului de destindere internațională, securitate și cooperare pe continentul european și în lume.

Relațiile dintre Italia și România — **ne-a declarat dl Adolfo Battaglia** — sînt foarte bune; sînt foarte bune atît pe plan politic, cît și economic. Țin să precizez, de la bun început, că asistăm, de mai multă vreme, la o perioadă de concretizare a bunelor rezultate cu care s-a soldat vizita președintelui Nicolae Ceaușescu la Roma, de acum un an. În acest sens, un exemplu fericit l-a constituit, de pildă, sosirea în România, chiar în zilele acestea, a președintelui Institutului pentru reconstrucție industrială din Italia (I.R.I.), Giuseppe Petrilli, pentru a încheia înțelegeri de colaborare cu întreprinderi românești.

Îmi exprim deosebita mulțumire pentru primirea delegației noastre de către președintele Nicolae Ceaușescu, primire care a constituit o mare onoare pentru noi. Discuțiile sincere, cordiale pe care am avut posibilitatea să le purtăm cu șeful statului român s-au referit la un cerc larg de probleme. Țin să exprim marea mea admirație pentru România, pentru eforturile depuse de poporul român, de președintele Nicolae Ceaușescu în direcția unei dezvoltări naționale armonioase și specifice. Vedem, în aceasta, o expresie clară a principiului pluralismului modelelor de dezvoltare a națiunilor, în conformitate cu datele lor originale.

În discuțiile avute cu personalități politice române marcante ne-am expus cu sinceritate pozițiile într-o serie de chestiuni, între care și cele internaționale. În general, ne-am exprimat dorința și speranța comune de a se progresa pe calea destinderii internaționale și, în acest sens, de a se face un pas înainte la Conferința pentru securitate și cooperare de la Geneva.

Apreciem atitudinea fundamental principială a politicii externe a României, de dezvoltare amplă a relațiilor de colaborare între state, între partide.

AMERICA LATINĂ

Exercitarea dreptului suveran asupra resurselor naţionale — componentă a progresului economic şi social

Lumea contemporană cunoaşte profunde transformări economice, politice, sociale. Sensul acestora îl constituie ascensiunea ireversibilă a forţelor socialismului, democraţiei, progresului şi păcii, în favoarea cărora înclină tot mai mult raportul de forţe pe plan mondial. Se creează condiţii pentru făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte, pentru democratizarea relaţiilor internaţionale, pentru dezvoltarea mai armonioasă a economiei mondiale, pe baza progresului tuturor şi a lichidării decalajelor economice între ţări, pentru repudierea din viaţa naţiunilor a războiului, a folosirii forţei şi a ameninţării cu forţa, pentru îmbunătăţirea climatului politic internaţional şi consolidarea cursului spre destindere, securitate, colaborare şi pace.

Aceste noi condiţii reprezintă — în proporţie decisivă, determinantă — produsul intensificării procesului revoluţionar de afirmare şi dezvoltare independentă a popoarelor. Tot mai puternic şi mai viguros, popoarele îşi manifestă, în zilele noastre, voinţa de a dispune de ele însele, de soarta lor, hotărîrea fermă de a lupta pentru întronarea unor noi raporturi între state — aşezate pe respectarea strictă a principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc — de a-şi spune cuvîntul şi de a participa efectiv la viaţa internaţională, la dezbaterea şi rezolvarea problemelor economice şi politice cardinale, care le interesează în mod nemijlocit. O componentă esenţială a acestui proces revoluţionar este exercitarea dreptului suveran al popoarelor de a fi pe deplin stăpîne pe resursele lor economice, de a le folosi potrivit intereselor naţionale şi în beneficiul dezvoltării lor economico-sociale. Condiţie fundamentală a instaurării unor noi relaţii internaţionale, exercitarea de către fiecare popor a dreptului său sacru şi inalienabil de a dispune în mod liber de propriile bogăţii constituie, în acelaşi timp, o premisă a dezvoltării sale de sine stătătoare, a progresului şi propăşirii sale, a edificării unei economii moderne, multilaterale, care să asigure ridicarea nivelului de viaţă pe plan material şi spiritual.

America Latină oferă, astăzi, tabloul unor mari schimbări înnoitoare. În cadrul acestora, un loc proeminent îl ocupă procesul recuperării de către popoarele latino-americane a controlului asupra resurselor economice naţionale. Ultimii ani au consemnat o puternică amplificare a acestui proces. Într-o formă sau alta, cu o intensitate sau alta, cu o arie de cuprindere mai mare sau mai mică, el este prezent în majoritatea covîrşitoare a ţărilor latino-americane.

Obiectivul exercitării dreptului suveran asupra bogăţiilor naţionale este înscris în programe guvernamentale şi înfăptuit în practică în numeroase ţări de pe continent. Pentru consacrarea sa deplină militează statele Americii Latine pe plan interamerican şi internaţional. Facilitarea realizării lui se află între preocupările centrale ale unor organizaţii şi organisme regionale (reunind toate aceste ţări) sau subregionale (cuprinzînd unele din ele). „Latino-americanizarea" resurselor este o deviză scumpă celor mai diverse pături ale populaţiei din ţările respective, care se constituie într-un adevărat comandament al transpunerii în fapt a acestui obiectiv. Politica şi măsurile angajate într-o atare direcţie sînt urmărite cu atenţie şi sprijinite de opinia publică mondială, de toate popoarele, de toate statele care acţionează în viaţa internaţională pentru independenţă, dezvoltare economico-socială, egalitate şi colaborare reciproc avantajoasă.

Cu prilejul vizitei sale în unele ţări din America Latină, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia : **„Privim cu mult interes, simpatie şi, totodată, cu solidaritate mutaţiile care au loc în multe state din America Latină. Vedem în aceste transformări o expresie a dorinţei popoarelor respective de a fi pe deplin stăpîne pe bogăţiile naţionale, de a le putea folosi corespunzător intereselor proprii, pentru un progres economic şi social mai rapid. Considerăm că aceste mutaţii profunde în viaţa naţională şi socială a ţărilor Americii Latine sînt ireversibile şi că orice încercări se vor face nu vor putea opri aceste ţări, aşa cum n-au putut opri nici alte popoare, de a-şi impune voinţa, de a-şi făuri propriul destin aşa cum îl doresc".**

Pentru a dimensiona amploarea actuală a procesului recuperării controlului naţional asupra resurselor, un economist latino-american remarca, nu demult, că acţiunile concrete întreprinse, în ultimii cinci ani, pe continentul de la sud de Rio Grande echivalează cu tot ceea ce s-a făcut, în această privinţă, în ultimele cinci decenii. Să evocăm numai cîteva exemple. În **Peru**, cu cîţiva ani în urmă, a fost naţionalizată, cu mici indemnizaţii, filiala societăţii americane „Standard Oil of New Jersey" — „International Petroleum Company" — instituindu-se, astfel, controlul statului asupra a 80 la sută din potenţialul energetic valorificat al ţării. Data promulgării decretului de expropriere a I.P.C. a fost proclamată „Ziua demnităţii naţionale". Totodată, a fost prevăzută trecerea treptată în patrimoniul naţional a zăcămintelor miniere şi a principalelor întreprinderi industriale. În 1970, s-a adoptat noua legislaţie industrială, care preconizează, în esenţă, transformarea tuturor companiilor străine în societăţi mixte, în care capitalul naţional să deţină o pondere de cel puţin 51 la sută. Recent, a fost naţionalizat complexul mineralo-industrial „Cerro de Pasco", operaţiunile de extracţie şi prelucrare fiind încredinţate întreprinderii de stat „Empresa Minera del Centro del Peru". Ca urmare, controlul peruan se exercită acum asupra a 50 la sută din întreaga producţie minieră a ţării. În **Bolivia**, a fost expropriată filiala corporaţiei americane „Gulf Oil" şi s-a procedat la anularea anumitor concesiuni acordate unor societăţi străine, concesiuni apreciate a nu fi în interesul naţional. În **Ecuador**, „legea hidrocarburilor" prevede introducerea controlului naţional asupra exploatării, prelucrării şi transportului acestei principale bogăţii a ţării. În acest scop, a fost înfiinţată o companie petrolieră naţională (CEPE), iar societăţile străine au fost obligate să restituie guvernului 60 la sută din suprafeţele concesionate iniţial. La începutul acestui an, s-a hotărît naţionalizarea a 25 la sută din acţiunile deţinute de compania petrolieră americană „Texaco-Gulf".

Asemenea măsuri au fost întreprinse şi în alte ţări latino-americane, fiind extins controlul naţional asupra unor importante resurse, sectoare economice, întreprinderi

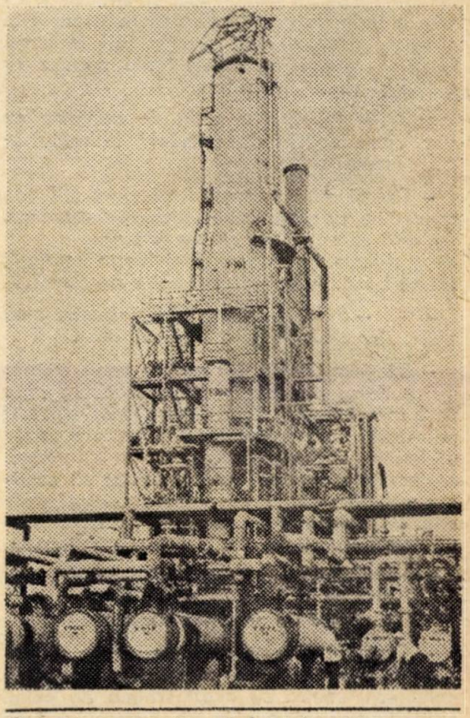

Obiectiv prioritar al luptei pentru exercitarea suveranităţii naţionale asupra materiilor prime — petrolul, această mare şi preţioasă bogăţie a subsolului latino-american... În imagine : moderna rafinărie peruană de la Talara

și instituții. Amintim, de pildă, preluarea de către **statul mexican** a producției de cupru și sulf, achiziționarea unei părți însemnate din acțiunile companiei „Demara Bauxite" în **Guyana,** naționalizarea unor bănci cu capital neautohton în **Uruguay,** suspendarea treptată a activității companiilor străine din domeniul serviciilor telegrafice, telefonice și radiotelefonice în **Brazilia,** exercitarea controlului capitalului național asupra unor întreprinderi industriale, bănci și servicii publice în **Argentina,** preluarea unor proprietăți străine din agricultura unor țări de pe continent. De asemenea, în **Columbia,** în virtutea „legii naționalizării progresive" din 1967, numeroase perimetre petroliere concesionate de mai mult timp unor companii americane, precum și o parte din acțiunile unor asemenea companii, ce operează în sectorul petrolier al țării, au trecut în patrimoniul societății columbiene de stat „ECOPETROL", iar, recent, printr-o hotărîre a guvernului, a fost interzisă efectuarea unor noi investiții de capital străin în domenii ca serviciile publice, transporturile interne, presa, radioul, televiziunea, comerțul interior. În **Venezuela** a fost adoptată, încă în 1970, „legea reversiunii petrolului", potrivit căreia, pînă în 1983, urmau să fie transferate, treptat, sub controlul companiilor naționale, operațiunile de exploatare, prelucrare și comercializare a țițeiului, principala bogăție, care contribuie într-o proporție de peste 90 la sută la formarea veniturilor din export ale țării și pe seama controlului căreia monopolurile străine au realizat, în ultimul deceniu, beneficii de trei ori mai mari decît investițiile făcute. La începutul anului 1974, două zăcăminte de petrol aparținînd corporației „Creole Petroleum", filială a companiei „Standard Oil", au trecut în proprietate națională. De curînd, noul guvern a hotărît scurtarea termenului inițial de recuperare a „aurului negru", apreciindu-se că operațiunile de preluare a controlului ar putea începe chiar în acest an. S-a decis, totodată, ca, în decurs de trei ani, 80 la sută din acțiunile aflate în prezent în mîini străine să intre în posesia unor firme venezuelane — măsura vizînd atît sectorul petrolier cît și sectoarele comercial, al presei, radioului și televiziunii — iar naționalizarea zăcămintelor de fier și a prelucrării minereurilor să se înfăptuiască în următorii cinci ani. Trecerea sub control național a petrolului a fost considerată oficial în Venezuela ca „al doilea act al independenței".

În vederea accelerării procesului de recuperare a propriilor bogății, țările latino-americane manifestă o preocupare crescîndă pentru găsirea, în acest sens, a celor mai adecvate forme și modalități, corespunzătoare condițiilor specifice existente — important element de strategie și tactică economică, de care depinde atingerea într-un timp cît mai scurt a acestui obiectiv. În literatura economică mondială se observă, uneori, tendința de a trata problemele economice latino-americane din unghiul de vedere al „continentului", privit ca un tot nediferențiat, fără a se lua pe deplin în considerare faptul că, dacă există — și există — o unitate a problemelor ce stau în fața țărilor continentului nu poate fi, totuși, vorba decît de o unitate în diversitate. Desigur, aceste țări au o istorie comună, au cunoscut evoluții economice și politice relativ similare ; structurile lor economice și sociale sînt asemănătoare. Există, deci, o problematică, cu multe trăsături comune, a dezvoltării lor, dar nu o identitate a acestei problematici, ca urmare a multitudinii de condiții specifice din fiecare

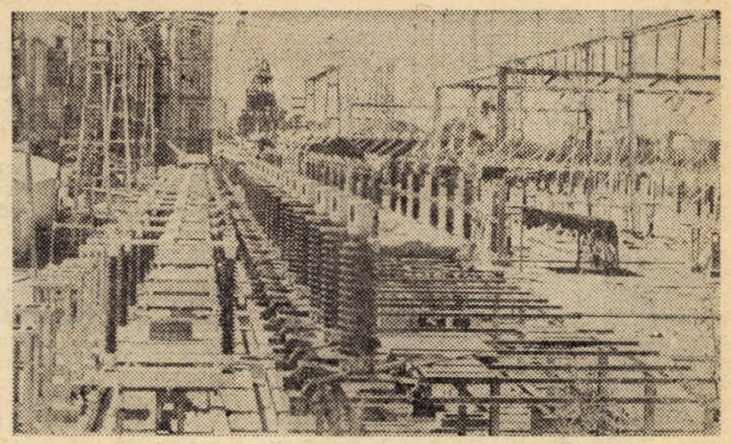

Energia electrică — una dintre resursele naționale aflate, în proporții considerabile, în posesia statului. În imagine : „Servicios Elétricos del Gran Buenos Aires" (SEGA) — mare societate electrică, intrată, în totalitate, în mîinile statului argentinian

țară latino-americană luată în parte. Însuși nivelul de dezvoltare economică a acestor state este departe de a fi același : potrivit ultimelor aprecieri ale Băncii Mondiale, produsul național brut anual pe locuitor depășește, în unele din ele, 1 000 de dolari, se situează între 400 și 800 de dolari în altele, pentru a nu atinge nici măcar 200 de dolari în cîteva din acestea. Economia multor state latino-americane este orientată unilateral, bazată pe monocultură sau monoproducție, a altora este, însă, mult mai diversificată, structural mai avansată. Nu poate, evident, exista o repartizare uniformă a bogățiilor naturale, diferențele între țări fiind chiar foarte mari în această privință. În unele, resursele naturale sînt deja puse, cel puțin într-o anumită măsură, în valoare. În altele, însă, cea mai mare parte a acestora așteaptă abia să fie explorată. Pozițiile monopolurilor străine sînt mai puternice în unele state și mai puțin puternice în altele. Raportul de forțe pe plan intern diferă de la țară la țară.

Această unitate în diversitate prezintă o importanță deosebită pentru înțelegerea tabloului extrem de complex al luptei în vederea recuperării bogățiilor naționale în țările Americii Latine, luptă îmbrăcînd forme variate și avînd intensități diferite, tocmai în funcție de condițiile specifice existente în fiecare din aceste țări. De cea mai mare însemnătate este, însă, faptul că, pe plan general, în America Latină s-a întronat ferm conștiința privind necesitatea imperativă a preluării complete și definitive a controlului național asupra resurselor, a eliminării dominației monopolurilor străine în economie, a pozițiilor și ingerințelor acestora în viața economică și politico-socială — nu numai ca factori și condiții de bază ale exercitării dreptului suveran al statelor și popoarelor respective de a hotărî singure propriile destine, ale independenței lor economice depline, ci și ca premise indispensabile ale dezvoltării lor, ale progresului lor economic și social. Desigur, înlăturarea pozițiilor dominante ale capitalului străin din economie, recuperarea bogățiilor naționale nu duc automat la eradicarea totală a oricăror dependențe economice externe inechitabile, la eliminarea rămînerii în urmă. Dar lichidarea dominației monopolurilor imperialiste (dominație care se face, în mare parte, răspunzătoare de rămînerea în urmă a acestor țări) creează condițiile necesare pentru angajarea unor noi mutații economico-sociale profunde, pentru consolidarea structurilor economice moderne, propice dezvoltării, care să alcătuiască un cadru capabil să se autopropulseze, să împingă pe un făgaș solid procesul dezvoltării, să asigure făurirea unei economii avansate, diversificate și multilaterale. Semnificativ, în acest sens, este faptul că acțiunile întreprinse de țările latino-americane în vederea preluării controlului asupra bogățiilor naturale sînt însoțite atît de măsuri în direcția extinderii acestui control asupra principalelor ramuri industriale, sistemului bancar, de credit și de asigurări, serviciilor publice, asupra sectoarelor economico-industriale nou create, cît și de măsuri vizînd, pe această bază, accelerarea progresului economic și social, modernizarea structurilor economice. Ample programe sînt stabilite și puse în mișcare în scopul valorificării resurselor naționale recuperate. Companii naționale de dezvoltare industrială sînt înființate, cu o largă participare a statului sau a capitalului autohton, pentru a fi în măsură să respingă tentativele monopolurilor străine și, în același timp, să stimuleze activitatea industrială, producția ramurilor nou create.

Se evidențiază, astfel, că în țările latino-americane s-a statuat, pe plan larg, ideea că preluarea controlului național asupra resurselor și crearea treptată a unei industrii pe deplin capabile să realizeze valorificarea acestora constituie același proces, ce vizează dezvoltarea independentă și suverană, progresul economic. Dacă recuperarea bogățiilor naționale reprezintă primul moment, premisa și condiția prealabilă, punerea în valoare a acestor bogății în cadrul unor industrii proprii este momentul următor, indispensabil, care îl întregește și completează pe cel dintîi, dînd substanță economică întregului proces și consolidîndu-l. În cazul țărilor latino-americane, necesitatea completării acțiunilor de preluare a controlului național asupra bogățiilor naturale cu măsuri de restructurare a economiei, pe baza făuririi unei industrii prelucrătoare proprii, care să valorifice superior aceste bogății, este pusă pregnant în lumină de faptul că statele continentului posedă mari rezerve de materii prime și resurse energetice încă neexploatate și, mai ales, de faptul că numai o mică parte din cele deja exploatate este prelucrată pe teritoriul acestor țări, în beneficiul direct al popoarelor respective. Deși ponderea țărilor latino-americane în producția industriei extractive mondiale este de aproximativ o zecime, cea în industria prelucrătoare mondială se situează numai între 3—4 la sută. Deși extrag 9,5 la sută din țițeiul mondial, ele furnizează doar cîteva procente din petrolul rafinat pe plan mondial. Deși dau peste 10 la sută din producția mondială de minereu de fier, ponderea lor în producția mondială de oțel este sub 2 la sută. Aceeași este situația în ce privește alte principale bogății de pe continent : bauxită, plumb, cupru, zinc, cositor, crom, antimoniu.

O direcție caracteristică pentru desfășurarea procesului preluării controlului asupra bogățiilor naționale și al efectuării unor mutații profunde în economie o constituie tendința țărilor latino-americane de a căuta grăbirea acestui proces prin conjugarea eforturilor lor, prin extinderea conlucrării reciproce și a celei cu alte țări ce împărtășesc aceleași aspirații și năzuințe.

Se constată, pe de o parte, o **concertare a pozițiilor** acestor țări pe plan interamerican și internațional în problemele dezvoltării și ale drepturilor economice ale statelor. O adevărată platformă comună a concepției lor în problemele respective reprezintă documentul „Consenso Latino-Americano de Vina del Mar", adoptat, în 1969, la sesiunea extraordinară a Comisiei speciale de coordonare latino-americană (C.E.C.L.A.), la care au participat miniștrii de externe ai majorității țărilor de pe continent. Documentul subliniază clar principiile și condițiile care trebuie întrunite pentru dezvoltarea Americii Latine : egalitatea juridică a statelor, neintervenția în treburile altor țări, respectul prevederilor cuprinse în tratate, dreptul suveran al fiecărui stat de a dispune în mod liber și independent de resursele sale naturale. „Spiritul de la Vina del Mar" a fost reafirmat în nenumărate rînduri, ghidînd poziția țărilor latino-americane în raporturile cu S.U.A., activitatea acestor țări în cadrul Organizației Statelor Americane, a Comisiei Economice a O.N.U. pentru America Latină, precum și în cadrul organizațiilor și organismelor internaționale largi, din sistemul O.N.U. sau legate de acest sistem — Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), Acordul General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.), Fondul Monetar Internațional, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. La sesiunea extraordinară a O.N.U., consacrată studierii problemelor materiilor prime și dezvoltării, țările latino-americane au fost printre participanții cei mai activi la dezbaterea problemelor respective, la elaborarea, în conformitate cu cerințele legitime ale țărilor în curs de dezvoltare, a „Declarației asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale", care stipulează, printre altele, respectarea „deplinei suveranități permanente a fiecărui stat asupra resurselor sale naționale și asupra tuturor activităților economice". Se cuvine a menționa, totodată, faptul că, în urma inițiativei Mexicului, se elaborează, în prezent, „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor".

Pe de altă parte, se asistă la o puternică **intensificare a conlucrării și cooperării țărilor latino-americane** în direcția sprijinirii, pe plan practic, a eforturilor reciproce de progres, de recuperare a bogățiilor lor naționale, ce se reflectă și se concretizează în lărgirea schimburilor lor economice, în inițierea unor programe comune de dezvoltare, în participarea lor crescîndă la organizații economice pe care le-au constituit tocmai în vederea dinamizării colaborării lor economice și, deci, a progresului lor, în scopul măririi capacității lor de replică în fața tendinței de dominație a monopolurilor străine. Printre aceste organizații : Asociația latino-americană a liberului schimb (Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Ecuador, Mexic, Paraguay, Peru, Uruguay, Venezuela) ; Piața comună a Caraibilor (Barbados, Jamaica, Guyana, Trinidad-Tobago) ; Pactul Andin (Bolivia, Chile, Columbia, Ecuador, Peru, Venezuela). În ciuda unor greutăți inerente, chiar a unor eșecuri și reculuri în înfăptuirea obiectivelor propuse, colaborarea țărilor latino-americane în cadrul unor asemenea organizații s-a dovedit a avea un caracter pozitiv, contribuind la facilitarea eforturilor de dezvoltare ale țărilor respective, la afirmarea lor independentă și suverană, la susținerea acțiunilor lor îndreptate în direcția recuperării bogățiilor naturale proprii. Cel mai elocvent și mai ilustrativ exemplu îl oferă realizările obținute de țările „Grupului Andin". Țările respective au adoptat împreună un tratament comun față de capitalul străin, stabilind, între altele : transformarea treptată (în decurs de 15—20 de ani) a companiilor străine în întreprinderi mixte (prin preluarea de către capitalul autohton **a cel** puțin 51 la sută din acțiunile societăților respective) sau în întreprinderi naționale (prin preluarea a 80 la sută din capitalul acestor companii) ; limitarea expatrierii profiturilor (beneficiile transferate în străinătate neputînd depăși 14 la sută din valoarea investiției) ; determinarea, prin diverse măsuri, a capitalului străin să se orienteze către sectoarele economice de interes pentru țara respectivă ; preluarea controlului național asupra sistemului bancar și de credit ; constituirea unor companii cu participări mixte ale țărilor membre în principalele ramuri industriale etc. Pentru punerea în valoare, prin eforturi comune, a resurselor continentului, țările latino-americane au hotărît, prin „Convenția de la Lima", semnată de 24 de state, înființarea „Organizației latino-americane a energiei" (OLADE), ale cărei obiective sînt : „promovarea solidarității pentru apărarea resurselor naturale ale țărilor membre și ale regiunii în ansamblul ei ; utilizarea acestor resurse — prin exercitarea drepturilor suverane indiscutabile — în formele pe care fiecare țară le consideră cele mai corespunzătoare pentru interesele naționale, pentru apărarea individuală sau colectivă în fața oricărei acțiuni de constrîngere ce s-ar produce în urma măsurilor adoptate de oricare țară pentru protejarea acestor resurse și pentru punerea lor în slujba planurilor de dezvoltare economică și socială". Acelorași scopuri le răspunde instituționalizarea unor mecanisme financiare (fonduri, bănci) ale țărilor latino-americane.

Se lărgește, de asemenea, colaborarea statelor continentului cu alte țări în curs de dezvoltare în cadrul unor organizații reunind principalii producători și exportatori de materii prime — ca, de pildă, OPEC (deja sînt membre trei țări producătoare de petrol din America Latină : Venezuela, Ecuador, Trinidad-Tobago) sau organizația țărilor exportatoare de cupru — în vederea promovării intereselor lor pe plan internațional. Pentru respectarea dreptului lor asupra resurselor existente în platoul continental al limitelor apelor lor teritoriale, pentru asigurarea accesului lor, împreună cu toate statele lumii, la bogățiile submarine din afara acestor limite, militează statele latino-americane în cadrul Conferinței asupra dreptului mării, ce se desfășoară în prezent în capitala Venezuelei.

Conștiente că responsabilitatea esențială pe linia progresului și diversificării economiei le revine lor însele (de altfel, și în prezent, finanțarea investițiilor pentru dezvoltare se face în proporție de peste 92 la sută din resurse proprii), țările latino-americane nu refuză participarea capitalului străin, dar o condiționează strict de respectarea deplină a independenței și suveranității statelor, a intereselor lor naționale, de lichidarea oricăror tendințe de dominație, a oricăror presiuni economice și politice.

Deschise cooperării cu toate statele lumii, țările latino-americane acționează, pe plan internațional, în vederea creării unui asemenea cadru de desfășurare a relațiilor economice, comerciale și financiare mondiale încît acesta să fie de natură să permită progresul tuturor, în primul rînd al țărilor în curs de dezvoltare, lichidarea decalajelor economice contemporane. În acest sens, statele Americii Latine se exprimă pentru accesul mai larg, pe baze preferențiale, al produselor lor, al produselor celorlalte țări în curs de dezvoltare pe piețele externe, pentru înlesnirea transferului de tehnologie și lărgirea asistenței financiare către aceste țări, pentru dezvoltarea neîngrădită a schimburilor, pentru stabilirea unui raport mai just între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, a unor noi raporturi între state, mai drepte și mai echitabile, pentru respectarea strictă de către toate țările, mari sau mici, dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, a drepturilor și îndatoririlor lor, pentru democratizarea relațiilor internaționale.

Profund animată de dorința de a-și aduce contribuția activă la înfăptuirea aspirațiilor de pace, independență, prosperitate și progres ale omenirii contemporane, pe deplin solidară cu lupta popoarelor pentru o dezvoltare de sine stătătoare, pentru lichidarea decalajelor, împotriva imperialismului, a politicii de dominație, forță și presiuni, România socialistă, ea însăși angajată pe calea edificării unei economii multilateral dezvoltate, sprijină cu fermitate acțiunile întreprinse de țările latino-americane în direcția exercitării controlului asupra propriilor resurse, eforturile lor spre diversificarea economiei, spre progres economic și social, susține pe plan internațional — în organizații și organisme cum sînt O.N.U., U.N.C.T.A.D., G.A.T.T., F.M.I., B.I.R.D. etc., — cerințele legitime ale acestor țări privind asigurarea situării lor într-o poziție echitabilă în cadrul diviziunii mondiale a muncii.

Momente de o deosebită însemnătate în cronica relațiilor româno — latino-americane, în dezvoltarea pe multiple planuri a colaborării, în identificarea unor noi forme și domenii de cooperare, vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări din America Latină, întîlnirile președintelui român cu președinții unora din aceste state constituie, totodată, strălucite manifestări ale solidarității militante a României cu lupta țărilor de pe continentul latino-american pentru independență și progres, pentru afirmarea dreptului lor imprescriptibil de a dispune de ele însele, de resursele lor, în folosul păcii și securității internaționale.

În dezvoltarea unor ample relații de prietenie și colaborare cu statele latino-americane — pentru a căror extindere continuă se preocupă și militează constant — România vede un mijloc concret de a-și aduce contribuția la eforturile de dezvoltare ale acestor state, o modalitate reciproc avantajoasă de a grăbi procesul eliminării distanței care separă încă țările noastre de statele economic avansate. Întreaga colaborare a țării noastre cu statele latino-americane și, în special, unele forme de cooperare — ca, de pildă, construcția în comun de obiective economice sau constituirea de societăți mixte pe teritoriul unora din aceste țări — urmăresc valorificarea superioară a bogățiilor lor naționale, odată cu și pe baza respectării stricte a legislațiilor lor interne, a avantajului mutual, a normelor de echitate și dreptate internațională.

Ilie Șerbănescu

La moartea președintelui JUAN PERON

Momentul depunerii jurămîntului ca președinte al Argentinei

Președintele Juan Peron s-a stins din viață luni, 1 iulie, ora 13,15 (ora locală), la reședința sa din Olivos, lîngă Buenos Aires. Medicii care l-au vegheat la patul de suferință au anunțat că generalul Peron a decedat în urma unui atac de cord. Președintele suferea de tulburări cardiace și de o insuficiență renală cronică. În ultimele zile, starea sănătății se agravase în urma unei bronhopatii infecțioase.

Știrea morții președintelui Peron a fost anunțată la ora 14,12, într-un mesaj radiotelevizat, de Maria Estela Martinez de Peron, soția sa și omul politic cel mai apropiat, vicepreședintele țării pînă la 29 iunie, cînd, datorită stării sănătății generalului Peron, a fost investită, conform Constituției, președinte. Se spera, totuși, într-o modificare temporară, dar boala a înaintat. Înconjurată de membrii guvernului și comandanții șefi ai celor trei armate, văduva generalului Peron a anunțat, cu ochii plini de lacrimi, deznodămîntul.

Juan Peron a decedat în al 79-lea an al vieții, în plină și dăruită activitate politică. Se afla la cel de-al treilea mandat de președinte, caz unic în istoria Argentinei. Personalitatea și evoluția sa politică sînt, de fapt, fără precedent : ultimii treizeci de ani din istoria Argentinei rămîn legați de numele său. O legătură singulară, adesea controversată, dar foarte puternică. O legătură politică, dar și umană, de dimensiuni ce s-au dovedit a fi naționale. O legătură care a durat, pe care generațiile au transmis-o mai departe. Juan Peron a reprezentat pentru Argentina *liderul*, în toată plinătatea acestui cuvînt. Nici un alt președinte argentinian nu a concentrat atenția națiunii timp de atîția ani de zile, ani care i-au negat exilul, l-au readus în țară, în fruntea țării, dar tîrziu, cînd inima sa îmbătrînise.

Juan Peron se pregătise pentru cariera militară. Născut în 1895, la Lobos, în provincia Buenos Aires, a intrat foarte tînăr la școala militară, pe care o termină, ca sublocotenent, la 18 ani. După cursurile Școlii Superioare de Război, după mai mulți ani de activitate ca ofițer în cadrul armatei argentiniene, devine secretar personal al ministrului de război, apoi profesor de istorie militară la aceeași școală de război. Atașat militar și aerian în Chile, este avansat la gradul de colonel, afirmîndu-se tot mai mult în plan politic. Între 1943—1944, cînd cercurile militare încep să se afirme treptat în viața politică a Argentinei, este președintele Departamentului național al muncii și șef al Secretariatului Ministerului de Război. Un an mai tîrziu, devine ministru de război și vicepreședinte al națiunii. Alegerile din 1946 îl consacră, pentru prima dată, președinte al Argentinei, iar cele din 1952 îi asigură continuitatea. În acești ani, realizează un amplu program de reforme economico-sociale sub lozinca „înfăptuirii societății justițialiste". Elaborează un plan cincinal, începînd cu 1 ianuarie 1947, care prevede accelerarea modernizării țării prin intervenția sporită a statului și scăderea ponderii întreprinderilor străine în economia națională.

La 16 septembrie 1955, o lovitură de stat militară îl înlătură, însă, de la putere. Urmează anii de exil dintre 1955—1973, pe care și-i petrece, în majoritate, în Spania, perioadă în care continuă să conducă, prin delegați personali, puternica mișcare justițialistă din Argentina. Intrată într-o perioadă de „postperonism", țara își caută asiduu echilibrul politic și economic. La conducere vin, pe rînd, opt președinți, dintre care cinci militari. Generalul Lanusse, ultimul dintre ei, decide reîntoarcerea lui Peron în Argentina, după 18 ani de exil. Alegerile de la 23 septembrie 1973 îi acordă un mare număr de voturi și un al treilea mandat prezidențial. Soarta a vrut ca el să rămînă neîncheiat, sau, mai bine spus, abia început.

Deși înaintat în vîrstă, Peron ducea o existență tînără. Se scula la șase dimineața, făcea puțină mișcare, respecta obiceiurile vieții ordonate de militar. Lucra intens, avea numeroase întrevederi cu membrii guvernului, cu lideri ai opoziției, sindicatelor, armatei. Era însoțit permanent de d-na Peron, a cărei experiență politică se formase alături de el. Înainte de a deveni vicepreședinte, ea era purtătorul de cuvînt, reprezentantul său în numeroase împrejurări, la diverse reuniuni. Pentru a evita disensiuni în cadrul diverselor fracțiuni ale justițialismului, Peron a propus candidatura ei ca vicepreședinte, dintr-o intenție de calm și echilibru, de continuitate.

În mesajul către națiune, Maria Estela Martinez de Peron spunea : „Trăim ceasuri grele, împrejurări care trebuie să reanime spiritul poporului argentinian în sensul adevăratei unități naționale. Președintele argentinienilor, generalul Juan Peron, a dat țării și continentului latino-american dovada supremă a măreției și umanismului. Cu mare durere, anunț poporului argentinian moartea unui adevărat slujitor al păcii și nonviolenței. Rog prietenii și adversarii să uite pasiunile personale, pentru a putea clădi o patrie dreaptă, liberă și suverană".

Erau, de fapt, idealurile președintelui Peron, pentru care a luptat pînă în ultima clipă. Boala i-a curmat viața neîndurător, la începutul celui mai frumos drum al senectuții, pe care și-l dorise devotat pînă la capăt națiunii argentiniene. În cele nouă luni ale mandatului care ar fi trebuit să dureze patru ani, președintele Peron a întreprins un amplu program de reconstrucție și dezvoltare, pornind de la analiza lucidă a realităților specifice Argentinei, de la necesitățile echității și justiției sociale. Planul trienal (1974—1977) rămîne o operă a sa, de concepție, a cărei execuție plenară o va asigura națiunea în anii ce urmează. Apărarea intereselor naționale, a independenței, asigurarea păcii, securității și colaborării internaționale sînt idealurile pe care le lasă moștenire.

Cînd vestea morții sale a început să se răspîndească, mii de persoane s-au adunat în „Plaza de Mayo", din fața palatului prezidențial. Îndurerați, argentinienii au regăsit instinctiv drumul spre locul lor obișnuit de adunare, care a văzut celebrîndu-se toate marile zile ale istoriei peroniste. La 12 iunie, generalul Peron însuși se adresase, din această piață, mulțimii.

România a avut în președintele Peron un bun prieten. Sincer, generos, primitor. Ne-a vizitat țara înainte de a fi președinte, invitația României conținînd în ochii argentinienilor ca un gest de bune gazde, de prețuire pentru asemenea oaspeți. Prin Juan Peron, Argentina ne-a devenit prietenă, întîi din punct de vedere uman. Apoi, preluarea președinției a lărgit sfera relațiilor dintre cele două țări.

Cea mai recentă și strălucită expresie a bunelor relații româno-argentiniene a constituit-o vizita în Argentina, în martie 1974, a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. În telegrama de condoleanțe adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu Mariei Estela Martinez de Peron se afirmă : „Îmi amintesc de convorbirile prietenești, deosebit de fructuoase pe care le-am avut cu generalul Peron în România și la Buenos Aires și îndeosebi de vizita pe care am efectuat-o recent în Argentina, încheiată cu semnarea unor documente și convenirea unor înțelegeri de foarte mare importanță pentru dezvoltarea raporturilor prietenești de colaborare dintre țările și popoarele noastre, contribuție de seamă pentru cauza păcii și cooperării între popoare. Figura luminoasă a generalului Peron va rămîne înscrisă în cartea de aur a prieteniei româno-argentiniene".

Argentina lasă memoriei privilegiul de a păstra vie imaginea omului căruia, ieri, la mormîntul din cimitirul „Chacarita", i-a adus un ultim omagiu.

Anca Voican

MOSCOVA

A treia întîlnire sovieto-americană la nivel înalt

Corespondență de la Laurențiu Duță

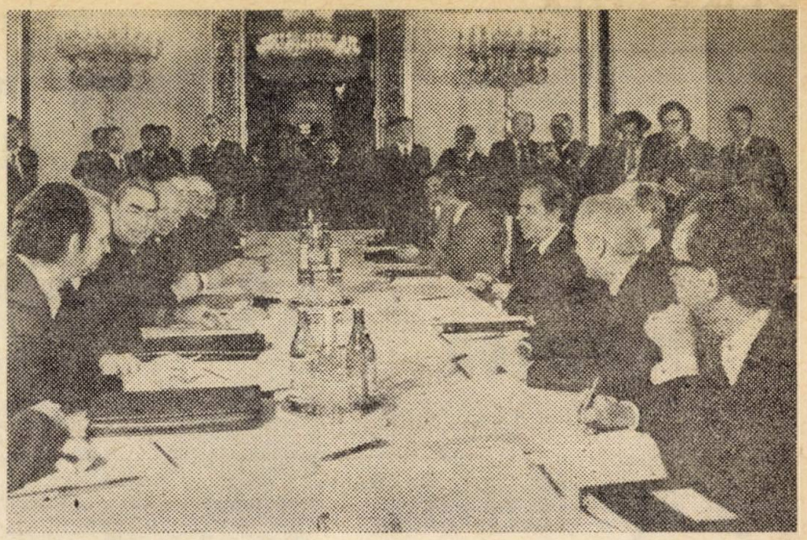

Aspect din timpul convorbirilor sovieto-americane

Îndelung și minuțios pregătită, vizita în Uniunea Sovietică a președintelui S.U.A., Richard Nixon, confirmă continuitatea întîlnirilor sovieto-americane la nivel înalt, inaugurate în vara anului 1972.

Presa sovietică relevă ampla extindere în ultimii ani, a raporturilor dintre cele două țări, exprimînd dorința ca procesul de dezvoltare a acestor relații să capete un caracter permanent și ireversibil.

Menționînd dezvoltarea impetuoasă a legăturilor dintre cele două state, mai ales în ultimii doi ani, săptămînalul „Novoe Vremea" arată că, din cele 105 tratate și acorduri sovieto-americane semnate din anul 1933 încoace, 58 datează din ultimii cinci ani, dintre care 41 — din 1972. La rîndul său, ziarul „Pravda", într-un amplu articol intitulat „U.R.S.S.—S.U.A. : relații concrete", consemnează că la livrările de utilaje americane pentru construirea marii uzine de autocamioane de pe Kama — utilaje evaluate la 350 000 000 dolari — participă peste 80 de companii și firme mici și mijlocii. În același timp, contractele pentru utilaje și materiale din S.U.A. pentru construirea unui gigantic complex de producție, înmagazinare și transportare a îngrășămintelor chimice, lîngă Kuibîșev, însumează 400 000 000 dolari. În continuare, ziarul arată că au fost încheiate contracte privind achiziționarea de utilaj american pentru fabrica de înnobilare a minereului de fier de la Kremenciug (este vorba de minereu înnobilat pentru un combinat siderurgic care va produce fier direct din minereu, ocolind procesul de furnalizare), pentru o uzină de acid acetic, pentru construirea unui mare centru de comerț la Moscova și pentru alte obiective. Totodată, se desfășoară tratative pentru achiziționarea de utilaje pentru construirea în U.R.S.S. a unor noi combinate de celuloză și hîrtie, colaborarea în construirea unor noi hoteluri în marile centre urbane ale U.R.S.S. „Achizițiile noastre din S.U.A., remarcă organul central al C.C. al P.C.U.S., se efectuează pe baza acordurilor de credite pe termen lung (jumătate din credite, de obicei, sînt furnizate de Banca de export-import a S.U.A., iar cealaltă jumătate — de marile bănci particulare").

Domeniul tehnico-științific, în afară de vastul program de cercetări spațiale comune „Soiuz-Apollo", prevăzut pentru anul 1975, cunoaște, de asemenea, o dezvoltare considerabilă în relațiile sovieto-americane. German Gvisiani, vicepreședinte al Comitetului de stat pentru știință și tehnică de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S., releva, într-un interviu recent, că în prezent „colaborarea dintre U.R.S.S. și S.U.A. în sfera tehnico-științifică se înfăptuiește în numeroase domenii : energetică, folosirea mașinilor de calcul electronice în domeniul conducerii, cataliză chimică, resursele hidraulice, producția de substanțe prin mijloace microbiologice, gospodăria silvică, standardizare și metrologie, politica în domeniul științei, proprietatea asupra valorilor intelectuale". În interviu se apreciază că un exemplu în ce privește dezvoltarea contactelor cu corporațiile industriale americane îl poate constitui colaborarea unui șir de ministere cu firma „General Electric". „Între Ministerul construcției de mașini grele, energetice și de transport și «General Electric» s-a realizat o înțelegere privind elaborarea și crearea în comun a unei instalații de turbine cu gaze de vîrf pentru temperaturi înalte, cu o putere de 200 megawați". Gvisiani arăta că „se duc tratative cu privire la participarea corporației americane «Kaiser Industries» la construirea pe teritoriul U.R.S.S. a unor uzine de alumină și aluminiu presupunîndu-se că achitarea creditului oferit de firmă pentru achiziționarea de utilaje și servicii va consta în livrări de blocuri de aluminiu". În ce privește creditarea multor obiective, Gvisiani constata că „o activitate marcantă o au în prezent unele din cele mai mari bănci americane, cum sînt «Chase Manhattan Bank», «Bank of America» și «Bankers'Trust»".

Latura politică a celei de-a treia întîlniri la nivel înalt sovieto-americane a reținut firește atenția observatorilor, relevîndu-se antecedente recente ca vizita secretarului de stat al S.U.A. Henry Kissinger, întrevederile ulterioare ale acestuia cu ministrul de externe sovietic Andrei Gromîko, vizitele unor senatori americani și, în sfîrșit, vizita făcută în S.U.A. de delegația parlamentară sovietică condusă de B. N. Ponomariov.

Încă din prima zi, la puțin timp după instalarea sa la reședința oficială din Kremlin, președintele Nixon a avut o convorbire de mai bine de o oră cu L. I. Brejnev. Iar a doua zi, odată cu anunțarea semnării primelor trei documente sovieto-americane, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Ronald Ziegler, a informat ziariștii despre hotărîrea celor doi conducători de a renunța la vizitarea orășelului cosmonauților, prevăzută pentru sîmbătă, spre a-și consacra timpul convorbirilor.

Chiar în primele zile ale vizitei, au fost semnate : Acordul privind colaborarea în domeniul construcției de locuințe și alte edificii, Acordul privind colaborarea în domeniul energeticii, Acordul privind colaborarea economică, industrială și tehnică (pe zece ani) și Acordul privind cercetările și dezvoltarea în domeniul creării inimii artificiale. Primele două acorduri au fost semnate pe o perioadă de 5 ani, urmînd să fie constituite comisii comune sovieto-americane în vederea îndeplinirii acestora. Cel de al patrulea acord a fost semnat pe o perioadă de 3 ani, după care el va fi prelungit pe o nouă perioadă de 5 ani, dacă nici una din părți nu o va înștiința pe cealaltă că intenționează să rezilieze acordul.

„Pauza" călătoriei președintelui S.U.A., însoțit de secretarul general al C.C. al P.C.U.S. la Oreanda, pe malul Mării Negre, a fost folosită din plin pentru convorbirile în cadrul celei de-a treia întîlniri, iar vizita în Bielorusia a prilejuit președintelui Nixon și persoanelor ce l-au însoțit cunoașterea directă a capitalei acestei republici sovietice, precum și omagierea celor căzuți în anii războiului antihitlerist. Înapoierea la Moscova a însemnat o nouă rundă de convorbiri, precum și semnarea unor noi documente.

Varșovia. Convorbiri polono-italiene. În imagine : aspect de la primirea de către Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., a ministrului de externe italian, Aldo Moro (stînga)

KUNEITRA

Reconstrucția și pacea — obiectivele prioritare

Corespondență de la trimisul nostru special, Rodica Georgescu

26 iunie, dimineața... Pe o șosea îngustă ce desparte întinderi pustiite, mărginite la dreapta, în depărtare, de muntele Hermon, zeci de mii de oameni îngrămădiți în camioane, autobuze și autoturisme se îndreaptă în direcția orașului Kuneitra — capitala zonei Golan. Sînt primii vizitatori ai acestei localități după reîntoarcerea ei sub administrație siriană, la 25 iunie, cînd s-a încheiat a patra și ultima fază a acordului de dezangajare, semnat la 31 mai de către reprezentanții militari ai Siriei și Israelului. Printre acești vizitatori se afla și un grup numeros de ziariști — sirieni și trimiși speciali ai presei străine.

Cei 65 de kilometri ce despart Damascul de Kuneitra nu au putut fi parcurși decît în patru ore, autobuzele presei făcîndu-și cu greu loc prin mulțimea de oameni, unii dintre ei dornici să-și găsească un adăpost acolo chiar din prima zi a eliberării orașului. Oamenii sînt îmbrăcați în haine de sărbătoare, fețele le sînt zîmbitoare, reflectînd bucuria de a se reîntoarce acasă după o absență de șapte ani.

Străbatem întîi regiunea „pungii" ocupate în timpul războiului din octombrie anul trecut. Ajungem în zona Saasaa, inclusă în cea de-a doua fază a separării forțelor, desfășurată la 19 iunie. Aici, în împrejurimile satului cu același nume, situat la 40 km sud-vest de Damasc, mai precis la Mazraat Beit-Jinn, au avut loc luptele de blindate cele mai violente din timpul războiului din octombrie, lupte ce au transformat această cîmpie, odinioară înfloritoare, într-o întindere pîrjolită. Carcase carbonizate se mai află înfipte în pămînt, tancuri arse, cratere adînci. Satul de la marginea drumului este complet distrus ; cîțiva locuitori s-au adăpostit sub corturi.

Cea de-a treia fază a dezangajării, desfășurată în zilele de 23 și 24 iunie, a inclus circa 300 de km pătrați, care intră în zona de demilitarizare a forțelor, cea de-a patra și ultima, așa cum am arătat, avînd loc la 25 iunie.

Pe măsură ce ne apropiam de Kuneitra — cîțiva kilometri a trebuit să-i parcurgem de jos —, distrugerile războiului sînt tot mai evidente. Pe marginea șoselei, rețele de sîrmă ghimpată, resturi de proiectile, tancuri și camioane-cisternă răsturnate și, cît vezi cu ochii, pămînt ars. Din cînd în cînd în depărtare se aud puternice bubuituri, se vede apoi un fum dens. Sînt minele aruncate în aer de soldații sirieni din unitățile de geniu. Chiar de la periferie, orașul — care, înainte de 1967, număra, împreună cu regiunea înconjurătoare, 120 000 locuitori — se înfățișează ca o aglomerare de ruine. Nici o casă sau școală, nici o instituție sau întreprindere industrială nu au mai rămas în picioare. Doar o biserică și o moschee. În apropierea noastră, un bătrîn felah scormonește în moloz încercînd să scoată de sub dărîmături o masă și o saltea, ca prin minune încă intacte. În ciuda momentului greu pe care-l trăiește, populația Kuneitrei și-a păstrat entuziasmul, încrederea și speranța în posibilitatea refacerii orașului. „Nu pot să-mi exprim în cuvinte bucuria de a mă fi putut reîntoarce acasă, ne spune o femeie. O să ne punem pe treabă și vom reconstrui totul".

Ziua de 26 iunie s-a transformat într-o adevărată zi de sărbătoare. Mii de civili și militari au întîmpinat cu ovații pe președintele Hafez Al Assad care, înconjurat de oficialități, a vizitat localitatea și a ridicat, de pe o platformă, drapelul țării. Într-o scurtă declarație făcută trimisului radioteleviziunii siriene, șeful statului, după ce a subliniat însemnătatea încheierii operațiunilor prevăzute de acordul de dezangajare, și-a exprimat speranța că, în scurtă vreme, toți locuitorii orașului se vor putea reîntoarce în localitate.

De altfel, problema repatrierii civililor se află, de cîtăva vreme, la ordinea zilei, autoritățile siriene și comandamentul forțelor de observatori ai Națiunilor Unite (U.N.D.O.F.) elaborînd un plan de cooperare pentru regiunea Kuneitra. „Vom discuta problema repatrierii civililor, în Kuneitra și în satele învecinate, cu generalul Adnan Tayara" (șeful delegației siriene care, la 31 mai, la Geneva, a semnat acordul de dezangajare în Golan), sublinia, zilele trecute, purtătorul de cuvînt al U.N.D.O.F., problemă pe care o discutase și generalul Ensio Siilasvuo cu prilejul recentei sale vizite la Damasc. „Repatrierea civililor în Kuneitra se va face lent și va fi nevoie de o perioadă destul de îndelungată pentru ca viața orașului să-și reia viața normală", preciza el. Într-o primă fază, vor fi repatriați, se pare, 30 000 de locuitori, urmînd ca, ulterior, să fie studiată reîntoarcerea altora.

Încheierea fazelor dezangajării forțelor în Golan, prevăzută de acordul de la 31 mai, marchează, astfel, un nou pas înainte pe calea soluționării situației din Orientul Apropiat, el punînd capăt vărsărilor de sînge și distrugerilor de pe urma cărora a avut atît de mult de suferit regiunea vizitată — și nu numai ea, deschizînd, totodată, și mai mult „poarta" perspectivelor acelei soluții care să ducă la instaurarea unei păci echitabile și trainice în această parte a lumii.

Importanța acordului de dezangajare în Golan, consecințele lui cu accent pe etapele următoare, menite a duce la făurirea unei păci în Orientul Apropiat, rămîn una din preocupările centrale aici, la Damasc. Președintele Hafez Al Assad, în cadrul lucrărilor Congresului regional extraordinar al Partidului Baas Arab Socialist, care s-a încheiat săptămîna trecută, reafirma obiectivul țării sale privind recuperarea teritoriilor ocupate. Aceeași idee se desprinde și din comunicatul publicat la sfîrșitul lucrărilor Congresului : „Scopul principal al luptei noastre este eliberarea completă a teritoriilor arabe". Desfășurat — așa cum sublinia organul partidului, „Al Baas" — „în condiții de o extremă însemnătate", Congresul aprecia acordul de dezangajare a forțelor siriene și israeliene ca „un pas important care să ducă la evacuarea totală a teritoriilor ocupate în 1967 și la garantarea drepturilor poporului palestinian".

Asupra acestei idei au insistat aproape toți interlocutorii noștri — factori de răspundere sirieni — cu care am avut prilejul să mă întîlnesc în timpul actualei călătorii la Damasc. În convorbirea purtată cu Abdel-Halim Khaddam, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor externe, acesta s-a oprit îndelung asupra faptului că recentul acord de dezangajare în Golan reprezintă un pas spre aplicarea rezoluției 338 a Consiliului de Securitate, un pas al unui proces care, dacă va continua, va duce la o pace durabilă și justă în Orientul Apropiat.

La sediul Partidului Baas Arab Socialist, una din întrebările adresate directorului biroului de presă al Comandamentului național, Saleh Saghbini, s-a referit la concluziile recentului Congres al partidului. „În primul rînd, arăta el, Congresul a aprobat acordul de dezangajare în Golan, pornind de la considerentul că el reprezintă un prim pas pe calea realizării obiectivului nostru central : eliberarea totală a teritoriilor arabe ocupate în 1967 și garantarea drepturilor poporului palestinian. În ce privește problemele interne, s-a făcut un bilanț al înfăptuirilor din ultimii ani, între care menționez acordarea unui rol mai mare organizațiilor populare, sindicale și profesionale, desfășurarea alegerilor generale și instituirea Consiliului Poporului cu autoritate juridică în stat, înființarea Frontului Național Progresist care, condus de partidul Baas, include Partidul Comunist, Mișcarea socialiștilor arabi, Uniunea Socialistă Arabă, Socialiștii unioniști. S-a pus un accent deosebit pe problemele economice, subliniindu-se necesitatea aprofundării succeselor socialiste și dezvoltarea rolului conducător al sectorului public, fără a neglija însă sectorul privat care poate, în etapa actuală, să joace un rol însemnat în accelerarea procesului de emancipare economică. Pe plan extern, Congresul s-a pronunțat pentru continua întărire și dezvoltare a relațiilor cu țările socialiste, cu țările «lumii a treia», precum și folosirea oricărei atitudini internaționale pozitive care poate să ajute înfăptuirii scopurilor noastre. Un subiect aparte l-au constituit problema solidarității arabe, necesitatea evitării oricărei dispute marginale și folo-

După retragerea trupelor israeliene, președintele Siriei, Hafez Al Assad, a ridicat, la Kuneitra, steagul sirian, pentru prima dată după șapte ani

sirea tuturor formelor de colaborare care să ducă la întărirea unității inter-arabe".

Se vorbește tot mai insistent, în aceste zile, în cercurile ziaristice din capitala siriană, despre ideea unei reuniuni la nivel înalt — mai restrînse sau mai largi, mai apropiate sau mai îndepărtate — a țărilor arabe. Intensa activitate diplomatică din regiune pare să justifice o asemenea supoziție. Ea se desfășoară nu numai în legătură cu recentele raiduri ale aviației israeliene asupra sudului Libanului, care au provocat un puternic val de neliniște și îngrijorare, fiind ferm condamnate, dar privește și o serie de contacte la diverse niveluri între capitalele arabe. În timp ce Beirutul își continuă contactele cu diverse capitale din regiune și din afara ei, Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, a adresat un mesaj țărilor arabe, solicitîndu-le „să-și asume responsabilitățile privind apărarea poporului palestinian". În împrejurările actuale, nu se exclude nici posibilitatea unei reuniuni libanezo-palestiniene care să preceadă o eventuală conferință arabă la nivel înalt. Saad Al-Abdallah Al-Sabah, ministrul kuweitian al apărării și al internelor, a și lansat ideea „unei reuniuni a șefilor de stat arabi în vederea unificării poziției arabe", precedată de o întîlnire a miniștrilor de externe, iar cotidianul egiptean „Al Ahram" este de părere că o asemenea conferință — restrînsă, dar cu participarea lui Yasser Arafat și a altor lideri ai rezistenței palestiniene — ar putea avea loc la Cairo, la sfîrșitul lunii iulie, cîteva săptămîni înainte de conferința prevăzută pentru 4 septembrie, la Rabat.

Premierul pakistanez Bhutto la Dacca:

„Convorbiri substanțiale"

La 27 iunie, sosea la Dacca, într-o vizită oficială de trei zile, prim-ministrul Pakistanului, Zulfikar Ali Bhutto. Pe aeroportul împodobit sărbătorește, oficialitățile și populația capitalei Bangladesh-ului și-au întîmpinat, cu cordialitate, oaspeții ; cei doi premieri, Zulfikar Ali Bhutto și Mujibur Rahman, s-au îmbrățișat. În aceeași zi, începeau convorbirile oficiale, caracterizate de premierul pakistanez drept substanțiale.

Dincolo de importanța intrinsecă — pe care o dețin fiecare întîlnire între responsabilii vieții politice din statele lumii, fiecare schimb de opinii la nivel înalt — vizita premierului Pakistanului în Republica Populară Bangladesh a relevat unele semnificații aparte, conferite de condițiile special create, în trecut, în subcontinentul sud-asiatic, de actuala evoluție îmbucurătoare a unei situații pînă nu demult îngrijorătoare.

A fost vorba despre prima vizită a șefului guvernului pakistanez în Republica Bangladesh și despre a doua întîlnire între cei doi premieri. A fost vorba despre un eveniment care — reprezentînd o nouă și însemnată verigă a normalizării relațiilor dintre statele subcontinentului — a subliniat procesul de reconciliere și conlucrare ce se dezvoltă în această parte a lumii.

Semnificativ este faptul că numitorul comun al tuturor evoluțiilor pozitive din subcontinent, factorul care a înlesnit și permis apropierea unor poziții ce păreau pînă mai ieri de neconciliat l-au constituit dialogul, schimbul deschis de păreri, căutarea în comun a acelor mijloace care să înlăture dificultățile, să netezească drumul spre înțelegere, spre armonizarea punctelor de vedere.

Se știe că, numai cu trei ani în urmă, situația în această zonă a lumii era deosebit de ascuțită, complexă, chiar gravă. Azi, cei doi șefi de guvern se întîlnesc și discută, într-o atmosferă de înțelegere și colaborare, problemele cadrului viitoarelor relații dintre cele două țări. Mutația — politică, istorică, de mentalitate — care a permis într-un atît de scurt interval ca, în locul armelor să vorbească mijloacele pașnice, politico-diplomatice, se datorează tocmai dialogului.

În acest sens, convorbirile angajate la 27 iunie, la Dacca, sînt un rezultat al unui proces — cu caracter larg regional, adică incluzînd raporturile celor trei state din subcontinent : India, Pakistan, Bangladesh — proces ce debuta în urmă cu doi ani, în iulie 1972, în localitatea indiană Șimla. Atunci, au fost luate în discuție — și s-a ajuns la un consens — problemele militare, respectiv retragerea trupelor străine în cadrul frontierelor lor naționale. Un an mai tîrziu, a fost abordat contenciosul umanitar, iar în același spirit realist, în septembrie 1973, începea operațiunea triunghiulară a repatrierii celor aproape 400 000 de persoane.

Dar, marea cotitură în relațiile statelor din subcontinent o reprezenta „momentul Lahore", adică recunoașterea pe care și-au acordat-o, reciproc, Republica Islamică Pakistan și Republica Populară Bangladesh, în februarie 1974. „Recunoașterea Republicii Bangladesh este o necesitate vitală, este singura cale justă de dezvoltare a unor relații sănătoase și cordiale între cele două țări" — sublinia, încă, din ianuarie 1973, premierul pakistanez. Evenimentul se producea, deci, la un an distanță ; comentînd călduroasa întîlnire Bhutto — Rahman de pe aeroportul din Lahore, observatorii au considerat că un prag decisiv fusese trecut spre normalizarea raporturilor dintre cele două state, că de atunci înainte se putea vorbi despre perspectivele reale ale îmbunătățirii raporturilor între statele din subcontinent.

Într-adevăr, la începutul lunii aprilie a.c., toate cele trei părți foste în conflict se întruneau — pentru prima oară — la aceeași masă de lucru, la Delhi, și semnau un acord tripartit, referitor la găsirea de modalități concrete pentru urgentarea soluționării tuturor problemelor rămase în suspensie. Bangladesh decidea să procedeze la eliberarea celor 195 de prizonieri de război ; Pakistanul accepta să reexamineze problema cetățenilor nebengalezi din Bangladesh care doresc să se stabilească în Pakistan ; era discutată problema restabilirii relațiilor diplomatice. Acordul tripartit marca — în opinia agenției „Press Trust of India", larg acceptată de comentatori — „încheierea unei ere a conflictelor și confruntărilor".

Rezultantă a noului spirit din relațiile Pakistan-Bangladesh și element stimulator al dialogului angajat — nu fără dificultăți, nu fără perioade de regres și tulburare —, recenta vizită aduce elemente noi în favoarea apropierii dintre cele două state, contribuind la netezirea asperităților din relațiile lor, la conturarea unei imagini realiste a unuia despre celălalt.

Ca și vizita din februarie, de la Lahore, a premierului Republicii Bangladesh, actuala vizită este un efect al dorinței celor două popoare de a normaliza raporturile dintre ele. Pe parcursul ei, au existat, astfel, momente care prin intensitatea lor emoțională, umană, au exemplificat, poate mai bine decît orice, această profundă aspirație spre reconciliere. Un asemenea moment a fost cel în care premierul Bhutto a venit să se încline în fața monumentului național ridicat la Savar, la 30 km de Dacca, în amintirea eroilor necunoscuți ai războiului de eliberare.

În ceea ce privește convorbirile propriuzise, într-o conferință de presă ținută la sfîrșitul vizitei, prim-ministrul pakistanez a remarcat faptul că vizita sa în Bangladesh reprezintă primul pas concret spre rezolvarea problemelor dintre cele două țări. El a caracterizat discuțiile avute cu premierul Mujibur Rahman drept fructuoase, dar a subliniat că „ar fi utopic să se aștepte o rezolvare instantanee a tuturor problemelor". Printre acestea au figurat : rezolvarea situației nebengalezilor din Bangladesh care doresc să emigreze în Pakistan, problema împărțirii bunurilor naționale pakistaneze obținute înainte de 1971, ca și reglementarea relațiilor diplomatice.

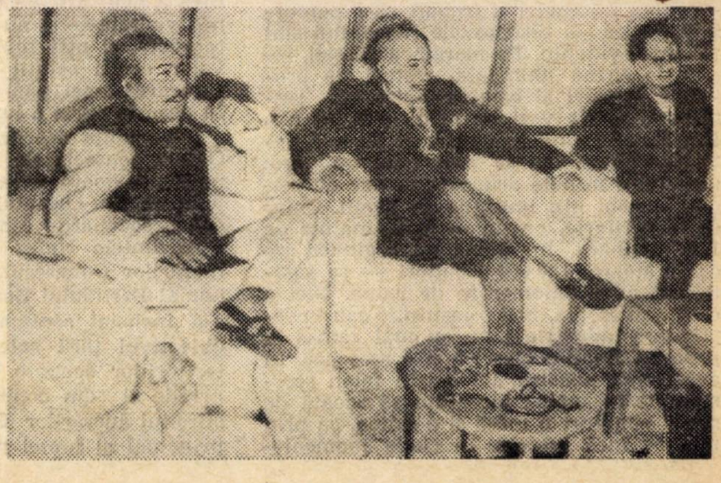

Dacca. Vizita primului ministru al Pakistanului, Zulfikar Ali Bhutto, în Bangladesh. De la stînga la dreapta : primul ministru al Bangladesh, Mujibur Rahman, și premierul pakistanez, Zulfikar Ali Bhutto

Din declarațiile făcute de către Zulfikar Ali Bhutto se poate desprinde impresia că un anume progres s-a înregistrat în legătură cu stabilirea de relații diplomatice, premierul pakistanez subliniind că și în celelalte domenii sînt de așteptat, cu timpul, soluții adecvate, cu atît mai mult, a remarcat el, cu cît „noile relații dintre Pakistan și Bangladesh sînt clădite pe prietenie și fraternitate".

Fără să se încheie cu rezultate spectaculoase, recenta întîlnire la nivel înalt de la Dacca se înscrie ca un moment pozitiv în relațiile celor două țări, deoarece ea a prilejuit prima întîlnire, în jurul unei mese de tratative, a celor doi șefi de guvern, deci, potențial, a deschis drumul spre lărgirea cadrului înțelegerii și conlucrării dintre Pakistan și Bangladesh. De altfel, ca o expresie a dorinței de continuare a dialogului inițiat prin recenta vizită, premierul Bhutto a adresat șeicului Mujibur Rahman invitația de a vizita Pakistanul.

Liana Enescu

ALGER

Anul unor importante înnoiri

Corespondență de la Mircea S. Ionescu

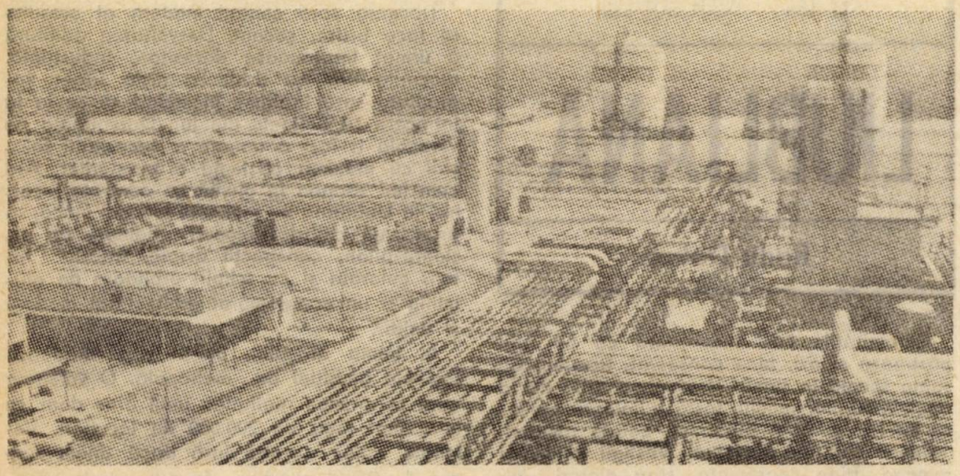

Uzina de lichefiere a gazelor de la Arzew

La 5 iulie, poporul algerian sărbătorește împlinirea a 12 ani de la proclamarea independenței țării. Evenimentul capătă, în 1974, semnificații deosebite. Pe de o parte, el este sărbătorit în anul celei de a 20-a aniversări a declanșării — la 1 noiembrie 1954 — a luptelor pentru eliberarea țării de sub dominația colonială, cînd mii și mii de patrioți s-au ridicat, cu arma în mînă, împotriva opresiunii străine, deschizînd poporului algerian orizonturile unei vieți noi. Pe de altă parte, 5 iulie se sărbătorește anul acesta sub semnul unor importante înnoiri în întreaga viață internă a țării.

Pe plan politic, 1974 este considerat de presa algeriană drept „anul partidului", al reînnoirii orientărilor și rîndurilor sale, al întăririi rolului acestuia în actuala etapă de dezvoltare economică și socială în care s-a angajat Algeria. Aceste „istorice hotărîri ale direcției revoluționare", cum le caracterizează ziarele, au fost anunțate de președintele Houari Boumediene în discursul rostit la 6 iunie în fața cadrelor Frontului Național de Eliberare din Constantine. Acum, ele fac obiectul unor reuniuni ale șefului statului cu comisarii naționali și cu membrii aparatului central al Frontului Național de Eliberare în vederea definitivării concepțiilor ideologice și elaborarea criteriilor cerute de mersul revoluției algeriene. „Revoluția algeriană — sublinia președintele Houari Boumediene — are nevoie de un partid care să poarte mai departe făclia, să ducă cursul revoluției spre un viitor luminos și prosper".

Tot mai vădită apare preocuparea guvernului algerian pentru democratizarea vieții economice și sociale. Recent, Consiliul Revoluției și guvernul au luat în discuție noul proiect de reorganizare administrativă a țării, care prevede mărirea numărului de vilaiate (departamente teritoriale), reorganizarea lor în funcție de potențialul economic și de specificul local. Noul proiect de reorganizare teritorială are, de asemenea, în vedere asigurarea de posibilități mai ample organelor locale ale puterii revoluționare în direcția dezvoltării mai armonioase a tuturor regiunilor țării, folosirea mai rațională, în acest scop, a investițiilor centrale puse la dispoziție de stat și a tuturor rezervelor de pe plan local. Au și început primele acțiuni în această direcție, prin întocmirea unor planuri speciale de dezvoltare mai rapidă a unor zone, a unor localități, a căror înfăptuire a intrat în sarcina organelor locale ale vilaiatelor. Precedentul scrutin de la 2 iunie pentru reînnoirea adunărilor populare ale vilaiatelor a marcat un viu dialog, o largă consultare a membrilor Consiliului Revoluției și guvernului cu masele de muncitori și țărani asupra succeselor înregistrate de cele trei revoluții algeriene — agrară, industrială, culturală — și a perspectivelor de înfăptuire cu succes a acestora. Vorbind de acest proces de democratizare a conducerii, care a început cu mult înainte, la nivelul comunelor — prin crearea de adunări populare — apoi la nivelul vilaietelor, iar, de anul acesta, la nivelul întreprinderilor economice — prin alegerea primelor adunări ale muncitorilor — ministrul de externe algerian Abdelaziz Bouteflika sublinia că el trebuie să ajungă pînă la punerea în funcțiune de „instituții naționale", întrucît, arăta el, „Algeria nu poate să se despartă de opțiunile sale revoluționare".

Pe plan economic și social, 1974 este considerat anul dezvoltării cuceririlor revoluționare obținute de popor în perioada care a trecut de la proclamarea independenței naționale. Un ambițios plan cvadrienal — al doilea în anii de planificare a Algeriei — a fost lansat la 1 ianuarie a.c. El schițează și perspectiva dezvoltării economice și sociale a țării pînă la sfîrșitul acestui deceniu. 110 miliarde de dinari — de trei ori mai mult decît în primul plan cvadrienal — au fost alocați pentru traducerea în fapte a obiectivelor noului program de propășire a Algeriei, apreciat ca unul din cele mai ample și dinamice de pe continentul african.

15 milioane tone de petrol și 20 miliarde metri cubi de gaz natural în plus, 320 obiective industriale de interes național și 500 de nivel local lansate în construcție, 450 000 locuri noi de muncă — exclusiv sectorul agriculturii —, 210 000 locuințe urbane și rurale și 300 sate agricole pilot în folosință, 640 centre de sănătate, policlinici și spitale la dispoziția populației — sînt cîteva din noile obiective anunțate de secretarul de stat algerian al planului, Abdallah Khodja, la o conferință de presă, ca fiind înscrise în cel de al doilea plan cvadrienal al țării. 43,5 la sută din investițiile globale alocate sînt destinate industriei care, acum, pune temelie unor ramuri noi esențiale — construcția de mașini, energetica, petrochimia. O dată cu aceasta, se vor înființa școli și universități noi, formarea de cadre naționale proprii fiind, acum, una din preocupările de prim rang ale guvernului de la Alger. În ce privește agricultura, ramură cu o mare pondere în economia națională, ea își modernizează structurile de producție și sociale, baza tehnică și materială. Nivelul de viață al țăranilor se îmbunătățește simțitor. 100 din cele 1 000 de sate agricole pilot prevăzute a împînzi din nord, pînă în supraîncălzitul sud, teritoriul algerian sînt pe punctul de a-și primi locatarii.

Incontestabil, înfăptuirea acestui vast program permite poporului algerian să înregistreze noi succese pe calea progresului și prosperității, a dezvoltării economico-sociale de sine stătătoare.

În locul lui Rudolf Kirchschlaeger, ales președinte al Austriei, funcția de ministru de externe a fost încredințată lui Erich Bielka-Karltreu, fostul ambasador al Austriei la Paris

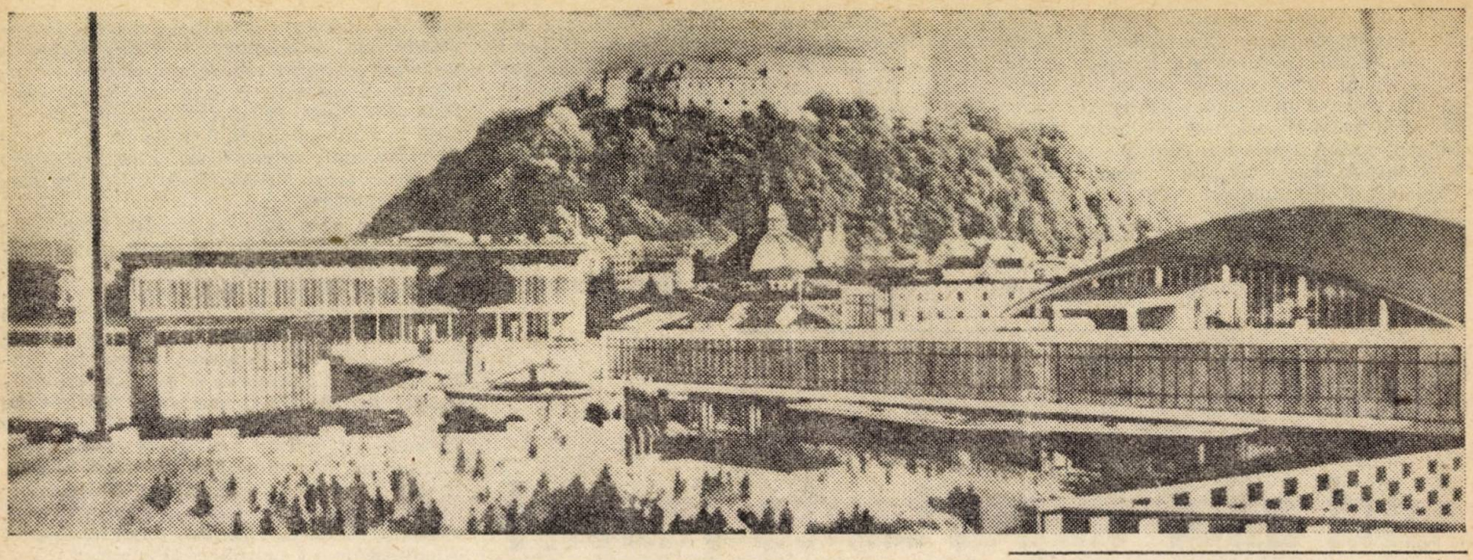

Vocația comercială a orașului ; o imagine de la Tîrgul internațional de la Liubliana

REPORTAJ PE GLOB

LIUBLIANA

Radu Dobre

O călătorie pe calea aerului de la Dubrovnik, renumita stațiune de pe țărmul Adriaticei, la Liubliana, capitala Sloveniei, îți oferă posibilitatea să admiri un peisaj contradictoriu și fascinant, cu nenumărate surprize în schimbările de decor. Un peisaj policrom, înglobînd nuanțe nenumărate de aceleași culori : de la albastrul cerului la cel al liniștitei Mări Adriatice ; de la verdele cîmpiilor străbătute de ape cu sclipiri repezi la verdele codrilor mereu tineri ; de la roșul aprins al soarelui în miezul zilei, la violetul diafan al amurgului ; de la albul zăpezilor eterne suspendate pe vîrfuri ascunse de nori, la cel al munților de calcar ; de la negrul pămîntului proaspăt arat, la cel al piscurilor golașe.

Liubliana pare să-și fi propus să reflecte în întregime această paletă : așezarea, construcțiile, întregul decor intra și extra urban, oamenii, însăși viața au împrumutat, parcă, de la natură simboluri cromatice.

Poate nicăieri nu te frapează atît de mult ca aici coexistența dintre mărturiile unui bogat și strălucit trecut istoric și cele ale prezentului, cu toate atributele sale. Imaginați-vă un mare amfiteatru, cu părțile laterale dispuse în largi unde concentrice, iar în mijloc o arenă. În undele concentrice orașul e încărcat de istorie ; iar în arenă — de prezentul tumultuos.

Un oraș cu vechi tradiții, un oraș modern — Liubliana sau, în traducere, „Orașul iubit"

Extremitățile ce-l înconjoară ca un brîu păstrează și azi, bine conservat, trecutul. Cu șapte secole în urmă, străvechea urbe de la poalele Alpilor Iulieni, fostă odinioară așezare tracică și apoi puternică cetate romană, devenea capitala Sloveniei. Vestigii tracice și romane, bine conservate, stau alături de castele cu turnuri semețe ce străjuiesc de pe înălțimea colinelor vechiul burg medieval. Arhitectura clasică domină aici cu autoritate. Fațadele clădirilor îmbătrînite de vreme sînt ornate în stil baroc și poartă valoroase picturi murale. Iar, printre acestea, modeste clădiri marcate de plăci comemorative ce amintesc de marile încleștări din lupta revoluționară a maselor pentru eliberarea națională și socială a Iugoslaviei.

Trecerea spre centrul modern al orașului se face brusc, șocant. Dezvoltarea edilitară a urmat impetuoasa dezvoltare industrială. Blocurile-turn au țîșnit ca niște săgeți îndreptate spre înălțimi, încercînd să se ia la întrecere cu colinele din jur. Dezvoltarea pe verticală a fost o urmare a necesității folosirii cu maximă eficiență a terenurilor. Așa cum îmi spunea în glumă un confrate localnic, la Liubliana nu mai este loc nici măcar să arunci un chibrit : blocuri ridicate pe picioare-pilon, construcții axiale, fațade intens colorate și cu sclipiri orbitoare de aluminiu — un conglomerat arhitectural modern și unitar.

În inima orașului, pulsul vieții trădează semnele ambiției de metropolă. O veleitate care contrazice realitatea unui oraș doar cu ceva mai mult de 200 000 de locuitori. Veleitate deloc deșartă însă dacă ținem seama de fluxul citadian, de puternicele vocații de centru politic, industrial, comercial, cultural, științific, turistic.

Așezată la răscrucea unor mari drumuri de importanță europeană, Liubliana este, totodată, un nod de tranzit al turismului internațional

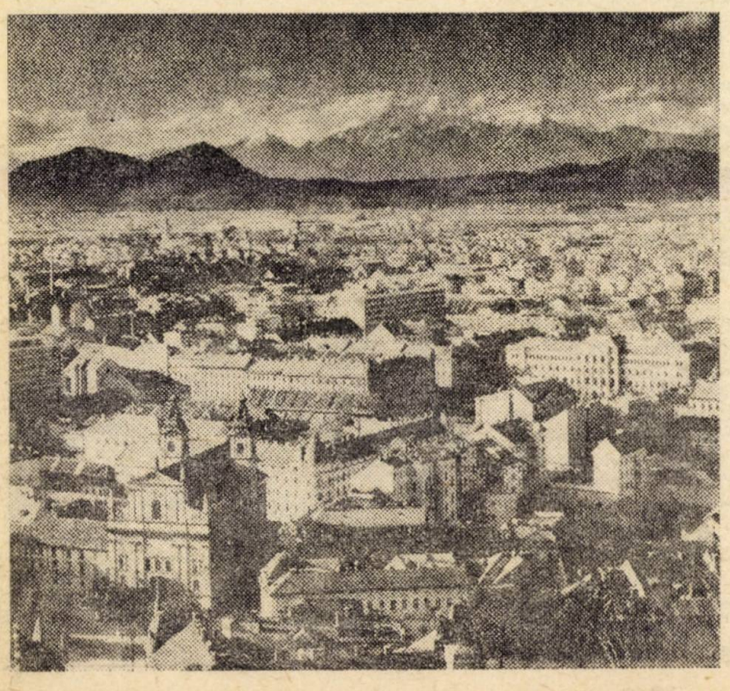

Fără îndoială, îndeplinindu-şi funcţia de capitală, Liubliana constituie creierul Republicii Socialiste Slovenia, cea mai dezvoltată republică din Iugoslavia. Industria participă cu peste 40 la sută din produsul social brut al Sloveniei, comerţul cu aproximativ 20 la sută, agricultura cu peste 11 la sută etc.

Intensa industrializare a oraşului din anii socialismului îi conferă atributul de oraş industrial. Sînt fabrici şi uzine multe, cu profiluri diferite : maşini grele, celuloză şi hîrtie, bunuri de consum, industrie poligrafică. Locul principal îl ocupă, însă, industria producătoare de echipament energetic şi electric, mergînd de la giganticele turbine produse de uzinele „Litostroi" şi pînă la uzualele şi banalele steckere sau întrerupătoare electrice.

Liubliana cunoaşte pulsul unei metropole, mai cu seamă în calitatea ei de puternic centru comercial. Semnele noului sînt evidente pretutindeni, mergînd de la abundenţa automatelor omniprezente pe străzi şi servind un bogat sortiment de produse, de la facilităţile pe care ţi le oferă o călătorie pe benzi rulante prin marile şi modernele unităţi comerciale, de la marile magazine cu o bogată varietate de produse sau cele specializate la maximum, pînă la importante tîrguri internaţionale, concursuri de produse, intense tranzacţii comerciale.

Liubliana îşi dezvăluie cu egală generozitate şi vocaţia de oraş al ştiinţei şi culturii. Sînt de-a dreptul impresionante valorile deosebite, cuprinse în muzeele de artă clasică şi modernă, în casele memoriale, în diversele şi numeroasele expoziţii. Şcolilor de toate gradele, printre care numeroase facultăţi, li se adaugă opera, teatrul, filarmonica, studioul de televiziune, posturile locale de radio. El este gazda Academiei Slovene de Ştiinţe, a numeroase institute de cercetare cu renume mondial.

Viaţa culturală este legată, în bună măsură, de o altă activitate definitorie a oraşului : turismul. Virtuţile peisagistice conferite de aşezarea la poalele Alpilor sloveni, comorile de cultură pe care le conservă, ambianţa plăcută creată de jovialitatea locuitorilor au făcut ca oraşul să fie căutat cu zel de turiştii iugoslavi sau străini. Aflat la întretăierea unor principale drumuri de fier şi autostrăzi de importanţă europeană, Liubliana reprezintă, totodată, un nod de tranzit în turismul internaţional. Oraşul este, de asemenea, adesea, gazda unor importante reuniuni ştiinţifice, expoziţii, confruntări artistice sau competiţii sportive internaţionale. Toate acestea au creat o prosperă industrie hotelieră — pe drept cuvînt socotită de prim rang —, a cărei eficientă organizare internă şi operativitate în servire îi asigură premisele succesului de care se bucură.

Se spune că fiecare oraş este o imagine fidelă a locuitorilor săi. La Liubliana acest adevăr se confirmă integral. Oamenii de aici au cultul tradiţiilor dar şi un remarcabil simţ al noului ; au cultul muncii tenace şi chibzuite, dar şi simţul poeziei, cîntecului, dansului. Spiritul de ordine, seriozitatea şi sobrietatea oricărei acţiuni sînt completate de politeţe şi amabilitate, de firea veselă şi deschisă, comunicativă a slovenului. Exuberanţa citadină se confirmă mai ales pe înserate. Nu numai în restaurante sau cafenele, dar mai ales pe stradă. Pentru că, dacă străzile sînt, peste zi, aproape pustii, seara asişti la o adevărată erupţie umană. Solicitudinea, politeţea şi amabilitatea le întîlneşti nu numai la acei cărora obligaţiile de serviciu le-o cer, ci şi la trecătorul de pe stradă, la călătorul din autobuz, la cumpărătorul din magazin, la vizitatorul muzeelor.

Seara, la multicolora lumină a firmelor şi reclamelor, retrăieşti senzaţia decorului policrom, de astă dată însă îmbogăţit cu valenţele muncii, hărniciei, ospitalităţii şi veseliei locuitorilor oraşului. Şi este atît de firesc ca orice călător să îndrăgească de la început *Liubliana* care, în limba slovenă, înseamnă *„Oraş iubit"*.

„Oraşul universitar", simbol al tinereţii

REPORTAJ PE GLOB

CARACAS

Anca Voican

Rareori am revenit într-un oraş. Citadelele prin care am trecut au avut o singură dată şansa de a rămîne pe retină, fugar, în ipostaze întîmplătoare, poate nu cele mai familiare. Caracas înfruntă alt risc, al comparaţiei cu sine, al reîntîlnirii. E un oraş ameţitor, unde te vindeci de cer, sau cel puţin de înălţimea lui difuză, aeriană. Odată cu şoselele, urmăreşti suspendat, noaptea — Calea Lactee, ziua — drumul Soarelui. Puţine oraşe au atîtea punţi peste ele însele. Într-un cult al spaţiului, de teama solului neîncăpător, abia revenită la sol şoseaua tinde din nou să învingă gravitaţia. După ce se satură de postura aeriană, fişiile de asfalt trădează imponderabilul, dar, în realitate, starea lor normală este cea suspendată, pe unde nimeni nu merge decît în maşină.

Am regăsit, sosind din nou la Caracas, neliniştea pietonului frustrat. E absurd să se creadă că oamenii nu merg pe jos, dar, ca să ajungi acolo unde poţi întoarce numai prin mecanismele voinţei, trebuie, totuşi, să fi acceptat supremaţia zeului automobil. Pentru că, înainte de a-l recunoaşte „oraş al eternei primăveri", definiţie ce şi-o dispută cu Bogotá, Caracas este „cea mai modernă capitală a Americii Latine". Risipită la poalele muntelui Avila, se pierde adînc printre văi, revărsîndu-se inegal, pe distanţe mari, printre vegetaţia tropicală, de un verde închis. Imense spaţii libere aşteaptă clădirile viitorului. Peste ele, într-un superb şalt asfaltat, şoselele leagă cartierele închegate, unde aceeaşi frenezie a ascensiunii se exprimă acum prin clădiri. Două turnuri vertiginoase refac arhitectura din Manhattan chiar în centru. Ansamblul Bolívar, vizibil de departe, obsedant, se profilează impresionant pe lumina zării. Bulevardul cu acelaşi nume trece printre cele două blocuri, făcîndu-şi loc, în zgomot de claxoane şi motoare, între versanţii lor, ca printre nişte adevărate chei.

Caracas e un dar al petrolului. La 10 decembrie 1922, prima sondă — Los Barrosos — de pe malul oriental al lacului Maracaibo a început să azvîrle spre cer un fluviu întreg de petrol, „sîngele Venezuelei". Pînă atunci, natura părea stearpă şi lipsită de personalitate, paradis al cîrezilor sălbatice.

„El Ciempies" — unul din punctele de întîlnire a autostrăzilor suspendate şi de descongestionare a traficului

Pămîntul se pirjolea în van, ca în acea imagine a scriitorului Mariano Picón Salas atît de familiară locului : Venezuela, a cărei hartă sugerează „contururile unei piei puse să se usuce la soare".

Înainte de boom-ul petrolului, Caracas nu se schimbase mult față de vechiul oraș colonial, în care s-a născut Bolívar José de Oviedo y Baños, cronicarul epocii coloniale, descrie șirurile de case modeste, joase, din cauza deselor cutremure, grădinile și curțile interioare (patios), străzile pietruite și fără praf. Deși Caracasul de azi este cu totul altul, cronicarul nu greșește vorbind de „temperamentul aerian" și de vocația sa de gazdă a primăverii.

Petrolul a trecut peste acest oraș patriarhal ca un adevărat tăvălug, a suprimat cartiere întregi și a ridicat în locul lor, păstrîndu-i cîteva mostre, un oraș al viitorului, exuberant, dar nesistematizat, într-o ordine dictată de vegetație. E cea mai bogată, probabil, dintre capitalele zonei. Oraș strălucitor, Caracas încă nu a dat tuturor străzilor un nume. Te pierzi ușor, derutat de însăși neștiința localnicilor, care au propriul lor cod de denumire a clădirilor mai importante.

E așezat în valea strîmtă a rîului Guaira, la poalele muntelui Avila, pe pantele căruia au suit avangărzile, „los ranchitos", în care mai locuiește o bună parte a celor cu venituri rămase în urma profiturilor din exploatarea petrolului. Îngrămădite pe coasta argiloasă și măturată de torente după fiecare dintre desele ploi tropicale, sînt în permanență în ochii vizitatorului, ca un memento. Ziua, suișul lor în trepte îmbracă muntele în căsuțe adesea indiscrete, fără uși, vopsite, însă, cu dragoste în culori diafane, pastelate. Mulți rămîn aici chiar dacă veniturile îmbunătățite le permit să plece, pentru că omul își iubește nu numai splendoarea, dar și modestia. Seara, forma muntelui și a pantelor este desenată de sclipirea măruntă a luminițelor din sutele de căsuțe agățate fragil de coastă, pe care, uneori, alunecările de teren le smulg ca pe niște cuiburi nesigure și le prăvălesc nemilos, cu oameni cu tot. S-a întîmplat să fiu la Caracas într-un asemenea moment și să trăiesc, prin imaginile transmise continuu de televiziune, emoția salvării oamenilor. Am înțeles temperamentul aerian al orașului și fuga lui de țărînă. Dar nici un „caraqueño" (locuitor din Caracas) nu crede în mitul lui Sisif și totul se reia, cu încredere și forță, durabil și în criză de timp. De altfel, ceea ce caracterizează orașul modern în dezvoltare este îndrăzneala liniilor și proporțiilor, dorința de a exprima în toate vigoare, putere și avînt. Febra înălțimii este starea lui firească, dintr-un sentiment sincer al încrederii în cultul mîinilor, care nu pot decît să învingă cînd lucrează pentru sine. Miguel Angel Asturias spusese de mult : „ne doare America". Venezuelanii par să spună, cu răsuflarea întretăiată de emoție, calzi și îndrăgostiți de soarele și munții lor : „trebuie să ne doară Venezuela".

Coborînd pe Avenida Libertador, una din principalele artere, se zărește de departe silueta cărămizie, înaltă și subțire a blocului pe frontispiciul căruia scrie „Torre de las Delicias". Președintele Carlos Andrés Pérez, care răspunsese pozitiv la cererea de a ne acorda un interviu, releva, în biroul său particular de lucru, energia și fermitatea cu care guvernul este decis să abordeze dezvoltarea independentă a Venezuelei. Concentrarea violentă a veniturilor deține întîietatea preocupărilor interne de ordin social. Valorificarea la maximum a exploatării petrolului, prin locul central pe care îl ocupă în economie, determină, pe de altă parte, orientarea atenției cu prioritate asupra principalei bogății naturale a țării. Creșterea prețului petrolului, situația sa avantajoasă pe piața mondială, dependența Venezuelei de acest produs de export determină numeroase măsuri de apărare, adesea în conflict cu marile monopoluri. Cele peste 12 000 de sonde, care asigură, clipă de clipă, transfuzia vitală spre economie, au adus în ultimele luni venituri record, impunînd un efort de bună gospodărire a acestor fonduri și de evitare a inflației. Președintele Carlos Andrés Pérez releva, sintetizînd, că va pregăti țara să-și exercite pe deplin dreptul de a dispune de propriile bogății naturale, să-și apere independența față de presiunile monopolurilor, să realizeze profunde schimbări în structurile și mecanismele sociale, să contribuie la consolidarea unității latino-americane, care reprezintă forța continentului, la destindere internațională și stabilirea de relații de colaborare cu toate țările lumii.

Idealul independenței și speranța de unitate se potrivesc locului, ca o predestinare și o vocație, Venezuela fiind țara de baștină a lui Simón Bolívar, eliberatorul celei mai mari părți a Americii Latine, mîndria și gloria acestor pămînturi. Prin el, Caracas devenise, în secolul XIX, un puternic centru al mișcării continentale de eliberare de sub dominația spaniolă. Cel mai mare erou al independenței, Simón Bolívar, și primul mare om de litere latino-american, Andrés Bello, își trag obîrșiile din același popor, darnic cu sine și cu lumea.

Decor petrolier pe lacul Maracaibo

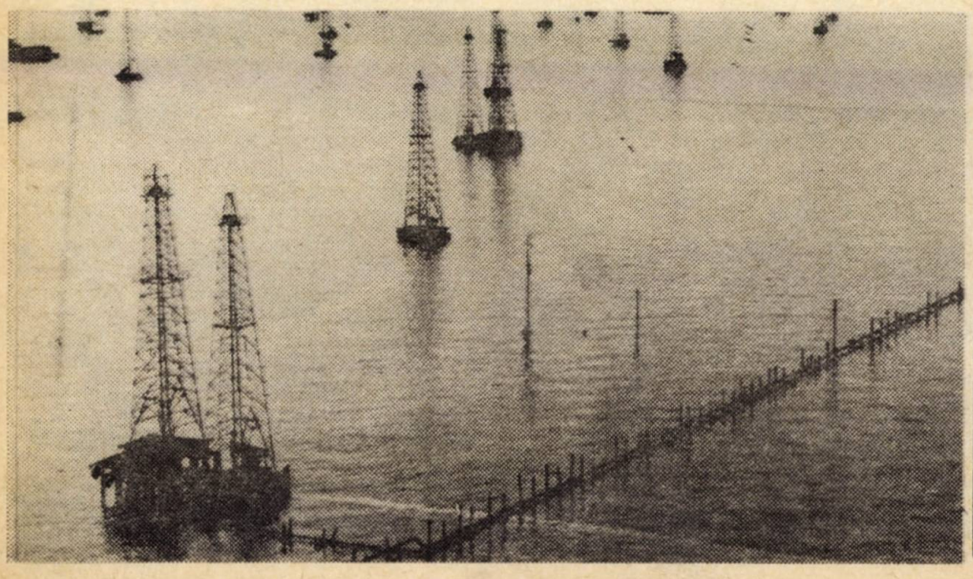

REPORTAJ PE GLOB

Louisville, cel mai mare oraș din Kentucky (populație — 800 000) și, de regulă, prima escală a celor care ajung în acest stat pe calea aerului, este delimitat la nord și vest de Ohio, riu impunător și, în unele primăveri ploioase, periculos. Dincolo de riu, începe teritoriul statului Indiana, frecventat, duminica, de aceia care nu acceptă faptul că restaurantele din Kentucky sînt fie închise, fie în „regim sec". Celor care, animați de setea de cunoaștere, nu țin să traverseze rîul, li se oferă trei soluții alternative, cu atracții distincte, de succes verificat.

Itinerarul spre vest — mai precis, spre sud-vest — este acela recomandat amatorilor de natură ; cîteva parcuri-rezervații, întinse și riguros protejate, dau o idee despre Kentucky, așa cum era cu un secol și jumătate în urmă : un teritoriu împădurit, în care se putea trăi din vînătoare. În mijlocul uneia dintre rezervații se află Peștera Mamuților, reputată a fi una dintre cele șapte minuni ale lumii noi și a cărei vizitare temeinică durează șapte ore.

Pornind din Louisville spre est, se poate ajunge la Frankfort, reședința guvernatorului și a organelor legislative ale statului, care-și au sediul într-un „Capitoliu" de proporții mai reduse decît acela din Washington, dar, afirmă ghidurile locale, mai reușit decît variantele amplasate în alte state ale S.U.A. Direcția est se recomandă, de asemenea, celor interesați de creșterea (sau, pur și simplu, de frumusețea) cailor, specialitate tradițională și justificat subiect de mîndrie în Kentucky, unde a avut loc — ca de obicei, în prima duminică a lunii mai — cel de al 100-lea Derby anual.

Spre sud, cele două itinerarii care pot fi acoperite într-o singură zi ajung la Hodgenville. Șoseaua care duce (parafrazînd un titlu cunoscut) „la sud prin sud-vest" trece prin Fort Knox, unde vizitatorii pot privi, de la o distanță dictată de considerente de securitate, clădirea de 30 pe 30 de metri, pînă la proba contrarie inexpugnabilă, în care sînt depozitate rezervele de aur ale S.U.A., apreciabile chiar și după seismele financiare ale ultimului deceniu. În aceeași direcție, se află și mai multe puncte de interes istoric, asociate războiului de secesiune, căruia Kentucky a avut nedorita distincție de a-i servi, pentru lungi intervale, ca teatru de operațiuni.

Pe drumul care duce „la sud prin sud-est", însă, predomină relicvele unui trecut mai pașnic, acea „belle époque" care a precedat conflictul civil. La Bardstown, așezare cuminte și odihnitoare, se află conacul grațios care a inspirat lui Stephen Collins Foster, compozitor venit din Virginia dar reținut, ani de zile, de ospitalitatea localnicilor, cîntecul „My Old Kentucky Home" (Vechea mea casă

HODGENVILLE, KY.

Mihai Matei

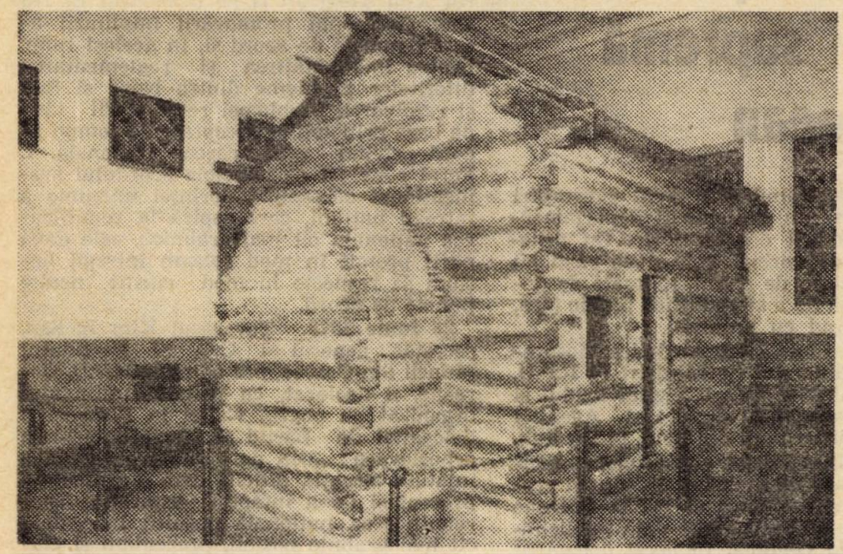

Hodgenville : ținta pelerinajelor — coliba în care s-a născut Abraham Lincoln

Louisville : o imagine care include și proiectul de amenajare a malului riului Ohio

din Kentucky), devenit un fel de emblemă muzicală a statului. O altă clădire din prima jumătate a veacului trecut, hanul-ospătărie Talbot, primitor și astăzi, l-a numărat între oaspeți pe acela care avea să fie regele Louis Philippe al Franței. Client al hanului într-o perioadă anterioară restaurației, viitorul cap încoronat și-a amăgit orele lungi ale exilului pictînd doi dintre pereții camerei unde se afla găzduit, cu rezultate pe care nici chiar localnicii nu le apreciază prea entuziast, sub raport artistic.

Trecînd de Bardstown, spre sud, itinerarul intră sub semnul amintirilor legate de unul dintre președinții cei mai respectați ai Statelor Unite. Pe locul unde se afla ferma Knob Creek, o colibă din bușteni și scînduri reproduce întocmai casa din pericada 1811-1816 a familiei lui Thomas Lincoln, tatăl celui de al 16-lea președinte al S.U.A. ; „primele mele amintiri sînt de la Knob Creek", a precizat, cîndva, însuși Abraham Lincoln.

Principalul loc de pelerinaj se află, însă, ceva mai la sud, la puțini kilometri de localitatea Hodgenville, Ky. („Ky". fiind prescurtarea curentă pentru denumirea statului Kentucky). In imediata apropiere a șoselei naționale 31-E, o clădire cu aspect de templu adăpostește coliba de proporții modeste în care s-a născut, în 1809, cel care avea să conducă destinele Statelor Unite într-o perioadă de încercări decisive pentru istoria acestei țări.

De regulă, vizita începe într-un muzeu care expune acte legate de istoria familiei Lincoln, obiecte folosite de părinții fostului președinte — sau doar de contemporanii lor. Într-o sală de proiecție este prezentat, la intervale regulate, un film care oferă informațiile strict necesare vizitatorului întîmplător. Prezență inevitabilă, comerțul cu suveniruri este instalat într-o clădire ascunsă, cu discreție, în marginea pădurii. Numeroși vizitatori — probabil familiarizați cu anexele — se orientează, direct, spre obiectivul principal.

Urcînd 56 de trepte de piatră — Lincoln a murit la 56 de ani — se ajunge la clădirea memorială, edificată, la începutul acestui secol, din inițiativa unui grup de cetățeni proeminenți, printre care s-a numărat și Samuel Clemens, cunoscut lumii sub numele său de scriitor, Mark Twain. Clădirea protejează (la temperatură și umiditate constante) coliba în care s-a născut Lincoln ; „grinzile și scîndurile sînt aceleași, înlocuim, periodic, doar pămîntul din interstiții" — explică un ghid.

Intrarea este străjuită, de ambele părți, de cuvintele celui de al 16-lea președinte, săpate în piatră și vorbind despre imperativul de a ajunge la hotăriri în spiritul echității — și de a le apăra, cu prețul oricărui sacrificiu. Cuvintele sînt solemne, încărcate de un angajament grav, cu deplină acoperire în destinul președintelui prezent în memoria americanilor, așa cum și-ar fi dorit-o, în primul rînd ca purtător al unor idealuri democratice, și apoi ca învingător într-un conflict civil, impus de împrejurările istorice date, dar pe care se străduise să îl evite.

Meditația despre sfîrșitul și posteritatea lui Lincoln este inevitabilă. Dar Hodgenville, ca și Knob Creek, semnifică, totuși, începutul, anii vîrstei celei mai senine — iar ambianța generează, într-adevăr, dispoziții stenice. Au rămas neschimbate prospețimea marginii de pădure, izvorul poate ceva mai afundat între pietre a cărui descoperire i-a promis lui Thomas Lincoln fertilitatea, încurajîndu-l să defrișeze un petic de pămînt, stejarul imens, pomenit ca semn de hotar în actul de proprietate de la începutul veacului trecut. Predestinat, parcă, pelerinajului meditativ, Hodgenville păstrează, în atmosferă, o viguroasă libertate, spirit al acestor locuri, însemnate cu o casă de lemn, un izvor, un stejar și — imaterială, dar cu atît mai durabilă — amintirea unei figuri luminoase a istoriei americane.

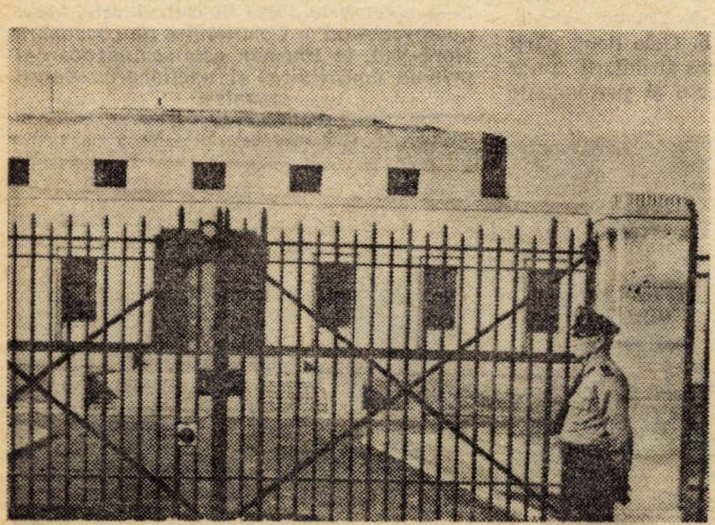

Fort Knox — unde se mai află depozitat destul de mult aur

PHENIAN

Reunificarea pașnică și independentă a patriei — aspirația supremă a poporului coreean

Perioada 25 iunie—27 iulie marchează tradiționala lună de solidaritate cu lupta poporului coreean. Cele două date sînt adînc săpate în istoria sa : la 25 iunie 1950, s-a declanșat agresiunea imperialistă împotriva R.P.D. Coreene, iar la 27 iulie 1953, a fost încheiat armistițiul care a pus capăt războiului.

După victoria asupra agresiunii străine, R.P.D. Coreeană a păşit viguros pe calea refacerii economiei și a progresului economic și social. Sînt cunoscute și apreciate marile succese în edificarea societății socialiste, dobîndite de poporul frate coreean, sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, a tovarășului Kim Ir Sen. Victoriile repurtate, în toată această perioadă, pe frontul construcției socialiste sînt, în același timp, premise favorabile pentru împlinirea aspirațiilor întregului popor coreean — reunificarea independentă și pașnică a patriei.

Din momentul divizării patriei și pînă astăzi, Partidul Muncii din Coreea și guvernul R.P.D. Coreene, tovarășul Kim Ir Sen personal, au inițiat numeroase propuneri și măsuri constructive avînd drept scop împlinirea deziderатului suprem al poporului coreean — reunificarea independentă și pașnică a Coreei. Notăm, în cele ce urmează, principalele inițiative din ultimii ani.

Aprilie 1971. Adunarea Populară Supremă a R.P.D. Coreene formulează Programul în opt puncte, care prevede, între altele : retragerea trupelor americane și ale aliaților lor din Coreea de sud ; reducerea forțelor armate ale fiecărei părți ; denunțarea tuturor tratatelor îndreptate împotriva intereselor națiunii coreene ; constituirea unui guvern central unificat prin organizarea de alegeri generale libere în Nord și Sud, în mod independent, pe baze democratice ; constituirea unei confederații a Coreei de nord și de sud, ca o măsură de tranziție, în vederea unificării complete ; dezvoltarea schimburilor comerciale, a cooperării economice și a schimburilor reciproce între Nord și Sud în diverse domenii de activitate. Paralel cu astfel de programe largi, R.P.D. Coreeană a propus realizarea de contacte directe, libera circulație și vizite reciproce ale persoanelor, schimbul de corespondență între Nord și Sud chiar înainte de reunificare.

6 august 1971. Tovarășul Kim Ir Sen precizează, în discursul rostit cu prilejul vizitei la Phenian a lui Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian : **„Sîntem gata să intrăm în contact în orice moment cu toate partidele politice, inclusiv cu Partidul republican democratic din Coreea de sud, cu organizațiile publice și cu toate personalitățile din Coreea de sud".**

20 august 1971. La inițiativa R.P.D. Coreene, are loc prima întîlnire, la Panmunjon, a reprezentanților organizațiilor de Cruce Roșie din R.P.D. Coreeană și Coreea de sud.

2—5 mai 1972. Li Hu Rak, director al Agenției centrale de informații din Seul, a vizitat Phenianul și a avut convorbiri cu Kim Yong Ju, director al Departamentului îndrumării organizatorice. Cu prilejul acestor convorbiri, cele două părți au avut un schimb de opinii, animate de dorința comună de a se reunifica pașnic țara, cît mai curînd cu putință.

29 mai—1 iunie 1972. Al doilea vicepremier al Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene, Pak Sen Cer, a vizitat Seulul și a avut convorbiri cu directorul Agenției centrale de informații din Seul, Li Hu Rak.

4 iulie 1972. În urma contactelor și convorbirilor care au avut loc, în ultima vreme, între reprezentanți ai R.P.D. Coreene și ai Coreei de sud, a fost dată publicității **Declarația comună.** În acest document se prevede : **1.** Cele două părți au ajuns la un acord privind următoarele principii ale reunificării țării : a) reunificarea trebuie realizată independent, fără a se recurge la forțe din afară și fără amestecul acestor forțe ; b) reunificarea trebuie realizată prin mijloace pașnice, fără recurgerea la folosirea armelor împotriva celeilalte părți ; c) constituind o singură națiune, trebuie promovată marea unitate națională, trecînd peste diferențele de ideologie, idealuri și sistem. **2.** Cele două părți au căzut de acord să se abțină de la denigrarea și calomnierea celeilalte părți și de la comiterea unor provocări armate, mari sau mici, precum și asupra faptului de a lua măsuri active pentru prevenirea unor incidente în sensul unor conflicte militare neașteptate, în scopul de a reduce încordarea dintre Nord și Sud și de a crea o atmosferă de încredere. **3.** Cele două părți au căzut de acord asupra realizării unor schimburi multilaterale în diferite domenii între Nord și Sud, pentru restabilirea legăturilor naționale întrerupte acum, pentru promovarea înțelegerii reciproce și pentru accelerarea reunificării pașnice independente. **4.** Cele două părți au căzut de acord să coopereze activ la succesul cît mai curînd posibil al convorbirilor Nord-Sud duse de Crucea Roșie, acum în plin progres. **5.** Cele două părți au căzut de acord asupra instalării unor legături telefonice directe și permanente între Phenian și Seul, pentru prevenirea unor incidente militare neprevăzute și pentru tratarea în mod direct, cu promptitudine și precizie, a problemelor care se ivesc între Nord și Sud. **6.** Cele două părți au căzut de acord asupra formării și funcționării unui comitet de coordonare Nord-Sud, avînd drept copreședinți pe directorul Kim Yong Ju și pe directorul Li Hu Rak, în scopul promovării împlinirii acestor puncte de acord și, în același timp, pentru îmbunătățirea și reglementarea diferitelor probleme dintre Nord și Sud și rezolvarea problemei reunificării țării pe baza principiilor acceptate de comun acord privind reunificarea națională. **7.** Ferm convinși că punctele acordului susmenționat corespund dorinței unanime a întregii națiuni, care aspiră la reunificarea națională cît mai grabnică, cele două părți promit în mod solemn întregii națiuni să respecte în mod cinstit aceste puncte de acord.

25 iunie 1973. Tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele R.P.D. Coreene, a declarat, cu prilejul mitingului organizat cu ocazia vizitei la Phenian a delegației de partid și guvernamentale cehoslovace : „Din dorința fierbinte de a înlătura situația dificilă care s-a creat în prezent și de a înfăptui aspirația spre reunificarea națională pașnică la o dată cît mai grabnic posibil, prezentăm și clarificăm din nou linia partidului și guvernului R.P.D. Coreene, îndreptată spre reunificarea independentă și pașnică a țării : **1.** Pentru încetarea situației de confruntare militară dintre Nord și Sud, partea nord-coreeană a prezentat autorităților sud-coreene o propunere vizînd încetarea înarmărilor, retragerea tuturor trupelor străine, reducerea forțelor armate și a armamentelor, sistarea introducerii de arme din țări străine și încheierea unui acord de pace. **2.** Este necesar să se înfăptuiască colaborarea și schimburile pe multiple planuri între Nord și Sud în domeniile politic, militar, diplomatic, economic și cultural. **3.** Dialogul dintre Nord și Sud în vederea reunificării naționale nu trebuie să fie lăsat numai pe seama autorităților, ci să se desfășoare la scară națională. În acest sens, să se convoace o Mare Adunare Națională, alcătuită din reprezentanții tuturor păturilor sociale și ai partidelor politice și organizațiilor sociale din Nord și din Sud, care să discute pe larg și să rezolve problema reunificării patriei. **4.** Instituirea unei confederații Nord-Sud. Considerăm că cea mai rezonabilă cale de a realiza reunificarea este convocarea

2—4 noiembrie 1972. În cadrul celei de-a doua reuniuni a Comitetului de coodonare Nord-Sud, la Phenian este semnat acordul privind constituirea și funcționarea acestui organism

Marii Adunări Naționale care să înfăptuiască unitatea națională și, pe această bază, instituirea unei confederații Nord-Sud, lăsînd intacte, pentru cîtva timp, cele două sisteme existente în Nord și în Sud. Statul confederat să fie denumit Republica Confederată Koryo, nume, larg cunoscut pe plan mondial, al unui stat unit care a existat cîndva pe teritoriul țării. Crearea Republicii Confederate Koryo ar deschide o fază decisivă în împiedicarea divizării țării, realizarea unor legături pe scară globală și colaborarea între Nord și Sud, grăbirea procesului de reunificare totală. 5. Nordul și Sudul trebuie să înainteze împreună în domeniul relațiilor externe. Respingem cu fermitate orice manevre care au ca scop să fabrice două Coree. Nordul și Sudul nu trebuie să intre în O.N.U. separat și, dacă ele doresc să intre în O.N.U. înainte de realizarea reunificării țării, trebuie să o facă ca un singur stat, sub numele de Republica Confederată Koryo.

25 martie 1974. În cadrul sesiunii Adunării Populare Supreme a R.P.D. Coreene, Hă Dam, vicepremier al Consiliului Administrativ și ministru al afacerilor externe al R.P.D. Coreene, a declarat : „Propunem oficial Statelor Unite ale Americii să discutăm problema înlocuirii actualului acord militar de armistițiu cu un acord de pace".

Adunarea Populară Supremă a R.P.D. Coreene a adoptat, de asemenea, o scrisoare adresată Congresului S.U.A. în care se propune oficial să se organizeze tratative privind încheierea unui acord de pace între R.P.D. Coreeană și S.U.A.

Ilie Olteanu

SOFIA

Cerințele modernizării

Corespondență de la Constantin Amariței

În programele de modernizare a întreprinderilor industriei ușoare bulgare, elaborate de specialiștii Institutului de proiectări „Promproiect" din Sofia pentru perioada actualului cincinal (1971—1975), la capitolul „principali furnizori de mașini textile", producătorii de la „Unirea" Cluj dețin unul din primele locuri. Și aceasta deoarece, de mai mulți ani, caracteristicile tehnico-economice ale cardelor și laminoarelor produse de ei sînt bine cunoscute la „Promproiect", iar faptul că ele au fost alese pentru a înnoi tehnica aflată în dotarea întreprinderilor bulgare vorbește de la sine de înalta competitivitate a produselor românești.

Luna iunie a acestui an, luna în care primele 10 carde purtînd marca „Unirea" erau prevăzute să intre în probe tehnologice, a fost, de aceea, așteptată cu mare interes și nerăbdare la institutul de proiectări din Sofia. Și, nu numai aici.

Timp de cîteva luni, un grup de specialiști români de la uzina clujeană a supravegheat montarea mașinilor în una din vechile secții de producție ale combinatului textil „Goțe Delcev", din orașul Blagoevgrad. Probele tehnologice, planificate pentru începutul lunii iunie, s-au încheiat cu succes, recent, cînd inginerul Hristo Stavrev, directorul tehnic al combinatului, și inginerul Hristo Ghenov, șeful montajului, au semnat protocolul de dare în exploatare normală, la parametrii contractați, a celor 10 utilaje.

Timpul scurt în care s-a realizat aceasta a stîrnit admirația beneficiarilor din Blagoevgrad, iar performanța de a înlocui 36 de carde vechi cu numai 10, de mare productivitate, a scos în evidență valoarea celor 3 contracte încheiate cu furnizorii români, contracte cunoscute aici sub denumirea de „Blagoevgrad-1", „Blagoevgrad-2" și „Blagoevgrad-3". Rezultatele obținute ca și necesitățile dezvoltării rapide a industriei ușoare bulgare — sarcină stabilită în „programul din decembrie" al plenarei C.C. al P.C.B., pentru ridicarea nivelului de trai al poporului bulgar — au impus ca cele 12 carde și 4 laminoare românești prevăzute în contractul „Blagoevgrad-1" să fie redistribuite de urgență întreprinderilor din Varna, Haskovo, Plovdiv și Sofia. Acestea erau cerințele modernizării, la combinatul textil din Blagoevgrad rămînînd să se construiască cu 100 de carde și 22 de laminoare „Unirea" — obiectul contractului „Blagoevgrad-3" — o nouă și modernă fabrică.

Prin această largă acțiune de modernizare, la care colaborează și firme românești, industria ușoară încearcă, după opinia presei bulgare, să iasă din „linia a doua" și să se alăture industriei construcțoare de mașini și industriei chimice, două dintre ramurile dinamice ale economiei bulgare, care au trecut primele, în baza

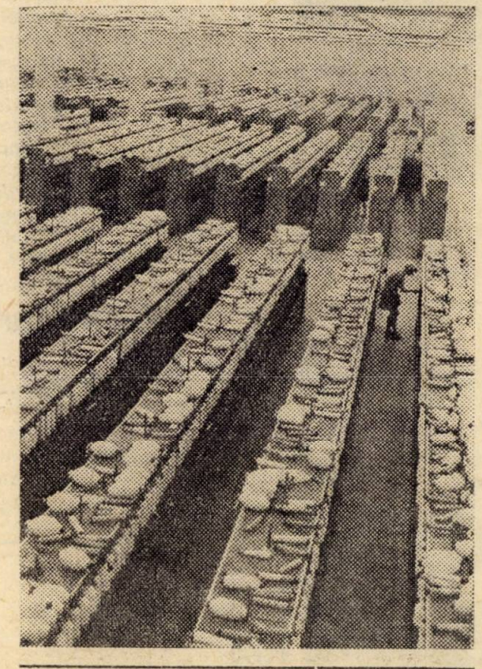

Modernizarea întreprinderilor din industria ușoară — obiectiv de bază al creșterii economiei bulgare ; în imagine : noua fabrică textilă (fibre de poliester) „Zheko Dimitrov" din Haskovo

unor programe complexe concrete, la traducerea în viață a sarcinilor trasate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Bulgar privind reconstrucția și modernizarea producției în toate ramurile și activitățile economiei naționale. Conferința Națională a P.C.B. din luna martie a acestui an a acordat, și ea, o deosebită atenție acestei probleme, subliniind că „pentru rezolvarea sarcinii strategice a timpului — creșterea productivității sociale a muncii — drumul cel mai direct îl constituie modernizarea și reconstrucția fondurilor de bază".

Pentru industria ușoară bulgară, această cale a deschis mari perspective de rezolvare a cel puțin două din neconcordanțele, semnalate la Congresul al X-lea, între cerere și ofertă și între nevoia de diversificare a producției și imperativul eficienței economice. În acest scop, anul acesta, Comisia pentru nivelul de trai de pe lîngă Consiliul de Miniștri al R. P. Bulgaria a adoptat programul de modernizare a industriei ușoare pentru următorii trei ani. Printre măsurile prevăzute în program, o serie vizează producția mărfurilor deficitare : diverse sortimente de stofe de mobilă, noi modele de încălțăminte, tricotaje de lînă ș.a.

Referindu-se la aceasta, ministrul industriei ușoare, Stoian Julev, declara că în baza noului program au fost alocate însemnate mijloace financiare, care se ridică la circa 250 milioane leva, din care aproape jumătate vor fi destinate achiziționării de instalații și materii prime din străinătate, adică modernizării. „Ca rezultat al acestor investiții capitale, a spus el, așteptăm ca producția anuală a ministerului să crească la peste 400 milioane leva, iar pentru fiecare leva investită să cîștigăm 2 leva. Și aceasta, în special, la producția cerută pe piață".

Rezolvarea rapidă a acestor sarcini depinde, însă, direct, de modul în care fiecare întreprindere, fiecare uniune economică de stat din sistemul Ministerului Industriei Ușoare se va ocupa de modernizarea producției sale. De aceea, eforturile îndreptate în această direcție au devenit generale, cuvîntul de ordine lansat de conducerea ministerului vizînd necesitatea asigurării cu studii complexe de modernizare încă din acest an.

Dar, în afara acestei așa-numite „mari rezerve interne" de care dispune industria ușoară bulgară în vederea dezvoltării sale intensive în ritmuri mereu mai înalte, programul modernizării producției sale include și un mare număr de măsuri care privesc modernizarea ramurilor furnizoare de materii prime, în mod deosebit chimia și agricultura.

Realizarea unei puternice baze proprii de materii prime, solicitată de diversificarea producției industriei ușoare în vederea satisfacerii gusturilor tot mai diverse și exigențelor tot mai ridicate ale populației, a devenit, în ultimul timp, unul din obiectivele principale ale programelor de modernizare elaborate de specialiștii combinatelor chimice de la Vidin și Svistov, ca și de la Iambol și Burgas — mari furnizoare interne de fibre artificiale

În această perspectivă, dorința producătorilor din industria ușoară bulgară ca, în fiecare an, mai mult de jumătate din cele peste 20 000 de produse pe care le livrează pieții interne să fie modele noi, are toate condițiile să fie atinsă, iar eforturile bănești făcute de economia bulgară să fie, în cel mai scurt timp, răsplătite. Noile produse obținute în această lună de textiliștii din Blagoevgrad, cu carde și laminoare românești, sînt doar un exemplu.

1000 + 1

Alertă

Președintele Nixon a dat satisfacție Marii Britanii, promițîndu-i că S.U.A. o vor preveni înainte ca forțele americane de pe teritoriul ei să fie puse în stare de alertă nucleară, a declarat o înaltă sursă guvernamentală britanică. Nixon și Wilson s-au întîlnit în particular la Bruxelles.

Deminare

Nave ale flotei maritime a U.R.S.S. vor demina Golful Suez, anunță TASS. Președintele Consiliului administrativ al companiei de stat a Canalului Suez lansase, în numele guvernului egiptean, un apel la deminarea golfului. Partea sovietică a consimțit să satisfacă această rugăminte.

Tratament

Direcția Sanatoriului de stat și Consiliului de medici anunță că președintele R.S. Cehoslovace, Ludvik Svoboda, a fost trecut în tratament la domiciliu. Sanatoriul de stat va continua să-i asigure sistematic tratamentul, menționează C.T.K.

Șahinșahul Iranului, împreună cu soția, au făcut o vizită oficială la Paris

Regina Sisowath Kossamak, mama prințului Norodom Sianuk, a primit, în noiembrie 1973, autorizația de a părăsi Cambodgia, pentru a se întîlni cu fiul său la Pekin. În imagine, una din recentele lor întîlniri

În mijlocul familiei : Rudolf Kirchschlaeger, noul președinte al Austriei

Sursa a precizat că englezii au primit asigurări ferme în legătură cu modul în care vor fi folosite forțele americane aflate pe teritoriul Regatului Unit.

Finală

Henry Kissinger se va întîlni cu cancelarul Schmidt și cu ministrul de externe Genscher în timpul vizitei pe care o va face la München pentru a urmări finala Cupei mondiale de fotbal, la 6 iulie, a anunțat guvernul de la Bonn. Se așteaptă ca el să-i informeze pe conducătorii vest-germani despre rezultatele întîlnirii sovieto-americane la nivel înalt de la Moscova. Înainte de a sosi la München, Kissinger va discuta aceeași problemă cu ministrul de externe francez, Jean Sauvagnargues, la Paris, și cu oficialități ale N.A.T.O., la Bruxelles.

Gibraltar

Ambasadorul Spaniei la Londra, Manuel Fraga Iribarne, a declarat că Spania este dispusă să negocieze cu Marea Britanie problema decolonizării Gibraltarului pe baza garantării depline a „intereselor legitime ale locuitorilor Gibraltarului". Luînd cuvîntul în cadrul Camerei britanice de comerț, Iribarne a calificat Gibraltarul drept „singurul obstacol serios" în calea normalizării relațiilor între cele două țări.

Maturitate

Adunarea Națională Franceză a adoptat proiectul de lege potrivit căruia francezii vor putea vota la 18 ani.

Succes

Comitetul pentru politică externă al Consiliului Federal al Adunării R.S.F. Iugoslavia și Comitetul pentru relațiile economice cu străinătatea al Consiliului Republicilor și Provinciilor al Adunării R.S.F. Iugoslavia au apreciat că vizita președintelui Tito în R.F. Germania „a fost încununată de un foarte mare succes și constituie o confirmare a faptului că cele două țări sînt dispuse să colaboreze multilateral, în continuare", Miloș Minici, secretar federal pentru afacerile externe și vicepreședinte al guvernului, a prezentat o informare despre situația internațională actuală și poziția Iugoslaviei.

Veto

Comisia parlamentară mixtă pentru energia atomică a Statelor Unite a aprobat un proiect de lege care acordă Congresului american drept de veto asupra oricărui transfer de tehnologie nucleară americană unei alte țări. În cazul în care va fi aprobat, proiectul de lege va avea un efect retroactiv, începînd de la 1 iunie.

Meteorologie

Ministrul de externe portughez, Mario Soares, a sosit la Madrid la 27 iunie, venind de la Bruxelles, avionul său fiind nevoit să se oprească în capitala Spaniei din cauza condițiilor meteorologice, după cum au declarat oficialități ale ambasadei portugheze de la Madrid. Soares a avut convorbiri cu omologul său spaniol, Pedro Cortina Mauri. Agenția de informații CIFRA a relatat că întrevederea, care a durat o oră, a avut loc „într-o atmosferă foarte cordială", după cum a afirmat Soares.

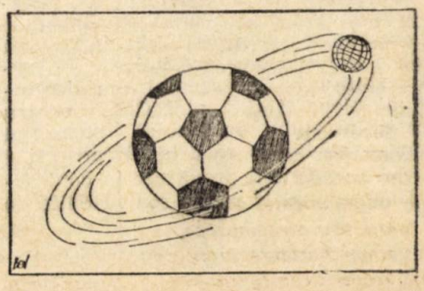

Campionatul mondial de fotbal văzut de Süddeutsche Zeitung

La Berlin au fost semnate o serie de documente între R.D.G. și R.F.G., elaborate de comisia de frontieră. Printre ele se numără acordul privind pescuitul în Golful Luebeck

Laburişti

Actualul guvern laburist, ca și precedentele, va refuza crearea unei forțe nucleare franco-britanice, a indicat, într-un răspuns scris către Camera Comunelor, James Callaghan, ministrul afacerilor externe britanic, precizînd că nu există nici un proiect în acest sens.

Rezoluţii

Referindu-se la recentele raiduri ale aviației israeliene în sudul Libanului, comunicatul comun publicat la încheierea Conferinței miniștrilor de externe ai țărilor islamice, care a avut loc la Kuala Lumpur, cere adoptarea unor rezoluții în Adunarea Generală a O.N.U. care să impună sancțiuni Israelului. În legătură cu experiența nucleară efectuată de India, conferința ia notă de această experiență, prin care numărul puterilor nucleare sporește, recomandînd statelor membre ale O.N.U. să urmărească problema asigurării garanțiilor pentru țările care nu posedă arma nucleară, în conformitate cu Rezoluția Consiliului de Securitate nr. 255 din 1968. Conferința cere tuturor statelor care posedă arma nucleară să-și ia angajamentul solemn de a nu folosi sau amenința cu folosirea armei nucleare țările care nu posedă această armă.

Premierul britanic Harold Wilson răspunde colectei de fonduri organizată la Londra în scopuri de binefacere, pentru copii și bătrîni

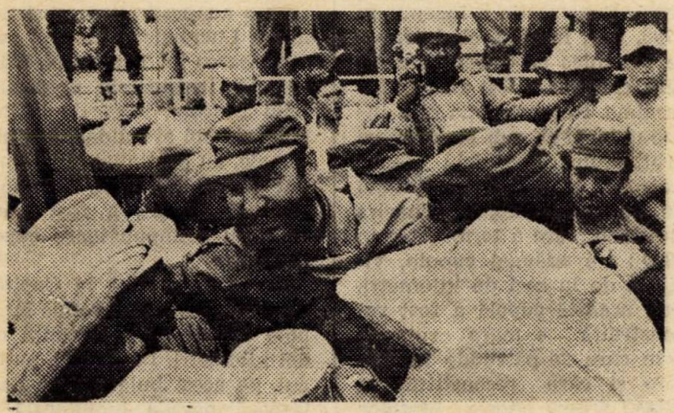

Fidel Castro a participat la ceremonia celei de-a 15-a aniversări a legii reformei agrare, desfășurată la La Plata, în Sierra Maestra

Voluntari

În fiecare oraș din Republica Irlanda vor fi înființate unități de miliție, pentru a sprijini poliția să preîntîmpine actele de terorism, a anunțat, în parlament, premierul Liam Cosgrave. Aceste „unități voluntare de securitate locală" vor fi compuse din civili și plasate sub controlul poliției locale. Vor semnala poliției orice activitate suspectă.

Unitate

Ziarul „L'Humanité" publică o știre despre reuniunea partidelor comuniste din țările capitaliste europene, ținută în zilele de 22 și 23 iunie la Paris. Reuniunea a hotărît organizarea unei conferințe — în zilele de 8, 9 și 10 noiembrie a.c. — avînd la ordinea de zi „Situația femeilor în țările capitaliste europene, participarea lor la lupta și viața social-politică, contribuția partidelor comuniste la dezvoltarea unității și acțiunii comune a femeilor pentru drepturile lor, pentru progres social, pentru democrație și pace". Comunicatul consideră că această conferință merge pe linia întăririi acțiunii comune a partidelor comuniste din țările capitaliste europene și că va contribui la progresul luptei unite a tuturor forțelor democratice pentru o reală promovare a femeilor în această regiune a lumii.

Lire

Parlamentul israelian a aprobat, la 27 iunie, bugetul de stat, în valoare de 35,35 miliarde lire (8,6 miliarde dolari). Votul — 46 pentru și 43 împotrivă — a reflectat slaba majoritate parlamentară de care dispune guvernul.

Unanimitate

Mohamed Al-Arbi Khattabi, ministrul marocan al muncii, a fost ales în unanimitate președintele Consiliului de Administrație al Biroului Internațional al Muncii. Este primul reprezentant al unei țări arabe care deține această funcție. Consiliul de Administrație al B.I.T., care se întrunește trimestrial, conduce biroul între sesiunile lui anuale ; cuprinde delegați guvernamentali din 34 de țări și este agenția specializată a O.N.U. pentru probleme sociale.

Interdicţie

În scopul menținerii legalității și ordinii în zona cea mai populată a țării, Dacca, guvernul Republicii Bangladesh a hotărît să pună în acțiune un decret interzicînd desfășurarea de demonstrații, mitinguri și întruniri politice în capitală și într-o suburbie a acesteia, relatează TASS.

Candidate

Miniștrii de externe ai „celor nouă" au acceptat să se întrunească, la 25 iulie, la Kingston (Jamaica), unde au fost invitați la o sesiune la nivel ministerial de către guvernele a 43 de țări africane, din zona Caraibilor și Pacificului, candidate la acorduri preferențiale cu Piața comună.

Agendă

Secretarul de stat Henry Kissinger va pleca în China, probabil în luna octombrie, s-a aflat din sursă oficială americană. În avionul în care Nixon și Kissinger călătoreau spre Bruxelles, un înalt funcționar american a declarat ziariștilor că secretarul de stat s-a întreținut cu Juan Cen, șeful Biroului de legătură al Chinei la Washington. Aceeași sursă a arătat că Henry Kissinger va face și o călătorie în India, într-un viitor destul de apropiat.

Kurt Waldheim, secretarul general al Națiunilor Unite, nu-și ascunde preocuparea față de creșterea numărului experiențelor nucleare

SEDII PREZIDENȚIALE, GUVERNAMENTALE, PARLAMENTARE (IV)

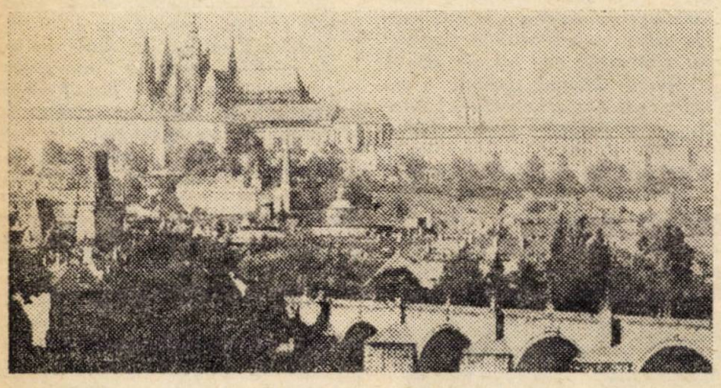

Hradul...

...sau „Castelul din Praga" — astăzi sediul președinției Republicii Socialiste Cehoslovace.

Castelul din Praga a fost fondat de unul dintre primii prinți cehi, în jurul anului 895. Construcția castelului n-a fost terminată decît la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Hradul este, de fapt, un complex arhitectonic — format din palate, pavilioane și biserici — care și-a schimbat constant aspectul. Astfel, cneazul Bretislav a înălțat primul zid de apărare (1135), iar Soběslav a împrejmuit cetatea cu un nou zid de apărare, cu trei turnuri, înălțînd pe marginea sa de sud o capelă în stil roman. Regele Carol al IV-lea a reconstruit palatul, înălțînd două etaje gotice peste un fundament roman. După restaurări și lărgiri succesive, spre sfîrșitul secolului al XV-lea, Vladislav Jagellon s-a instalat în Hrad, din care a făcut reședința sa permanentă ; a imprimat complexului un stil gotic flamboaiant, cu elemente renascentiste.

Membrii Casei de Habsburg au lărgit Hradul, prin amenajarea celei de-a doua curți, realizînd și Grădina regală. Din punct de vedere istoric, Palatul regal constituie partea cea mai prețioasă : aici se află, la subsol, sălile romane din veacul al XII-lea și, deasupra lor, sălile gotice de la sfîrșitul veacului al XIV-lea. În partea superioară a palatului se află o capodoperă unică a goticului tîrziu, sala Vladislav, cel mai mare spațiu de arhitectură profană al Pragăi medievale (lungime 62 m, lărgime 16 m, înălțime 13 m). Această sală — teatrul unor nenumărate evenimente — cunoaște azi o vie animație în timpul alegerilor pentru președintele republicii. În grădina din jurul palatului se înalță Pavilionul regilor, bijuterie a Renașterii, clădit în secolul al XVI-lea de artiști italieni. De aici se deschide o frumoasă perspectivă asupra ansamblului fortificațiilor castelului. Tot în interiorul acestuia se află două biserici, printre care catedrala Sf. Vit, cu mormintele regilor de Bohemia și bijuteriile coroanei. Începută în 1344, construcția catedralei n-a fost terminată decît în 1929 ! Arhitecți de renume, ca Mathieu d'Arras, Pierre Parler și, în epoca modernă, Krammer, Mocker și Hilbert, au participat la realizarea ei. În afara acestei catedrale, capodoperă a artei gotice cehe, se află și basilica romană Sf. Jiři, cel mai vechi monument de arhitectură religioasă din Praga, începută în anul 920.

Casa Rosada

Avenida de Mayo, unul din cele două bulevarde care taie orașul Buenos Aires în două, se termină, la un capăt, cu Plaza de Mayo, iar, la celălalt, cu Plaza del Congreso. Plaza de Mayo, adevăratul centru al orașului, este înconjurată de catedrala catolică, vechea primărie orășenească („Cabildo") — care, din 1938, adăpostește un muzeu — și palatul prezidențial („Casa Rosada"), reședința președintelui țării și sediul guvernului argentinian.

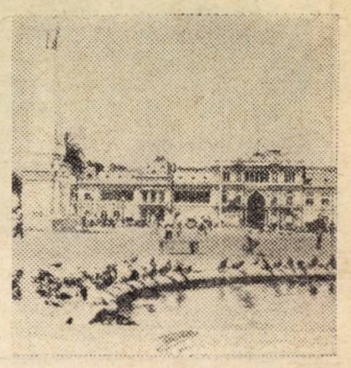

„Casa Rosada" — clădire impunătoare, în stil baroc — își datorează culoarea și numele unui... compromis între două partide politice rivale, ale căror culori erau roșul și albul. Ca un simbol al împăcării, președintele Domingo Faustino Sarmiento a decis în 1870 să se amestece cele două culori pentru a se zugrăvi sediul prezidențial și guvernamental.

Plaza del Congreso, aflată la celălalt capăt al fastuoasei Avenida de Mayo, a fost numită astfel după impozanta clădire a Congresului, care o domină, construită în stilul Capitoliului din Washington.

Capitoliul

Concursul pentru planurile Capitoliului — sediul Congresului Statelor Unite — s-a ținut în 1792 și a fost cîștigat de William Thornton. Schițele sale, alcătuite cu grijă, prevedeau holuri largi pentru Senat și Camera Reprezentanților, separate de o rotondă centrală. Construcția a început în 1793, dar, în 1812, cînd trupele britanice au intrat în capitală, clădirea a fost arsă în întregime. Reconstrucția ei a început în 1815, sub conducerea arhitectului Benjamin Henry Latrobe, și a fost continuată de vestitul arhitect Charles Bulfinch, care a terminat-o în 1830 : i-a adăugat cupola, vizibilă de la zeci de kilometri. Sub această cupolă a fost reconstruită o mare rotondă prin care se pătrunde în clădire și care reconstituie în uriașe fresce istoria Statelor Unite. Vechea Cameră a Reprezentanților a devenit „holul statuilor", iar holurile Senatului au fost multă vreme folosite de către Curtea Supremă. În 1850, clădirea a fost considerată neîncăpătoare, motiv pentru care a început construcția unei noi cupole și a încă două aripi spre a adăposti Camera și Senatul. Lucrările au început sub conducerea lui Thomas N. Walter. La insistențele președintelui Lincoln, lucrările la cupolă, simbol al solidarității naționale, au continuat și în timpul războiului civil. Cupola originală, joasă, a fost înlocuită cu o impunătoare cupolă de fier

De la Casa Albă la Capitoliu, Pennsylvania Avenue străbate orașul pe o distanță de doi kilometri. La fiecare patru ani, pe acest bulevard se desfășoară parada inaugurală a mandatului noului președinte.

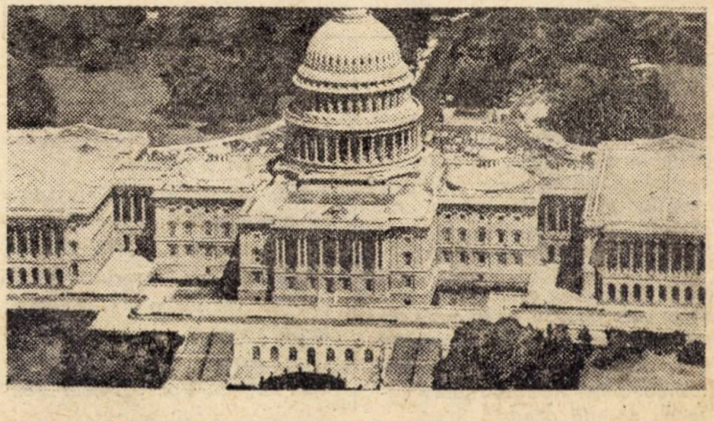

Abrevieri

F.S.M. : Federația Sindicală Mondială ; asociație internațională a sindicatelor, înființată în 1945.

G.A.T.T. : (General Agreement on Tariffs and Trade) ; Acordul General pentru Tarife și Comerț este o organizație specială a Natiunilor Unite, cu sediul la Geneva. Acordul, semnat la 23 octombrie 1947, la Geneva, de un număr de 23 de state, a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1948. Principalul motiv care a determinat crearea G.A.T.T. a fost nevoia de a formula unele principii si reguli care să fie respectate în comerțul internațional, ca și punerea la punct a unui mecanism de reglementare a relațiilor economice. La ora actuală, peste 90 de state participă la G.A.T.T.

„Primăvara garoafelor roşii"

2

16 MAI 1974

Lisabona. Locotenentul de marină Fernando David e Silva, 26 de ani. „Am învăţat franceza citind «Asterix» şi «Le Nouvel Observateur»", spune el. Am învăţat viaţa prin oamenii poporului meu, prin marinari. Am învăţat politica din mizeria oamenilor de aici şi din soarta oamenilor din colonii". Dar alte cărţi în afară de „Asterix"? I-am întrebat. „Cînd nava mea a făcut, într-o zi, escală la Nantes, am cumpărat, de la librăria Partidului Comunist Francez, fragmente alese din operele lui Marx şi Engels, iar de la librăria din pasajul La Pommeraye, o carte, apărută în editura Maspero, despre imperialism şi colonialism. Am citit-o întîi noi, ofiţerii, şi pe urmă am dat-o celorlalţi marinari". „În ce rînduri vă aflaţi astăzi?" Răspunde: „Sînt socialist. Sau, mai bine zis, încerc să fiu. Sînt liber. Şi vreau să încerc să rămîn aşa".

17 MAI 1974

Căpitanul José Ervedosa, locotenentul de navă David e Silva sînt cazuri excepţionale?

Vechiul meu prieten, avocatul Francisco de Sousa Tavares, soţul unei mari poete, Sophia de Mello Breyner, a parcurs un lung drum de la adolescenţă pînă astăzi. La 17 ani, el era „lusitan integralist", adică monarhist tradiţionalist. Astăzi, are peste 50 de ani. De 20 de ani, Sophia şi cu el au participat la toate mişcările democratice din Portugalia, au suferit represalii şi presiuni. În această seară, Francisco scoate, dintr-o ascunzătoare, un document îngălbenit, pătat de umezeală şi de grăsime, *„Angajamentul de onoare"*, semnat, la 11 februarie 1959, de opt ofiţeri şi trei civili: *„Noi, subsemnaţii, în deplina noastră libertate, fără nici o presiune sau ameninţare reciprocă, acceptăm să constituim şi să facem parte din Mişcarea militară independentă, să fim total solidari cu scopurile sale şi asigurăm că nu vom avea nici un alt ţel decît realizarea programelor naţionale şi morale ale Mişcării. Jurăm, pe cuvîntul nostru de onoare, să îndeplinim sarcinile ce ne vor fi trasate şi să luptăm pentru aceasta pînă la sacrificarea vieţilor noastre sau a libertăţii noastre, păstrînd secretul absolut în legătură cu tot ceea ce priveşte Mişcarea"*.

Adică:

„1. Eliberarea ţării de sub regimul de forţă şi teroare la care este supusă, obligînd guvernul să abandoneze puterea, prin intermediul unei mişcări militare.

2. Suspendarea constituţiei salazariste din 1933.

3. Garantarea, fără a restrînge sau deforma, exercitării tuturor libertăţilor fundamentale ale portughezilor.

4. Suprimarea imediată a poliţiei politice, a jurisdicţiei speciale cu caracter politic şi a măsurilor de siguranţă.

5. Amnistierea deţinuţilor politici şi instituirea unui regim eficace de «habeas corpus».

6. Încurajarea, cît mai curînd posibil, a instituirii unui regim constituţional, conform voinţei poporului.

7. Asigurarea redării puterii autorităţilor legitime, constituite prin alegerea naţională".

„Mişcarea" din 1959 a eşuat înainte de a fi putut trece la acţiune. Patru dintre conjuraţi au sfîrşit în închisoare.

Romantism? Complot utopic? Într-unul din ministerele acestei primăveri de la Lisabona, în care bătrînul uşier uluit ne-a introdus sub privirea calmă a unui marinar care făcea de gardă, am întîlnit un tînăr căpitan pe care l-am întrebat: „Ce anume te-a făcut să alegi cariera militară ?". „Dorinţa de a şti, într-o zi, să folosesc armele pentru a răsturna fascismul".

Salazar a ajuns la putere în 1926. La 3 februarie 1927, a izbucnit la Porto o revoltă militară care s-a extins apoi la Lisabona, unde a durat patru zile. Generalul Gastão Dias, şase căpitani şi colonelul Freira au luat conducerea mişcării. Guvernul a ordonat bombardarea arsenalului cu ajutorul avioanelor. Insurgenţii sînt zdrobiţi. 50 de morţi, trei sute de răniţi.

La 20 iulie 1928, semnalul de revoltă pleacă de pe înălţimea Lisabonei, castelul Sao Jorge. 12 ore de schimb de focuri şi salve de tun. Mişcarea este reprimată. Şapte morţi, 30 de răniţi. Revoltă la Madeira, la începutul anului 1931. Revoltă la Lisabona, la 26 august 1931: 40 de morţi, 200 de răniţi, 200 arestări. Grevă generală la 18 ianuarie 1934, împuşcături, sute de prizonieri şi deportaţi în Angola. La 10 septembrie 1935, P.I.D.E. îl arestează pe căpitanul de navă Mendes Norton, avocatul Dolao Pedro şi pe „complicii" lor care pregătiseră o insurecţie a infanteriei şi marinei.

La 9 septembrie 1936, echipajele şi ofiţerii de pe „Afonso de Albuquerque", de pe contratorpilorul „Dao" şi „Bartolomeo Dias" se revoltă pentru a se alătura armatei republicane, care lupta împotriva lui Franco. Răscoala este înăbuşită. 82 de oameni condamnaţi, echipajele risipite în unităţi disciplinare.

La 4 iulie 1937, un atentat cu bombe împotriva lui Salazar eşuează. În 1946, la 11 octombrie, o coloană a regimentului 6 de cavalerie se răscoală, dar este zdrobită la Mealhada. La 10 aprilie 1947, cinci generali, şase ofiţeri superiori şi 13 profesori universitari sînt destituiţi pentru că au participat la o mişcare insurecţională în regiunea Tomar. În 1962, garnizoana de la Beja, în colaborare cu civilii, printre care şi Manuel Serra, reîntors clandestin în Portugalia, se răscoală şi va fi înfrîntă. În sfîrşit, la 16 martie anul acesta, un regiment de infanterie de la Caldas da Rainha se îndreaptă spre Lisabona, dar este interceptat. Toţi sînt arestaţi. Sînt eliberaţi la 25 aprilie 1974.

Romancierul José Cardos Pires îmi povesteşte: „În acea zi, s-a pus mîna pe primul lucru roşu aflat la îndemînă — garoafele din piaţa Beira-Tejo. Recolta de garoafe, anul acesta, a fost excepţională". I-am spus lui José că o singură dată în viaţa mea am văzut un oraş cu străzile acoperite în întregime cu garoafe roşii: Roma, în 1964, în ziua funeraliilor lui Togliatti...

În seara de 25 aprilie, José Cardos Pires s-a întors acasă foarte, foarte tîrziu. Pe strada sa, poliţiştii erau pe cale de a pune chitanţe de contravenţie pe maşinile care staţionau ilicit.

2 MAI 1974

Vechi călător de profesie şi entuziast al revoluţiilor populare, Wilfred Burchett a sosit la Lisabona în noaptea de 30 aprilie. El nu şi-a iertat niciodată că a ratat, la Pekin, ziua proclamării Republicii Populare, în 1949. N-a vrut să „rateze" şi primul Întîi de Mai la Lisabona. El spune: „Din ziua evacuării Hanoiului de către francezi, n-am mai văzut atîta bucurie, atîta lume, atîta soare". I-am răspuns că, de la eliberarea Parisului şi din Mai 1968, nici eu n-am văzut nimic comparabil.

Bătrînul maestru al scrisului, autorul „Pădurii virgine", Ferreira de Castro, 76 de ani, un incoruptibil, îmi spune: „S-au putut truca alegerile timp de mulţi ani, dar nu se poate truca soarele unui popor". Şi adaugă, ironic: „Ferestrele sînt cele care au votat la Lisabona în acest Întîi de Mai: au fost şi ferestre închise care au spus «nu» bucuriei poporului. Dar nu erau prea multe..."

Avenida da Liberdade îşi merită, în sfîrşit, după 48 de ani, numele. Fluviu de mulţime, fluviu de bucurie. Un milion de manifestanţi care scandează „O povo unido jamais será vencido" şi subliniază cu degetele în formă de „V", „V"-ul victoriei, ritmul cuvintelor. Şi 10 mii de soldaţi, pierduţi în mulţime, fără arme, cu o garoafă roşie la butonieră.

O primă lozincă îi însuflețește pe demonstranți : să se pună capăt războiului colonial !

22 MAI 1974

Lisabona a luat cuvîntul. Pretutindeni adunări generale, reuniuni, destituiri de directori de ziare, înlocuiți cu ziariști democrați, mitingul la care au luat parte 3 000 de oameni de serviciu, comitete muncitorești și adunări în uzine, reuniuni ale partidelor, adunări generale în universități. Capacul de plumb a sărit. Este o explozie.

În noiembrie 1967, vechiul cerc centenar „Grémio Literario" m-a invitat, în timpul unei vizite pe care am făcut-o la Lisabona, să vorbesc membrilor săi în cadrul unui dineu-colocviu. Poliția politică portugheză ne aștepta. Dineul a fost interzis. Inspectorul principal de la P.I.D.E. a precizat chiar că eu n-am dreptul să iau masa în restaurant cu „mai mult de un portughez".

Primul gest al președintelui cercului, Gérald Salles Lane, la 26 aprilie a fost să mă roage să vorbesc la „Grémio". Dar, dacă am acceptat cu bucurie această întîlnire din mai, după cea ratată din 1967, am dorit nu să iau eu cuvîntul, ci să-l dau prietenilor mei. Discuția a fost pasionantă. Și mărturisesc că ceea ce m-a impresionat cel mai mult, în aceste trei ore de discuții efervescente, a fost strigătul lui José Cardos Pires: „Sînt mîndru, în această seară, că sînt portughez, pentru că, în această seară în țara mea știu că nimeni nu mai e torturat" !

Dimineața, fusesem la închisoarea din Caxias. Un foarte tînăr bărbat mi-a ieșit în întîmpinare : „Sînteți Claude Roy ?" — „Da". „V-ați întîlnit ultima oară cu soția mea Marilla, dar eu nu v-am văzut niciodată: eram aici, în închisoare".

Doctorul Valente si-a părăsit, pentru cîteva zile, spitalul și cabinetul, spre a da ajutor „căpitanilor" în cercetarea dosarelor P.I.D.E. „Este nevoie de curățenie", spune el, descriindu-mi ce s-a descoperit : o imensă rețea de spionaj, supravegheri, delațiuni, infiltrări, provocări, întreaga corupție a unui stat polițienesc fascist.

Împreună cu Fernando Oneto, care a petrecut luni de zile în închisorile salazariste, am vorbit cu unul din cei mai celebri inspectori ai P.I.D.E., Tinoco, astăzi arestat și închis. Este un omuleț mediocru, părînd mai degrabă un mic negustor falimentar. Ceea ce, de altfel, a și fost, în urmă cu 28 de ani ; la întoarcerea din serviciul militar, și-a înjghebat un mic negoț cu lemne, a dat faliment și, căutînd să-și facă o „situație", a intrat în poliția politică portugheză. Cînd l-am întrebat, la sfîrșit, ce gîndea despre prietenul meu Fernando atunci cînd îl interoga, polițistul a început să plîngă.

„Nu se tortura, întotdeauna, în adevăratul înțeles al cuvîntului, mi-a spus Oneto cînd ușa celulei s-a închis. A împiedica pe cineva să doarmă timp de 8, 10, 18 zile nu este o «tortură» care să necesite material special. Dar este unul din lucrurile cele mai teribile care există". Fernando adaugă : „Trebuie să vă spun că Tinoco mi s-a adresat întotdeauna cu dumneavoastră și domnule, deoarece eu sînt un burghez. Dar comuniștilor le spunea tu..."

21 MAI 1974

Oare Tinoco l-ar fi tutuit și pe Alvaro Cunhal ? În această săptămînă, el este omul cel mai popular, după Spinola.

Nici istoria, nici politica nu sînt concursuri de frumusețe. Dar figura lui Alvaro Cunhal este una din cele mai impresionante fețe de om politic din Europa. Toate vechile comparații uzate își regăsesc forța, cînd e vorba de el : oțel călit, aramă gravată, măreția sufletului.

Păr alb, sprîncene negre, dese, ochi cenușii, clari, privirea vie și atentă, riduri verticale, surîsul rar.

Sînt foarte atent la ceea ce îmi spune Cunhal : că, în acest moment, puterea nu se află în mîinile poporului ci în ale armatei ; că venitul național portughez nu-și poate încă permite satisfacerea revendicării salariului minimal de șase mii escudos ; că prima sarcină este extirparea fascismului, a puterii banului, construirea și consolidarea democrației.

Dar, în timp ce el vorbește, mă gîndesc, de asemenea, la ceea ce mi-a povestit un socialist închis împreună cu el la Peniche : Cunhal, torturat timp de trei zile consecutive de P.I.D.E., care vroia să afle la ce folosește cheia găsită într-unul din buzunarele sale, după arestare, refuză să vorbească. A patra zi, polițiștii trec la o altă întrebare. Cunhal îi întreabă : „Cheia, vă mai interesează încă ?" „Da". „Este de la apartamentul în care m-ați prins". Cunhal, timp de 14 luni în izolare absolută, fără cărți, ziare și hîrtie și care, în fața tribunalului special, împietrit, pronunță un discurs de patru ore, cu sute de cifre, statistici, citate din ziare portugheze, din raporturi oficiale. Un adevărat raport-fluviu de secretar general al Partidului...

Portugalia își părăsește coloniile. Dar colonizații din interior nu sînt încă eliberați. În două uzine în grevă de la marginea Lisabonei, pe șantierele navale de la Lisnave, la Almada (8 500 muncitori), cele mai mari cale de întreținere din Europa de sud, și în mica fabrică de confecții Melka, la Cacem (500 muncitori), am descoperit ceea ce doar bănuiam : că mîna de lucru portugheză este un proletariat colonial.

La Melka, adunarea generală a muncitorilor arată ca o imensă colivie deschisă : cele 500 de Marii din întreprindere (Maria Pilar, Maria Liz, Maria Fatima, Maria Adelaide etc., toate între 16 și 22 de ani) au făcut grevă o singură dată în viața lor — o oră, în 1969. Grevă pierdută.

Ele explodează de bucurie, gata să povestească totul despre viața lor. Directorul delegat suedez, un scandinav înalt, rătăcit în mijlocul acestei mulțimi oacheșe, avidă de viață și de cuvinte mult timp reținute, aruncă asupra „personalului său", atît de potolit ieri, o privire rătăcită.

La Lisnave, oraș maritim uriaș, cu cerul acoperit de macarale, poduri rulante, carcase de vapoare, tancuri petroliere, muncitorii discută, în acest moment, despre propunerile direcțiunii. „Interesul național ?" mă întreabă un sudor. Și scoate din buzunar lista companiilor acționare în Lisnave: C.C.N. și Soponata din Lisabona ; N.S.D.M. din Rotterdam ; Eriksberg Mekanika din Stockholm ; Kockums din Göteborg... „Ei fac deja mai multe concesii decît patronii francezi la Grenelle... Deci se poate..."

2 MAI 1974

Pe peretele redacției curajoasei reviste de stînga „Sedra Nova", se află desenul care trebuia să apară în numărul pregătit cu o lună înainte pentru Întîi Mai. Cu banda roșie a cenzurei : „Exame previo Proibide". Desenul reprezenta un muncitor care ridică o pancartă „1 Mai" și doi „domni" care îl privesc și spun : „Să-i lăsăm lui ziua aceasta. Nouă ne rămîn celelalte 364 de zile".

Desenul a apărut așa cum era, de Întîi Mai, cu banda roșie „Proibido". Este cert ca, mîine, poporul portughez să nu se mulțumească doar cu o singură zi de libertate, cu o singură zi din cele 365, ci să se facă stăpîn pe toate zilele vieții sale.

(Din **Le Nouvel Observateur**)

Claude Roy

Bonn. Întîlnire între cancelarul Helmut Schmidt (dreapta) și David Rockefeller, președintele băncii Chase Manhattan

AGENȚIA
INTERPRESS SERVICE

PERU: SECTORUL PROPRIETĂȚII SOCIALE

Peru. Mineri din bazinul Oroya, exprimîndu-și aprobarea față de hotărîrea guvernului privind naționalizarea celei mai mari companii miniere particulare din țară, „Cerro de Pasco Corporation" : 35 la sută din producția totală de cărbune

LA 1 MAI, a fost promulgată în Peru legea privind crearea sectorului proprietății sociale, instituindu-se în această țară, în plină revoluție, sectorul care, cu caracteristici de autogestiune și socialiste, va fi predominant în economia sa.

Firește, nici unul din aceste concepte — socialism și auto-gestiune — nu figurează în considerentele și dispozițiile legii. Pentru cei care studiază legea și care proiectează aplicarea ei devine, însă, evident că aceste noțiuni sînt subînțelese. Desigur, sistemul revoluționar promovat de guvernul forțelor armate conține elemente noi, rezultate ale unei intense dezbateri interne cu privire la caracteristicile economice și sociale ale țării.

În Peru vor exista patru tipuri de întreprinderi economice, bazate pe patru forme diferite de proprietate asupra mijloacelor de producție. În primul rînd, proprietatea socială, în cadrul căreia toți muncitorii din acest sector vor fi în colectiv stăpîni ai tuturor întreprinderilor din sector. Acesta va fi, în viitor, sectorul predominant și caracteristic al economiei și societății peruane. Va exista, apoi, un sector de stat, care va fi menținut sub controlul statului în virtutea importanței sale strategice. Va funcționa, de asemenea, sectorul particular transformat, care va fi supus mecanismelor cogestiunii muncitorești. (Muncitorii urmează să se transforme treptat în proprietari, deținînd 50 la sută din capitalul social). Un al patrulea sector, avînd toate caracteristicile proprietății particulare, nu va avea o semnificație majoră, întrucît el se va limita la mici întreprinderi meșteșugărești cu o structură familială.

Crearea noului sector implică, în afară de criteriul social, un sistem de rapidă expansiune și formare a capitalului. O parte din excedentele fiecărei întreprinderi, care rămîn din venituri după achitarea cheltuielilor de producție, va fi repartizată muncitorilor, proporțional cu numărul de zile-muncă efectuate de fiecare. Restul va forma obiectul unei acumulări sociale, „prin care se va întări sectorul de proprietate socială". Pe de altă parte, mecanismele de creare a întreprinderilor proprietate socială le asigură acestora o dezvoltare dinamică, în măsura în care vor fi înțelese și însușite de opinia publică. Potrivit legii, toți peruanii, individual sau în comun, pot iniția crearea unei întreprinderi proprietate socială.

Drepturile muncitorilor nu se limitează la primirea salariului și a unei părți din excedente, la a alege și a fi aleși în conducerea întreprinderilor din acest sector, ci, prin intermediul întreprinderii unde lucrează, ei se vor bucura de avantaje în domeniul învățămîntului, al sănătății, vor dispune de creșe și cămine de copii, de posibilități de recreere și culturalizare. Se va crea un fond special pentru finanțarea construcției de locuințe, administrat de Banca de Construcții din Peru.

Principalul organism al muncitorilor din acest sector este Adunarea Proprietății Sociale. Pentru supravegherea și consolidarea sectorului proprietății sociale se înființează Consiliul Proprietății Sociale și Comisia Națională, care vor depinde direct de președintele republicii.

Abraham Lama

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

COMERȚUL DINTRE AMERICA LATINĂ ȘI S. U. A.

AMERICA LATINĂ este din nou nemulțumită de inconsecvențele evidente ale Washingtonului în domeniul politicii comerciale. Chiar în momentul în care secretarul de stat Kissinger promitea, recent, miniștrilor de externe latino-americani un acces mai ușor produselor țărilor lor la piețele din S.U.A., funcționari ai Ministerului Finanțelor al Statelor Unite se aflau în Brazilia și Columbia, pentru a verifica afirmațiile potrivit cărora exporturile acestor țări ar fi subvenționate de guvernele respective.

Dacă se constată, într-adevăr, că anumite produse exportate sînt subvenționate de guverne, probabil că la importul acestor produse S.U.A. vor stabili taxe echivalente cu subvenția. Pentru efectuarea verificării, Ministerul Finanțelor al S.U.A. a scos de la dosar o lege obscură, rareori invocată în trecut, deoarece în mod vizibil ministrul american al finanțelor, făcînd uz de largile sale puteri discreționare în asemenea probleme, hotărîse să n-o folosească.

Se pot face speculații în legătură cu motivul pentru care legea este invocată în momentul de față. Dar un subiect care nu se pretează la speculații este amărăciunea Americii Latine în legătură cu întreaga problemă. Obiectivul imediat al sondajului efectuat de Ministerul Finanțelor al S.U.A. este destul de îngust : exporturile anuale de încălțăminte ale Braziliei în S.U.A., în valoare de 81 milioane dolari, și exporturile anuale de flori tăiate ale Columbiei în S.U.A., însumînd 8 milioane dolari. Dar în întreaga emisferă există preocuparea că întreaga afacere va lua proporții. Ca o confirmare a acestui punct de vedere, ne parvin acum știri atît din Washington cît și din Buenos Aires, potrivit cărora Ministerul Finanțelor al S.U.A. este pe cale să lanseze un sondaj similar în legătură cu exporturile de încălțăminte ale Argentinei în S.U.A., care se ridică la 50 milioane dolari anual.

Latino-americanii subliniază, pe bună dreptate, că toate țările, inclusiv S.U.A., folosesc diverse subvenții pentru a stimula comerțul lor cu străinătatea. De ce să fie penalizați pentru că fac și ei la fel, întreabă latino-americanii ? În primul rînd, dacă există relații speciale între S.U.A. și țările Americii Latine, așa cum a spus Kissinger, de ce America Latină să constituie un caz special în problema subvențiilor ?

Ca răspuns la comentariul neoficial al unui purtător de cuvînt american, potrivit căruia sondajele în legătură cu subvențiile sînt inițiate din cauza problemelor S.U.A. în domeniul balanței de plăți, latino-americanii subliniază că aceste probleme nu au nimic de-a face cu ei. În realitate, S.U.A. au un surplus comercial solid de 700 milioane dolari cu America Latină.

Toate acestea par a fi un trist comentariu despre starea actuală a relațiilor dintre America Latină și S.U.A. Poate că — după ce nu va mai fi preocupat de

Orientul Mijlociu — Kissinger va reuși să facă uz de puterea sa de convingere asupra Ministerului Finanțelor și asupra altor ramuri ale Administrației S.U.A., pentru rezolvarea acestei probleme spinoase. Nu ar trebui să fie greu ca ea să fie rezolvată spre satisfacția tuturor. Dar dacă Washingtonul nu ia în curînd măsuri pentru a obține un compromis reciproc acceptabil, America Latină va avea toate motivele să se îndoiască de sinceritatea Washingtonului atît în domeniul comerțului, cît și în întreaga sferă a relațiilor interamericane.

Neliniștita Irlandă de Nord : pînă acum — peste 2 000 de morți din rîndurile civililor

l'Unità
ROMA

ULSTER: CREȘTE CONȘTIINȚA NECESITĂȚII UNEI SCHIMBĂRI

CLĂDIRILE din centru și casele din cartierele populare sînt tot mai dărăpănate și mai înnegrite. Autobuzele, automobilele arse și răsturnate sînt tot mai numeroase ; blocările de circulație, actele de violență și execuțiile sumare se înmulțesc în cele șase comitate ale Irlandei de Nord, care, începînd din 1969, au înregistrat pînă acum peste 2 000 de morți din rîndurile civililor, zeci de mii de invalizi și răniți și pagube de sute de milioane de lire sterline. Prima reacție cînd vorbești cu oameni de toate condițiile, fie din tabăra catolică fie din cea protestantă, este: „Gata, lucrurile nu mai pot continua astfel". Această reacție capătă, desigur, înțelesuri diferite și implică așteptări variate, dar, totodată, denotă conștiința imposibilității prelungirii unei stări de asediu militar îndreptat oficial împotriva I.R.A., dar care, practic, are consecințe foarte grele asupra întregii populații civile.

Este cu atît mai important, deci, să se audă din gura cetățenilor nu numai aspirația generală la liniște, dar și prima confirmare a cerințelor populare, tentativa de reafirmare a acelei autonomii a clasei muncitoare salariate (protestante) care, pînă mai ieri, a fost — de un secol încoace — prada ușoară a manevrelor grupurilor conservatoare la putere.

Mișcarea populară a generat, chiar în aceste săptămîni, conducători spontani ca Jim Smith și Glen Barr, care, deși încă prizonieri, cel puțin în parte, ai ideologiei care face din supremația protestanților punctul de bază al propriului „cult", vorbesc, totuși, un limbaj foarte diferit de liderii de odinioară. La aceștia se remarcă conștiința că viitorul Ulsterului trebuie găsit prin convergența dificilă a forțelor irlandeze autentic populare. Este un fapt contradictoriu că tocmai „loialiștii" exprimă, astfel, refuzul împotriva tutelei engleze, deși, simultan, își reafirmă voința de a rămîne britanici.

Nu trebuie nutrite iluzii exagerate, deoarece experiența din trecut și prezent este plină de „lideri" dispăruți prematur sau înghițiți în pînza de păianjen a colaborării cu un regim bazat pe discriminarea împotriva catolicilor, ca și pe excluderea oricărei alternative democratice și progresiste reale. Este un „lux" pe care situația de subdezvoltare a unei Irlande împărțite în două și zguduite de „războiul civil" nu ar trebui să-l permită.

Trebuie căutate (dincolo de așa-zisul „conflict religios") motivele unei situații care, din cauza numeroaselor interese nemărturisite, este greu de înțeles. De aceea, ar fi extrem de important să fie relevate două aspecte ale declarațiilor celor mai rezonabile făcute de conducătorii grevei desfășurate între 16 și 28 mai. Primul este disocierea de violența irațională și sîngeroasă a extremiștilor profasciști de felul celor din U.V.F. : „În ce ne privește, noi am procedat la o încercare de forță la nivel economic, la o demonstrare a voinței noastre că nu tolerăm înțelegeri la nivel de vîrf între Londra, Dublin și Belfast". Al doilea aspect : după exprimarea fermă a opoziției față de metodele teroriste ale I.R.A., începe să cîștige teren ideea inevitabilității unor tratative pașnice cu partea catolică. Este un tip de discuție pe care I.R.A. „oficială" (după ce a renunțat, mai întîi, la tactica nefolositoare a terorismului) a promovat-o cu greu, făcînd eforturi în direcția unui maximum de unitate între toți oamenii muncii.

Deputatul laburist Tom Deyell, după ce s-a întîlnit cu reprezentanții Consiliului oamenilor muncii din Ulster, a spus : „M-a izbit la ei dorința sinceră de a acționa în direcția unei înțelegeri cu catolicii pe o bază de clasă. Ne aflăm în fața apariției, pentru prima oară, a unei conduceri muncitorești protestante". Deyell este unul dintre purtătorii de cuvînt ai grupului, în creștere în Camera Comunelor, care cere retragerea trupelor engleze din Irlanda de Nord.

Conform unei anchete publicate recent de un ziar londonez, circa jumătate din grupul parlamentar laburist s-ar pronunța în favoarea retragerii armatei. Este un punct de cotitură de mare importanță în istoria recentă a Marii Britanii : atît guvernul conservator, cît și cel laburist au susținut întotdeauna necesitatea angajării militare. Acum, această poziție începe să fie confruntată cu o simțitoare schimbare de opinie în țară.

După cinci ani de campanie pentru drepturile civile și de represiune, de guerrilla și intervenție armată, de protest social și lagăre de concentrare, lucrurile revin în punctul de pornire : o situație aparent „imposibil de rezolvat", spulberarea oricărei speranțe de compromis. Aceasta este situația în Ulsterul anului 1974, după ce greva de două săptămîni a oamenilor muncii protestanți a provocat căderea guvernului de coaliție.

Guvernul Ciprului a decis o serie de măsuri de îngrădire a activității ilegale a organizației „EOKA-B" și de normalizare a situației în insulă — a declarat președintele Makarios la un miting organizat, la Nicosia. Pe de altă parte, aprecia șeful statului cipriot, cea mai bună modalitate de soluționare a divergențelor dintre cipriotii greci și turci rămîn convorbirile intercipriote

jeune afrique

GABON: PETROL, URANIU, MANGAN...

ÎN ACEST AN, ministrul economiei şi finanţelor al Gabonului, Paul Moukambi, are toate motivele să se bucure: „Producţia petrolieră a ţării, — a declarat el — evaluată la 10 milioane de tone anul acesta, va aduce statului 26 miliarde de C.F.A. cu 16 miliarde 850 milioane mai mult decît a fost prevăzut".

Această sumă, care reprezintă o treime din buget, va fi consacrată unor sarcini urgente de dezvoltare economică şi socială. Seria de măsuri sociale anunţate de preşedintele Bongo la 15 mai reflectă îmbunătăţirea economiei. Printre altele, s-a dispus scutirea de impozit a salariilor care nu depăşesc 30 000 franci C.F.A., în timp ce sumele pentru alocaţiile familiale au crescut cu două treimi, extinzîndu-se şi asupra populaţiei rurale care nu exercită o muncă remunerată. De asemenea, o atenţie specială va fi acordată problemelor locuinţelor. Oficiul naţional pentru locuinţe va primi, timp de cinci ani,

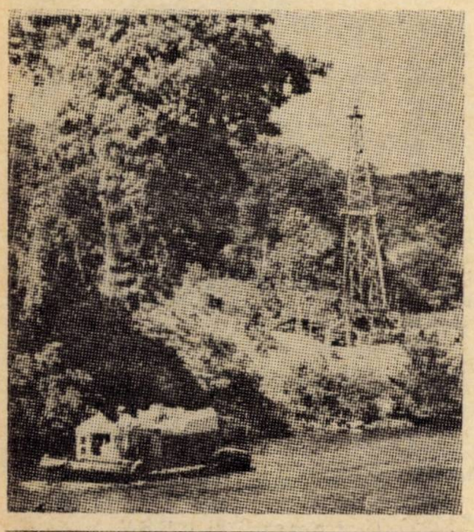

Gabonul se situează pe locul patru în rîndul ţărilor africane producătoare de petrol, după Libia, Nigeria şi Algeria. În imagine: foraj petrolier în pădurile virgine de lîngă Port Gentil

suma de 250 milioane franci C.F.A. pe an. S-a şi anunţat începerea, în viitorul apropiat, a construirii unui număr de 500 de locuinţe cu confort mediu.

Dar obiectul preocupărilor constante ale guvernului gabonez îl constituie problema exploatării materiilor prime. Fără îndoială, criza petrolieră a folosit drept detonator. „Problema — preciza, în aprilie, preşedintele Bongo la tribuna Naţiunilor Unite — priveşte, evident, produsele noastre forestiere, agricole, în special ceaiul, bananele, ananasul şi produsele minerale ca oţelul, cositorul, fierul, uraniul".

În legătură cu apărarea materiilor prime proprii, autorităţile de la Libreville îşi multiplică iniţiativele în vederea organizării unui „O.P.E.C. al lemnului". Conjunctura poate părea favorabilă unei asemenea idei, într-un moment în care lumea este afectată de o nouă criză, a hîrtiei. Dar, ceea ce este posibil pentru petrol — produs uniform — nu poate fi pentru lemn, ale cărei specii şi calităţi variază de la ţară la ţară. Se înţelege, deci, că ideea gaboneză, pentru început foarte seducătoare, a întîmpinat numeroase reticenţe. Oricum, circumstanţele sînt destul de favorabile pentru ca gabonezii să fie, în sfîrşit, conştienţi de bogăţiile lor. Dar preşedintele Bongo a lansat şi un avertisment: „Bogăţiile naturale ale ţării nu sînt inepuizabile şi constituie singurul său capital activ".

În afara lemnului, a cărui comercializare reprezintă aproximativ jumătate din produsul naţional brut, sectorul minier este deosebit de bogat. Gabonul se situează pe locul patru în rîndul producătorilor africani de petrol după Libia, Nigeria şi Algeria. Totalul rezervelor actualmente inventariate se situează la aproximativ 70 milioane de tone. Iar previziunile în legătură cu veniturile petroliere, între 1974 şi 1980, se ridică la 101 miliarde C.F.A. (după ultima creştere a preţurilor). Mai mult, la Moanda se găseşte cel mai mare zăcămînt de mangan din lume. Exploatarea sa aduce, acum, statului peste 10 miliarde pe an. În afară de uraniu, bogăţia viitorului rămîne, fără îndoială, fierul. De la început, exploatarea zăcămintelor de la Belinga a adus 23 miliarde franci C.F.A. Numeroase semne par a arăta că această ţară, considerată de un săptămînal francez drept „cel mai sigur aliat african al Franţei", este dispusă să se detaşeze de lumea francofonă.

În timp ce diplomaţia gaboneză îşi extinde activitatea pînă în ţările din Est, nu se exclude posibilitatea unei retrageri a Gabonului din Organizaţia comună africană şi malgaşă (O.C.A.M.). De asemenea, achiziţionarea recentă a unui DC 8 a determinat pe unii comentatori să avanseze ipoteza unei retrageri şi din „Air Afrique". Pentru aceasta pledează încă un fapt semnificativ: înfiinţarea, de curînd, a unei companii de transporturi aeriene „Air Gabon". Dar este necesar ca opţiunile să fie mult mai clar definite, spre a se putea trage concluzia unei cotituri în politica gaboneză.

PROFIL

JUMJAAGHIIN ŢEDENBAL

preşedintele Prezidiului Marelui Hural Popular al Republicii Populare Mongole

La recenta sesiune a Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, Jumjaaghiin Ţedenbal, prim-secretar al C.C. al P.P.R.M., a fost eliberat, la propunerea Comitetului Central al partidului, din funcţia de preşedinte al Consiliului de Miniştri şi a fost ales preşedinte al Prezidiului Marelui Hural Popular.

Jumjaaghiin Ţedenbal — militant de frunte al partidului şi statului mongol — s-a născut la 17 septembrie 1916 în aimakul Ubsanur, în familia unui ţăran sărac. Se dedică din tinereţe activităţii revoluţionare. În anul 1931, este membru al Uniunii Tineretului Revoluţionar Mongol, iar peste cîţiva ani, în 1938, intră în rîndurile Partidului Popular Revoluţionar Mongol. Ţedenbal a urmat cursurile unui institut de studii economice superioare. După absolvire, a lucrat un timp ca profesor, pentru ca, în perioada 1939-1940, să ocupe înalte posturi în guvern: adjunct al ministrului finanţelor, ministru al finanţelor, preşedinte al conducerii Băncii de Comerţ şi Industrie a Republicii Populare Mongole.

La cel de-al X-lea Congres al partidului, care a avut loc în 1940, Ţedenbal a fost ales membru al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluţionar Mongol, iar, apoi, membru al Biroului Politic al C.C. al P.P.R.M. şi secretar general al C.C. al partidului, calitate în care a desfăşurat o muncă susţinută pentru întărirea partidului şi dezvoltarea R.P. Mongole pe drumul socialismului.

În anii celui de-al doilea război mondial, C.C. al partidului l-a însărcinat pe J. Ţedenbal cu munca politică de partid în cadrul Armatei Populare Revoluţionare Mongole. Ca locţiitor al comandantului suprem şi şef al Direcţiei politice a armatei mongole (1941-1945), Jumjaaghiin Ţedenbal — care are gradul militar de general-locotenent — a adus o contribuţie însemnată la îmbunătăţirea pregătirii de luptă şi politice a armatei.

După terminarea războiului, Jumjaaghiin Ţedenbal a ocupat concomitent postul de vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri (1945-1952) şi preşedinte al Comisiei de Stat a Planificării (1945-1948). În luna mai 1952, Prezidiul Marelui Hural Popular l-a numit preşedinte al Consiliului de Miniştri al R.P. Mongole, funcţie în care a fost reales în 1966 şi pe care a deţinut-o pînă la actuala sesiune a Marelui Hural Popular. Din noiembrie 1958, Jumjaaghiin Ţedenbal este prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluţionar Mongol. Este deputat al Marelui Hural Popular.

POSTA REDACȚIEI

Ce este „linia violetă"?

G. Ursu, Bacău. În legătură cu încheierea, la 23 iunie, a celei de-a treia faze a retragerii forțelor israeliene din regiunea Golan, un purtător de cuvînt al U.N.D.O.F. a exprimat satisfacția Națiunilor Unite, afirmînd că operațiunile de dezangajare se desfășoară conform planului prevăzut „și într-o cooperare perfectă între ofițerii sirieni, israelieni și ai U.N.D.O.F." În prezent, forțele israeliene au revenit, practic, „la linia violetă" (linia de demarcație dinaintea războiului din octombrie). În ultima fază, Kuneitra și sectorul Rafid vor trece sub administrația civilă siriană, iar cele două poziții cucerite pe muntele Hermon — sub controlul O.N.U. Aceste două vîrfuri de pe Hermon vor fi încredințate unui contingent austriac. Unitatea peruană, care va trebui să asigure controlul localității Kuneitra, și-a început deja activitatea și a denumit cantonamentul său „tabăra Bolivar". Purtătorul de cuvînt a menționat, de asemenea, că revenirea civililor sirieni se va efectua într-un ritm destul de lent, datorită cîmpurilor de mine care trebuie delimitate și stabilite cu minuțiozitate.

Dan Cristea, București. În nr. 26 al revistei am publicat o cronică detaliată a călătoriei președintelui Richard Nixon în Orientul Apropiat — Egipt, Arabia Saudită, Siria, Israel, Iordania. Tot în acel număr a fost publicat și capitolul unu al Declarației comune egipteano-americane, care cuprinde principiile relațiilor dintre Egipt și Statele Unite. Președintele Richard Nixon a declarat — luînd cuvîntul la o întîlnire cu liderii Congresului, în cadrul căreia a prezentat un raport asupra vizitei sale în Orientul Apropiat — că nu a încheiat nici un fel de acorduri sau aranjamente secrete cu conducătorii arabi sau israelieni. Președintele Nixon a precizat, apoi, că planul său de a oferi Egiptului și Israelului reactoare nucleare va fi însoțit de măsuri de protecție foarte stricte, care vor da garanții împotriva folosirii acestora pentru producția de arme nucleare. **Fotografiile** de mai jos reprezintă două din momentele călătoriei președintelui Nixon; **sus:** președintele Siriei, Hafez El Assad, și președintele Nixon strîngîndu-și mîinile după anunțarea reluării relațiilor diplomatice; **jos:** președintele Nixon, însoțit de Henry Kissinger, întîlnindu-l pe fostul premier israelian, Golda Meir.

Rodica Pîrvulescu; Gina Nicolae, Pitești. Producția mondială de tutun a depășit, anul trecut, 4,5 milioane tone. În același timp, numărul țărilor producătoare de tutun a trecut de 95. În R. P. Bulgaria, producția de tutun și de țigarete a crescut an de an; 45 la sută din exporturile de produse agricole și alimentare ale Bulgariei destinate celorlalte țări membre ale C.A.E.R. le constituie tutunul și țigările. Pe de altă parte, Bulgaria satisface 95 la sută din necesitățile de import ale partenerilor săi din C.A.E.R. 80 la sută din producția bulgară de tutun și articole din tutun este destinată U.R.S.S. Productivitatea muncii în acest sector a crescut, în 1973, cu 14,1 la sută față de anul 1972. Firme americane și canadiene livrează Bulgariei mașini combinate pentru recoltarea tutunului în scopul experimentării acestora la condițiile agriculturii bulgare. Bulgaria a livrat S.U.A., anul trecut, o cantitate de tutun în valoare de 3.6 milioane dolari. Între uniunea economică de stat „Bulgar-Tabac" și unele firme americane s-a ajuns la un acord, potrivit căruia Bulgaria va putea folosi experiența americană în cultura varietăților „Virginia" și „Burley". Exporturile bulgare de articole din tutun către țările capitaliste dezvoltate au înregistrat, de asemenea, creșteri. În 1973, livrările bulgărești către aceste țări au crescut cu 7 milioane leva.

Stanciu Golea, Cluj. 1. Portugalia nu este membră a Pieței comune, dar noile ei autorități speră să obțină un acord de asociație la acest organism.

2. Confederația helvetică cuprinde 22 de cantoane: Zürich, Berna, Lucerna, Uri, Schwyz, Unterwold, Glavis, Zoug, Fribourg, Soleure, Basel, Schaffhouse, Appenzell, St-Gall, Grisons, Argovie, Thurgovie, Tessin, Vaud, Valais, Neuchâtel, Geneva. La 23 iunie, a avut loc un referendum în care elveției s-au pronunțat asupra intențiilor de a se crea un nou canton — al 23-lea — Jura. Crearea acestui nou canton va antrena o revizuire a constituției, care, la rîndul ei, va trebui aprobată de populație. Noul canton se află la granița cu Franța.

G. K. Jukov

Dan Pătrașcu, Cluj. Gheorghi Konstantinovici Jukov, mareșal al Uniunii Sovietice, a încetat din viață la 18 iunie a.c., în vîrstă de 78 de ani. El s-a născut, la 2 decembrie 1896, în satul Strelkovka, regiunea Kaluga, într-o familie de țărani săraci. În timpul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, deține funcția de președinte al Comitetului de soldați de escadron. Intră în rîndurile Armatei Roșii de la constituirea acesteia, parcurgînd, în decursul timpului, treptele ierarhiei militare pînă la funcția de mareșal al Uniunii Sovietice. G.K. Jukov ia parte activă la războiul civil, luptînd pe fronturile de răsărit și de sud. În anii ce urmează, se află în înalte funcții de comandă ale armatei sovietice. În ianuarie 1941, a fost numit șef al statului major general — locțiitor al comisarului poporului pentru apărare. G.K. Jukov comandă, în cursul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, armatele fronturilor de vest și leningrădean, fiind unul din organizatorii apărării Leningradului și Moscovei. În etapa finală a războiului, a comandat frontul 1 Bielorus. În anii de după război, G.K. Jukov a fost comandantul grupului de armate sovietice din Germania, a ocupat funcțiile de primlocțiitor al ministrului apărării și ministru al apărării al U.R.S.S., a participat activ la viața social-politică a țării. I-a fost conferit de patru ori titlul de Erou al Uniunii Sovietice.

Liviu Niculescu, Caracal. 1. Acussi-Ambeno (i se mai spune și Oé-Cusse) este o enclavă aparținînd insulei Timor, situată în estul teritoriului.

2. Referendumul a fost fixat în insula Timor pentru martie 1975. Evenimentele fiind, însă, în curs de desfășurare, pot surveni modificări despre care vă vom ține la curent.

Alegerile din Cuba

M. Ion, Brașov. Anul acesta, la 30 iunie, au avut loc primele alegeri din Cuba pentru organele locale ale puterii de stat. Întrucît în cei 15 ani de la victoria revoluției cubaneze nu s-au organizat alegeri și nu există o experiență în acest sens, s-a hotărît ca, pentru început, să se organizeze, în mod experimental, alegeri numai în provincia Matanzas, urmînd ca, apoi, să fie generalizate în întregul stat. Pentru aceste alegeri, au fost necesare unele schimbări în Constituția țării și, printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri, au fost reformulate trei articole :

— articolul 97 stipulează că toți cetățenii cubanezi se bucură de drept de vot universal, egal și secret ;

— articolul 99 stabilește că pot fi aleși toți cetățenii cubanezi, de ambele sexe, care au împlinit vîrsta stabilită prin lege, cu excepția celor inapți mental, celor incapacitați prin lege pentru comiterea de delicte ;

— articolul 4 stipulează că împărțirea teritorială și politico-administrativă a Republicii e stabilită prin lege.

Totodată, printr-o lege a Consiliului de Miniștri s-a hotărît crearea unei comisii însărcinate cu organizarea, reglementarea și conducerea alegerii, constituirii și funcționării Adunărilor și Comitetelor Executive municipale, regionale și provinciale în provincia Matanzas, ca organe ale puterii de stat. Vîrsta de la care toți cetățenii cubanezi au drept de vot — 16 ani.

Al. Dobre, Constanța. 1. Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a declarat că a întrerupt pe o perioadă nedefinită participarea sa la lucrările comisiei militare mixte bilaterale și la cele ale comisiei militare mixte cvadripartite întrucît administrația saigoneză sabotează tratativele, nu asigură imunitatea și privilegiile diplomatice membrilor delegațiilor militare ale Republicii Vietnamului de Sud și R.D. Vietnam și nu răspunde serios propunerilor constructive ale G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud. În declarația Ministerului de Externe al Republicii Vietnamului de Sud se arată că hotărîrea va rămîne în vigoare pînă cînd administrația saigoneză va renunța la atitudinea sa.

2. Despre „paradisul fiscal" pe care îl constituie insulele anglo-normande am scris pe larg în cadrul acestei rubrici din nr. 2/1973. După intrarea Marii Britanii în Piața comună, aceste insule au reușit să-și mențină autonomia financiară și fiscală. Se pare, potrivit unor recente informații, că această autonomie va fi nu numai menținută, ci și dezvoltată prudent, cu acordul tacit al autorităților britanice și comunitare.

Atentatul de la Westminster

Ion Buzatu, Craiova. Explozia care a zguduit palatul Westminster — sediul Camerei Comunelor — s-a produs în dimineața zilei de 17 iunie, la orele 7,30. Întrucît era încă devreme, Westminster era în mare parte gol. Totuși, 6 persoane (5 funcționari și un pompier) au fost rănite. Bomba a explodat în aripa de nord, unde se află lucrături în lemn în stil gotic și, cum explozia a provocat un incendiu prin ruperea unei conducte de gaze, s-a crezut, inițial, că pagubele sînt mari. Ulterior, s-a constatat că, din fericire, plafonul de la Westminster Hall, construit în stejar acum șapte veacuri, a rămas aproape intact. (Anterior, în 1834 și 1941, această operă de artă gotică a scăpat intactă din alte incendii). Nu a fost încă stabilit autorul atentatului. Cîteva minute înaintea exploziei, un bărbat a telefonat agenției „Press Association" avertizînd despre atentat, fără să precizeze locul. În urma exploziei de la Westminster, s-a pus foarte serios problema măsurilor de securitate ale Parlamentului. În Camera Comunelor se intră fără un control riguros. Chiar și parlamentarii nu dau un bun exemplu : mulți nici nu și-au ridicat cărțile de identitate ; polițiștii nu pot să-i recunoască pe toți cei 630 de deputați. Liderul Camerei Comunelor, Edward Short, a amenințat că va face obligatorie purtarea cărții de identitate, dacă parlamentarii nu vor da mai multă dovadă de disciplină. În **fotografie :** Westminster-Hall în flăcări.

Sima Victor, Galați. În nr. 19—25 în care am scris pe larg despre evenimentele din Portugalia și pe care vă sugerăm să le consultați, se găsesc informații și în legătură cu poziția partidului comunist față de actuala situație, precum și despre participarea membrilor săi în guvern. Partidul Comunist Portughez, legal, din nou, după mulți ani de interzicere, desfășoară o activitate susținută pentru consolidarea și dezvoltarea noului curs politic din țară. În **fotografie :** sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Portughez, din Lisabona.

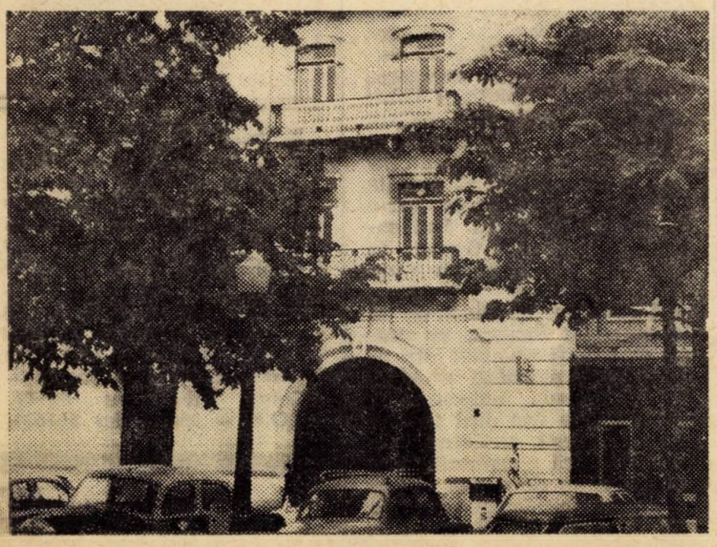

Ștefan Medea, Galați. În nr. 26 al revistei am scris despre experiențele nucleare franceze, desfășurate începînd cu anul 1960. După cum s-a anunțat, 1974 este ultimul an de experiențe în atmosferă. Franța urmînd din 1975 să treacă la experiențele subterane. Acestea vor avea loc în roca bazaltică a atolului Fangatauja, deci în Polinezia. Pentru a putea decurge în securitate, experiențele subterane vor trebui să aibă loc la cel puțin 600 metri adîncime (pentru o megatonă). Roca bazaltică începe dincolo de 400 metri adîncime. Vor trebui săpate, pentru fiecare explozie, trei puțuri subterane : unul pentru încărcătura nucleară și aparatele care vor măsura puterea, un altul pentru instrumentele măsurînd undele seismice, un al treilea pentru scoaterea materiilor radiochimice formate în cavitatea exploziei. **Fotografia** alăturată reprezintă una din exploziile atomice franceze în atmosferă, din Pacific.

Ioan Thaci, Iași. Nu putem încă publica fotografii colorate în interiorul revistei, datorită condițiilor de tipar. În legătură cu întrebările pe care ni le adresați, vom încerca să aflăm cît mai curînd posibil răspunsurile respective.

POSTA REDACȚIEI

Gheorghe Nica, Lugoj. În nr. 27, în cadrul rubricii „1000 + 1" am publicat o fotografie a sosirii la Bonn a lui Michael Kohl, șeful reprezentanței permanente a R.D.G. în R.F.G. **Fotografia** alăturată înfățișează sosirea la Berlin, capitala R.D.G., a lui Günter Gaus, șeful reprezentanței R.F.G. în R.D.G.

Doru Vlad, Govora, jud. Vîlcea. 1. În nr. 25 în cadrul rubricii „Răspundem cititorilor" veți găsi informații despre conferința de la Geneva.

2. Scrierea vietnameză a apărut în primele secole ale acestui mileniu ; din secolul al XVIII-lea a început să fie folosit alfabetul latin.

3. Acordul dintre Marea Britanie și Franța privind construirea unui tunel pe sub Canalul Mînecii (despre care am scris pe larg în nr. 1 din 1973) a fost semnat în toamna trecută, la Chequers, de către miniștrii de externe de atunci, Alec Douglas-Home și Michel Jobert (în **fotografie**), în prezența fostului președinte Pompidou și a fostului premier Edward Heath. Construcția tunelului va începe în anul 1975 și se speră să fie terminată în 1980.

Experiența nucleară britanică

Vasile Crețoiu, Drobeta Turnu-Severin. După cum se știe, premierul britanic Harold Wilson a dezvăluit în Camera Comunelor, săptămîna trecută, că Marea Britanie a efectuat, la poligonul de experiențe din Nevada (S.U.A.), o experiență nucleară subterană. Wilson a arătat că experiența a fost efectuată în concordanță deplină cu tratatul privind interzicerea parțială a experiențelor nucleare și a precizat că aranjamentele privind experiența au fost făcute de fostul guvern conservator. Apoi, premierul Wilson a dat asigurări că, în viitorul apropiat, nu va avea loc nici o altă experiență nucleară, pînă nu va fi încheiată examinarea politicii militare a guvernului laburist. Experiența este prima efectuată de Marea Britanie începînd din 1965. Dezvăluirile premierului britanic au fost confirmate de Dave Jackson, purtătorul de cuvînt al Comisiei pentru Energia Atomică a Statelor Unite.

Onoda

Ștefan Brancu, com. Remetea Mare, jud. Timiș ; I. Macovei, Sinaia. Vom răspunde întrebării dv. reproducînd cîteva fragmente dintr-un articol publicat de săptămînalul britanic „The Observer" și semnat de Mark Frankland : „În ziua în care împăratul a anunțat capitularea (15 august 1945), aproximativ 5 milioane de japonezi se aflau peste hotare. Cea mai mare parte a oamenilor din sud-estul Asiei și din Pacific s-au întors în Japonia pînă la sfîrșitul anului 1946. Nimeni nu știe cu exactitate cîți au rămas în aceste teritorii, dar guvernul japonez dispune de o listă de peste 3 600 persoane cunoscute ca fiind în viață în ziua cînd războiul s-a încheiat și care nu s-au întors încă. Se crede că aproximativ 150 de soldați se mai ascund încă în jungla din insulele Pacificului. Sute din cei pierduți au reapărut în primii trei sau patru ani de după război, iar între 1950 și 1960 aproximativ 40. Acum, după descoperirea lui Onoda, deși există zvonuri că s-ar mai afla soldați japonezi pierduți, s-ar putea ca acesta să fie ultimul găsit. Toți cei rătăciți n-au auzit mesajul capitulării și mulți se simțeau vinovați pentru că au supraviețuit. Sergentul Yokoi, descoperit în Guam în 1972, a avut un moment în care și-a pierdut controlul și a trebuit să fie spitalizat ; cum nu văzuse încă un aparat cu raze X, a fost sigur că urma să fie executat. Sergentul Yokoi s-a retras în jungla din Guam după debarcarea americanilor pe insulă. Mai avea doi tovarăși, dar se pare, în 1964, s-au certat în legătură cu culegerea hranei, s-au despărțit și Yokoi singur a supraviețuit, ceilalți doi murind de subnutriție.

Cea mai mare parte din cei rătăciți erau siguri că armata japoneză se va întoarce, într-o zi, pentru a-i salva. Doi oameni salvați din Guam în 1960 s-au temut că au căzut într-o capcană americană, pînă cînd au pus piciorul în Japonia. La început, au crezut că vor fi aruncați din avion, apoi, nevăzînd muntele Fuji (cerul era înnorat) au crezut că au fost duși în altă țară. În sfîrșit, aterizînd la o bază militară americană, s-au speriat, timp de cîteva minute, crezînd că Japonia ar fi o colonie a S.U.A." Vom continua reproducerile (care se vor ocupa exclusiv de Onoda) din articolul lui Mark Frankland în numărul viitor.

Ion Avramescu, Cugir. A fost vorba, după cum ați putut constata citind rubricile „Poșta redacției" din nr. 26 și 27, de o neînțelegere din partea organelor locale P.T.T. Vă sugerăm să vă adresați din nou acestora, întrucît noi nu putem face abonamente.

E Victor, Craiova. Nu am renunțat la rubrica „Săptămîna" (nr. 26 a fost o excepție). În ceea ce privește observațiile dv., aveți, într-adevăr, dreptate: declarația de la Jerba a fost semnată în acest an, iar Luxemburgul a fost ocupat de naziști la 10 mai 1940.

Ion Ionescu, București. Am scris pe larg despre pactele militare și membrii lor în cadrul acestei rubrici din nr. 12/1973.

Ion Grozea, București. Se consideră că Cipru face parte din Europa. De aceea, acest stat participă la lucrările Conferinței pentru securitate și cooperare pe continentul nostru. Vom încerca să răspundem într-un viitor apropiat și întrebărilor privind poporul palestinian. Pînă atunci, vă sugerăm consultarea răspunsurilor pe această temă apărute în cadrul acestei rubrici din nr. 50/1973, 13, 24/1974.

LUMEA

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

Omului modern, utilaje moderne !

Uzina „INDEPENDENŢA“ Sibiu

produce :

- ciocan perforator P 90
- ciocan perforator P 58
- sortimente diverse de lanțuri cu role
- utilaje tehnologice pentru industria metalurgică (cuptoare de tratament termic secundar)
- utilaje tehnologice pentru industria chimică (ventilatoare pentru turnuri de răcire, filtre cu saci)

Uzina Independența Sibiu.

Str. Karl Marx nr. 33

telefon : 2 10 00 ; telex : 01273

COOP

Vizitați

SATUL DE VACANȚĂ CONSTANȚA

unul dintre cele mai pitorești complexe turistice ale cooperației de consum

- La marginea cartierului Tomis din Constanța, la intrarea în Mamai
- 25 de unități de alimentație publică construite în stilul autentic a gospodăriilor țărănești din cele mai frumoase zone ale României
- O sinteză a folclorului și artei culinare românești
- Într-o ambianță deosebit de pitorească, oaspeții au posibilitate să se delecteze cu mîncăruri tradiționale și băuturi din toate col țurile țării

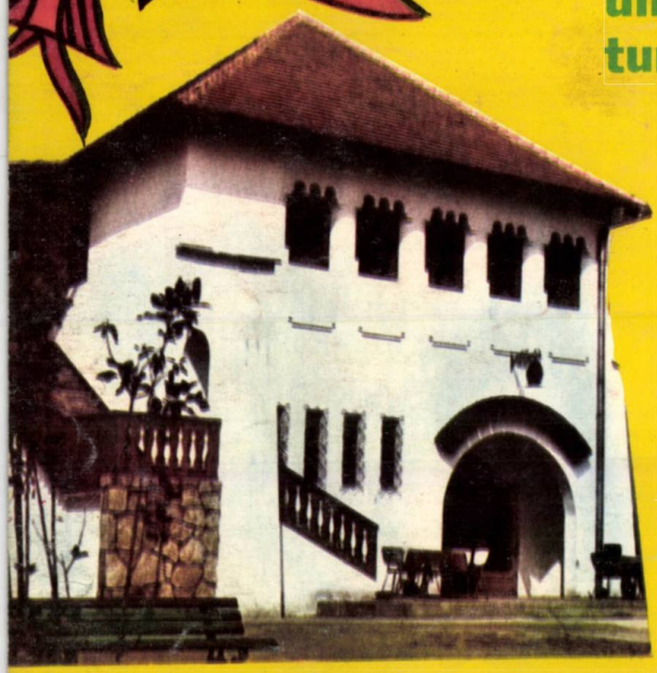

COOP

Lei 2

anchetă internațională

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 29 — 11 iulie 1974

O NOUĂ ȘI REMARCABILĂ CONTRIBUȚIE LA DEZVOLTAREA PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNO-IUGOSLAVE

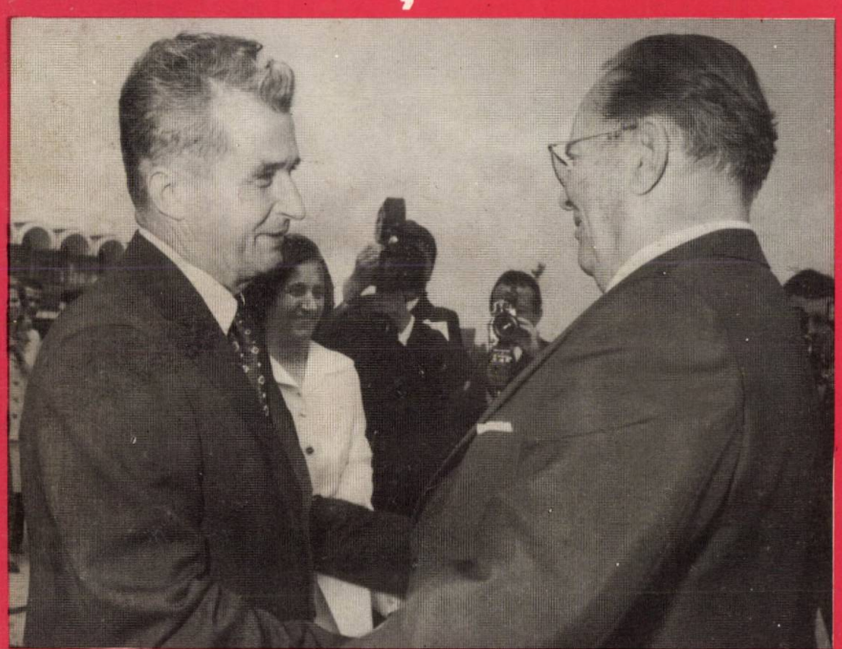

Corespondențe :

MOSCOVA • LISABONA

GENEVA

DAMASC • CARACAS

Reportaj pe glob

• LYON

• DARHAN

O NOUĂ ŞI REMARCABILĂ CONTRIBUŢIE LA DEZVOLTAREA PRIETENIEI ŞI COLABORĂRII ROMÂNO-IUGOSLAVE

La invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, luni, 8 iulie, a sosit într-o vizită oficială în ţara noastră tovarăşul Iosip Broz Tito, preşedintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, preşedintele Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, împreună cu soţia, Iovanka Broz

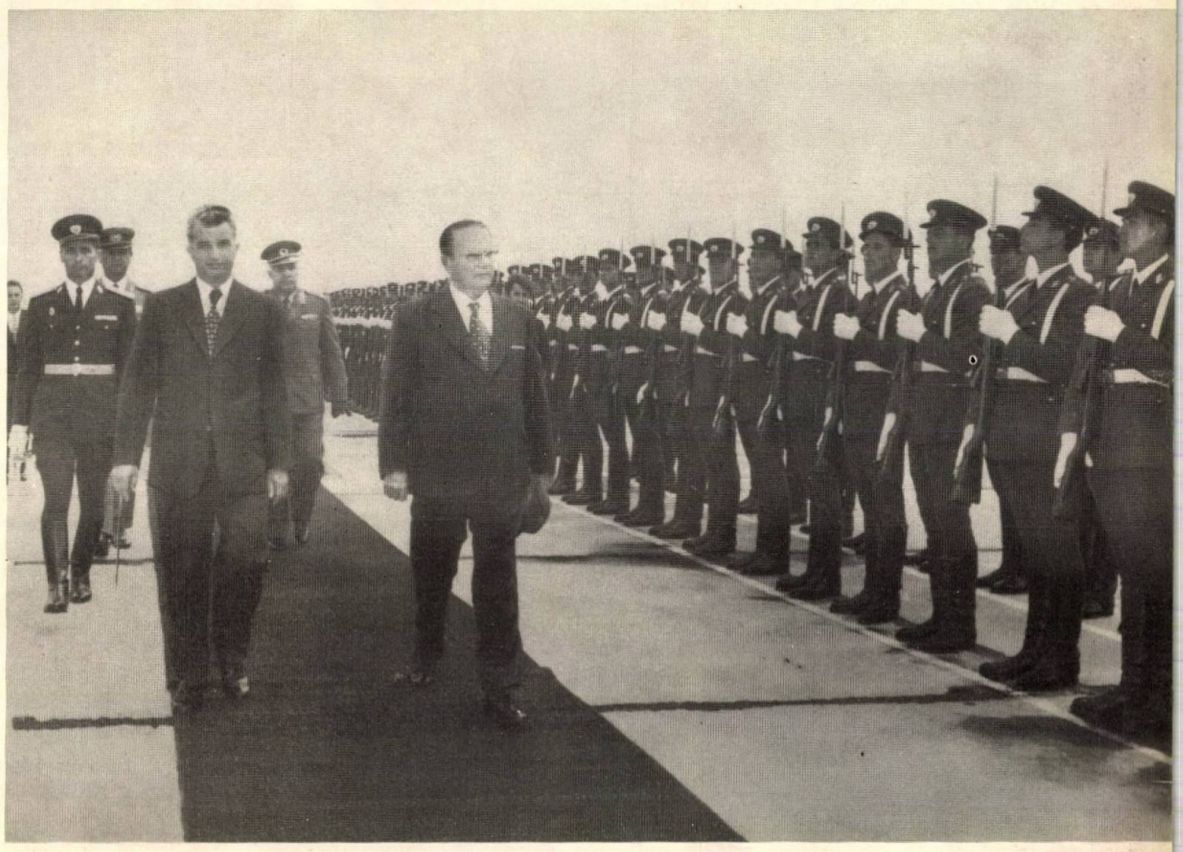

Aeroportul Otopeni. Se trece în revistă garda de onoare

Bucureştenii salută cu căldură pe cei doi preşedinţi

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

29 (559)

11 iulie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Eveniment politic de remarcabilă însemnătate: a 12-a întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito. Vasile Crișu 2

August 1944. Începutul unei noi istorii. Insurecția – corolar al luptei poporului român, a clasei muncitoare și a partidului ei pentru eliberarea națională și socială. General-colonel Ion Coman 7

Geneva. Continuitatea procesului de edificare a securității în Europa. Corneliu Vlad 10

Lisabona. Eforturi pentru consolidarea evoluției democratice a țării. Rodica Dumitrescu 11

Buenos Aires. Premisele continuității. Anca Voican 12

Caracas. „O concluzie pentru 70 la sută din suprafața planetei". Valentin Păunescu 13

Oceanul Indian – „zonă a păcii"! Liana Enescu 14

ANCHETĂ INTERNAȚIONALĂ
ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Răspund: Joseph Potolot, Muhamad Haydar, Filifing Sissoko, general Abdul Razak El Yahia 4–6

REPORTAJ PE GLOB

Lyon. Paul Diaconescu 16

Ulan-Bator, Darhan... Mihai Chebeleu 17

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Moscova. „Saliut-Soiuz" – în zbor de lucru. Laurențiu Duță 19

Varșovia. Realizarea sarcinilor Conferinței Naționale a P.M.U.P. Gheorghe Ciobanu 20

Pekin. Eforturi susținute pentru realizarea sarcinilor Congresului al X-lea. Ilie Tecuță 21

1000 + 1 22–23

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Bombardamentele asupra Libanului. Crăciun Ionescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ 25–29

PROFIL

Dr. Rudolf Kirchschlaeger, președintele Republicii Austria 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

3-9 iulie

miercuri

– La Moscova s-au încheiat convorbirile pe care președintele Statelor Unite, Richard Nixon, le-a avut cu Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., și cu alți conducători sovietici.

– Conducătorul reprezentanței permanente a R. D. Germane la sediul O.N.U. de la Geneva, Gerhard Kepel, a prezentat copreședinților Comitetului pentru dezarmare cererea ca R.D.G. să devină membră a Comitetului.

– Guvernul francez a hotărît să acorde deplină suveranitate națională Arhipelagului Comore. La începutul anului viitor, urmează să aibă loc un referendum în cadrul căruia locuitorii arhipelagului vor decide asupra statutului insulelor.

joi

– În capitala Argentinei au avut loc funeraliile naționale ale fostului președinte al țării, generalul-locotenent Juan Domingo Peron.

– Ministrul afacerilor externe al Poloniei, Stefan Olszowski, și-a încheiat vizita în Olanda. Comunicatul comun evidențiază că cele două părți și-au exprimat dorința de a activiza colaborarea bilaterală în toate domeniile.

– Guvernul costarican a hotărît să suspende exporturile de cafea, pînă la reașezarea prețului acestui produs pe piața internațională.

vineri

– După ce a fost primit, în cursul dimineții, **de președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, secretarul de stat american, Henry Kissinger, a părăsit Parisul,** cu destinația Roma.

– Guvernele R. P.D. Coreene și Iordaniei au anunțat stabilirea de relații diplomatice la nivel de ambasade.

– Președintele Kenyei, Jomo Kenyatta, a decretat suahili ca limbă oficială a țării în locul celei engleze.

simbătă

– Președintele Republicii Cuba, Osvaldo Dorticos Torrado, a primit delegația peruană condusă de Pedro Sala Orozco, ministrul muncii, aflată în vizită în această țară. Au fost discutate probleme referitoare la dezvoltarea relațiilor prietenești dintre cele două țări.

– Cancelarul R.F.G., Helmut Schmidt, l-a primit pe ministrul afacerilor externe al Egiptului, Ismail Fahmy, cu care a făcut un schimb de păreri în probleme ale dezvoltării relațiilor dintre R.F.G. și Egipt, precum și asupra dialogului dintre țările Pieței comune și statele arabe.

duminică

– Frontul de Eliberare din Mozambic (FRELIMO) este gata să reia convorbirile cu reprezentanții guvernului portughez în vederea acodării independenței acestei țări africane – a declarat, la o conferință de presă organizată la Dar Es Salaam, președintele Frontului, Samora Machel.

– Ministrul de externe al Portugaliei, Mario Soares, a declarat, într-un interviu acordat agenției Associated Press, că „au fost inițiate contacte confidențiale cu mișcările de eliberare națională din Africa pentru a se ajunge la un acord de pace". El și-a exprimat speranța că, într-un viitor apropiat, se va ajunge la rezultate pozitive.

– Cancelarul federal, Helmut Schmidt, a reafirmat, în cadrul unui interviu acordat ziarului „Kölner Stadt-Anzeiger", **intenția de a continua „politica răsăriteană" inițiată de guvernul Brandt-Scheel.**

luni

– A început vizita oficială de prietenie pe care o întreprinde în țara noastră tovarășul Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, împreună cu tovarășa Iovanka Broz, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

– În capitala Austriei a avut loc instalarea noului președinte federal al republicii, Rudolf Kirchschlaeger.

– La Bonn au început convorbirile oficiale între cancelarul federal Helmut Schmidt și președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, aflat în vizită în R.F. Germania.

marți

– Partidul liberal din Canada, condus de premierul Pierre Elliott Trudeau, a obținut majoritatea absolută în alegerile generale anticipate desfășurate luni.

EVENIMENT POLITIC DE REMARCABILĂ ÎNSEMNĂTATE

A 12-a întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito

Vizita președintelui Iosip Broz Tito în România constituie o nouă și grăitoare expresie a bunelor raporturi ce se dezvoltă, în mod tradițional, între cele două țări vecine, a sentimentelor calde, de frățească prietenie și înaltă stimă pe care le nutresc, reciproc, popoarele român și iugoslave. Cimentate de-a lungul istoriei, în lupta comună pentru independență națională și progres social, prietenia și solidaritatea româno-iugoslavă au dobîndit în anii construcției socialismului un nou conținut, forme de exprimare tot mai bogate, consolidarea lor permanentă aflîndu-se în deplină concordanță cu interesele majore ale celor două popoare și constituind, în același timp, o însemnată contribuție la cauza socialismului și păcii în lume.

Construite pe bazele trainice ale respectării cu strictețe a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului mutual și întrajutorării tovărășești, ale stimei și încrederii reciproce, relațiile dintre P.C.R. și U.C.I., dintre România și Iugoslavia evoluează continuu ascendent, un factor determinant al acestui curs reprezentîndu-l întîlnirile și convorbirile dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, întîlniri, care, de mai mulți ani s-au încetățenit ca o practică în raporturile bilaterale. Rodnicul dialog de lucru purtat, la cel mai înalt nivel, între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări a exercitat, de fiecare dată, o influență hotărîtoare asupra întregii dezvoltări a relațiilor româno-iugoslave, deschizîndu-le orizonturi tot mai largi de afirmare, perspective tot mai generoase de împlinire și, lucru esențial, stimulînd, prin angajarea personală a celor doi președinți, dezvoltarea unei colaborări dinamice pe cele mai diverse planuri. **„Relațiile de colaborare dintre România și Iugoslavia** — declara tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** în ajunul sosirii la București a înaltului oaspete iugoslav — **au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare continuă în toate domeniile de activitate. De altfel, dintotdeauna, raporturile dintre țările noastre și dintre popoarele român și iugoslave au fost caracterizate printr-o strînsă colaborare în toate domeniile de activitate".** La rîndul său, tovarășul **IOSIP BROZ TITO** sublinia, referitor la raporturile româno-iugoslave: **„Sînt foarte mulțumit de evoluția de pînă acum a relațiilor dintre cele două țări ale noastre. Colaborarea noastră s-a dezvoltat în toate domeniile, pe baza intereselor comune ale celor două țări socialiste vecine și în atmosfera deplinei egalități în drepturi și a respectului reciproc".**

Este cu atît mai firesc, deci, interesul deosebit acordat acestei noi — a 12-a — întîlniri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, eveniment de remarcabilă însemnătate, de natură să impulsioneze puternic și să diversifice și mai mult conlucrarea dintre țările și popoarele noastre. Am avut prilejul să constat acest interes, satisfacția sinceră pentru modul în care evoluează legăturile de colaborare româno-iugoslave, cu prilejul unei călătorii pe care am făcut-o, zilele trecute, în Iugoslavia. În cursul convorbirilor avute cu o serie de personalități politice iugoslave, cu specialiști în probleme economice, cu conducători de întreprinderi, cu activiști de partid sau cu simpli cetățeni, au fost constant relevate însemnătatea dialogului Ceaușescu—Tito, ca factor de consolidare și aprofundare statornică a tradiționalei noastre prietenii, atenția și satisfacția cu care este urmărită fiecare nouă convorbire a celor doi președinți. „Noii întîlniri din România dintre tovarășii Iosip Broz Tito și Nicolae Ceaușescu, sublinia **Enver Humo**, adjunct al secretarului Consiliului Executiv Federal pentru informații, îi atribuim o semnificație aparte, deoarece ea va însemna nu numai un nou îndemn de colaborare multilaterală, ci și relevarea unor noi posibilități și domenii de conlucrare, în beneficiul ambelor popoare". „Am convingerea — ne spunea, de asemenea, **Bogdan Osolnik**, vicepreședinte al Consiliului federal al Adunării R.S.F. Iugoslavia — că actuala întîlnire dintre tovarășii Tito și Ceaușescu are o însemnătate deosebită. Din tradiția convorbirilor anterioare, noi toți în Iugoslavia știm că întîlnirile președinților noștri constituie evenimente importante atît în ceea ce privește schimbul de idei referitor la colaborarea iugoslavo-română, cît și în ceea ce privește schimbul de opinii în problemele internaționale. Cu toate că relațiile noastre se dezvoltă foarte bine, mai există încă posibilități pentru adîncirea colaborării pe plan bilateral, ca și pe plan balcanic și european. Toți iugoslavii manifestă, prin această prismă, un interes deosebit pentru dezvoltarea conlucrării și prieteniei dintre partidele, țările și popoarele noastre". Cu prilejul unei discuții purtate la sediul parlamentului iugoslav, prof. univ. **Nikola Balog**, președintele Consiliului juridic al Adunării R.S.F. Iugoslavia, ne declara: „Există o frumoasă tradiție a prieteniei dintre România și Iugoslavia, o bună cunoaștere între popoarele noastre, de aceea iugoslavii privesc cu cea mai mare satisfacție întîlnirile conducătorilor noștri, ele aducînd, de fiecare dată, elemente noi de aprofundare a colaborării mutuale pe plan politic, economic, social. Consider că între țările noastre există, practic, posibilități nelimitate de cooperare.

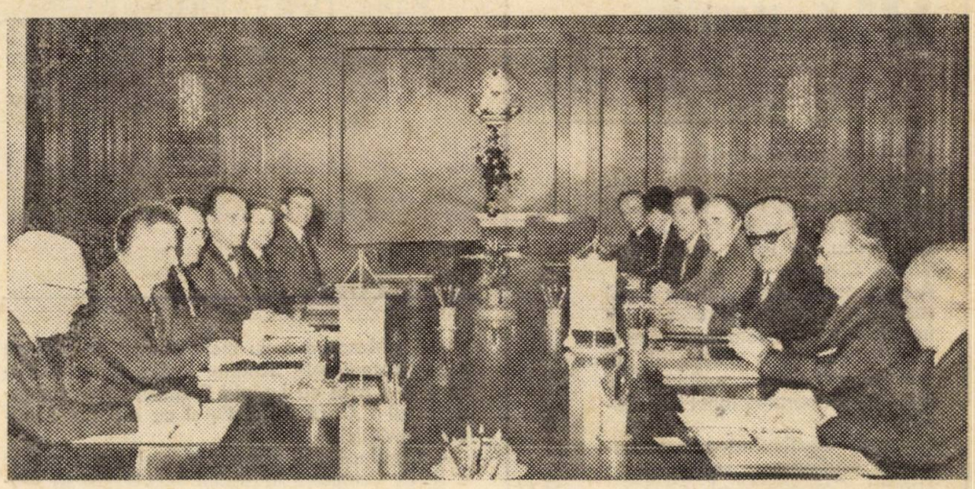

Convorbiri oficiale

Întîlnirile dintre președinții țărilor noastre constituie cel mai bun stimulent pentru strîngerea legăturilor noastre prietenești, pentru consolidarea lor continuă. Așa simțim noi și de aceea salutăm cu cea mai mare satisfacție noua întîlnire dintre conducătorii noștri". Aceeași apreciere călduroasă la adresa legăturilor dintre România și Iugoslavia, la contribuția determinantă pe care o aduc contactele și convorbirile la cel mai înalt nivel la dezvoltarea acestor raporturi pe multiple planuri am întîlnit-o și în cadrul unei discuții purtate cu **Milan Șameț**, secretar pentru relații economice cu străinătatea în Consiliul Executiv al R.S. Slovene. „Relațiile politice dintre Iugoslavia și România, ne spunea acesta, sînt tradițional bune, chiar excelente. Am convingerea că vizita președintelui Tito la București, convorbirile pe care le va purta cu președintele Nicolae Ceaușescu vor însemna foarte mult și pe planul raporturilor noastre economice. Evident, schimbul de păreri al președinților noștri va cuprinde și alte probleme majore. Iar acest dialog, între factori ai păcii și progresului cum sînt Iugoslavia și România, nu poate avea decît rezultate rodnice".

Opinii asemănătoare au exprimat și alți interlocutori iugoslavi, numitorul comun constituindu-l satisfacția pentru vizita în țara noastră a președintelui Iosip Broz Tito și convorbirile cu președintele Nicolae Ceaușescu, aprecierea unanimă asupra însemnătății excepționale pe care ea o reprezintă în dezvoltarea rodnică, pe mai departe, a raporturilor româno-iugoslave. Presa, radioul și televiziunea din R.S.F.I. au salutat, de asemenea, cu deosebită căldură, noua întîlnire la nivel înalt din România, relevîndu-i pe ample spații sensurile profunde. Astfel, săptămînalul **„Komunist"**, organul C. C. al U.C.I., sublinia, într-un articol intitulat „Tito din nou în România" și avînd ca subtitlu „Convorbirile cu Ceaușescu — un nou impuls pentru colaborare" că vizita are loc „într-o țară vecină și prietenă, cu care nu avem nici un fel de probleme nerezolvate și cu care, de mulți ani, colabo-

răm în interesul reciproc și în interesul păcii în lume". „Fără îndoială, scrie «**Komunist**», că întîlnirile atît de frecvente și convorbirile președinților Tito și Ceaușescu și-au pus puternic amprenta pe colaborarea iugoslavo-română. Apropiatele convorbiri ale președinților Tito și Ceaușescu vor constitui un important pas mai departe în dezvoltarea relațiilor iugoslavo-române și

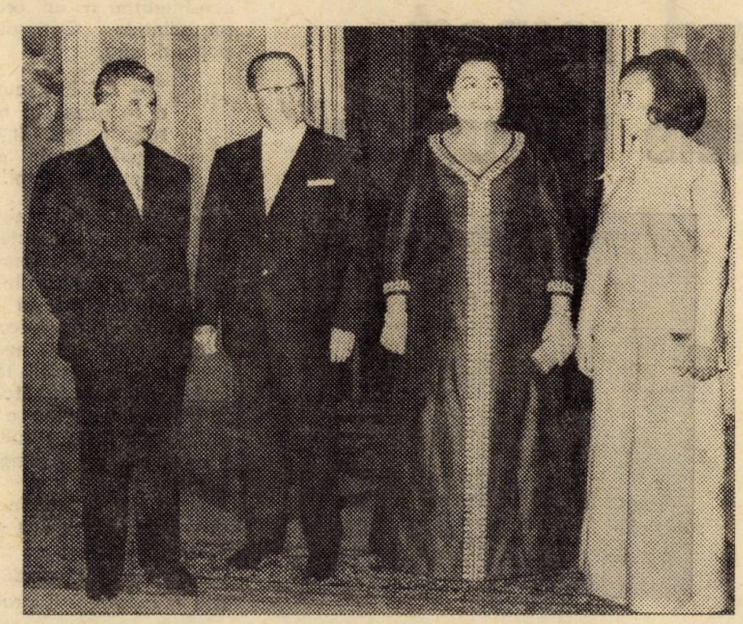

În timpul dineului

a colaborării, a activității lor comune pentru pacea și securitatea în Europa și în lume, pentru colaborarea internațională egală în drepturi și multilaterală". De asemenea, ziarul **„Borba"** arăta că vizita în România a președintelui Tito „continuă tradiția bună a convorbirilor conducătorilor celor două țări socialiste și vecine, fiecare întîlnire însemnînd un mare pas mai departe, precum și un stimulent creator în colaborarea trainică și multilaterală dintre cele două țări". „Cu o convingere profundă, scrie ziarul, putem aștepta ca și zilele acestea la București, la fel ca întotdeauna cînd s-au întîlnit președinții Tito și Ceaușescu, să fie impulsionate direcțiile principale adoptate în comun și trasate noi direcții ale dezvoltării colaborării dintre Iugoslavia și România". Iar ziarul **„Politika"** releva, în legătură cu cea de-a 12-a întîlnire de la București a președinților Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, că „un astfel de ritm al schimbului fructuos de păreri al conducătorilor celor două țări socialiste vecine constituie, în același timp, o dovadă a apropierii stării de spirit și a obiectivelor Iugoslaviei și României, a profundului respect și înțelegerii reciproce dintre conducătorii lor, care fac parte din rîndul celor mai eminente personalități politice ale lumii contemporane, precum și o dovadă a unei practici utile și pline de conținut, de cultivare cu regularitate a contactelor personale care, incontestabil, a devenit o tradiție prețioasă".

Un domeniu important al raporturilor româno-iugoslave, adesea citat de interlocutorii iugoslavi, de presa din țara prietenă, este acela al colaborării economice, nivelul atins în dezvoltarea celor două țări oferind largi posibilități pe acest plan. Au crescut și s-au diversificat schimburile comerciale, s-au dezvoltat și adîncit formele colaborării economice și tehnico-științifice pe baze reciproc avantajoase, un rol pozitiv revenind, în acest sens, Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică.

Din ansamblul acțiunilor concrete de cooperare este menționată, firesc, construcția giganticului complex hidroenergetic de la Porțile de Fier. Acesta, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat presei iugoslave, **„a demonstrat posibilitatea unei colaborări bune între două țări — cu atît mai mult, două țări socialiste cum sînt ale noastre — care pornesc de la interese comune, de la respectul reciproc și dorința de a-și uni eforturile în vederea dezvoltării economico-sociale a fiecăreia"**. În perspectivă, așa după cum arăta în interviul menționat președintele României, există noi obiective de anvergură între cele două țări — începerea lucrărilor la noua centrală hidroelectrică Porțile de Fier II și la Complexul petrochimic, precum și alte obiective.

Acordul comercial de lungă durată (1971—1975) între România și Iugoslavia, încheiat în 1970, a constituit, de asemenea, un moment semnificativ în evoluția raporturilor bilaterale. Produce, de aceea, o deosebită satisfacție declarația președintelui Nicolae Ceaușescu că există toate premisele ca cele convenite de comun acord cu președintele Tito, în 1971, la Timișoara — și anume de a realiza pînă în 1975 un volum al schimburilor economice de 300 milioane dolari, — să fie înfăptuit în bune condiții.

Sentimentele profund prietenești ce unesc popoarele român și iugoslave, dorința și hotărîrea comună de a aprofunda și extinde colaborarea multilaterală dintre țările, partidele și popoarele noastre s-au manifestat cu emoționantă putere, atît cu prilejul primirii sărbătorești, entuziaste, făcută președintelui Iosip Broz Tito, înalților oaspeți iugoslavi, cît și pe întreaga durată a șederii lor pe pămîntul României. De altfel, încă în cadrul primelor convorbiri oficiale de la București, președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito constatau cu satisfacție că, în perioada care a trecut de la ultima lor întîlnire, din iulie 1973, la Brioni, legăturile de prietenie, bună vecinătate și colaborare dintre țările noastre, bazate pe egalitate în drepturi, încredere și respect reciproc, precum și colaborarea rodnică dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia s-au intensificat și s-au îmbogățit continuu, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii. **„Se poate afirma cu deplin temei**, arăta tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** în prima zi a vizitei, **că relațiile româno-iugoslave reprezintă un exemplu de conlucrare sinceră și rodnică între două țări socialiste, de colaborare și întrajutorare frățească bazată pe stimă și încredere reciprocă, pe deplină egalitate și respect mutual. Solidaritatea și colaborarea largă dintre România și Iugoslavia, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia corespund pe deplin intereselor popoarelor român și iugoslave, constructoare ale socialismului, servesc cauzei generale a socialismului, colaborării, destinderii și păcii în lume"**. Tovarășul **IOSIP BROZ TITO** sublinia, de asemenea, că întîmpinarea ce i-a fost rezervată în capitala României **„ne-a mișcat adînc, deoarece ea dovedește cît de apropiate și cordiale sînt relațiile dintre popoarele noastre". „Vizita în România prietenă** — releva șeful statului iugoslav — **ne dă posibilitatea să facem cunoștință mai directă cu marile cuceriri pe care le dobîndește poporul român în construcția socialistă a țării sale. Vă pot spune că noi în Iugoslavia urmărim cu interes deosebit eforturile și succesele dumneavoastră pe care le realizați pe acest drum. Aceasta este cu totul de înțeles dacă avem în vedere caracterul relațiilor noastre, respectiv faptul că între Iugoslavia și România deja de un șir lung de ani se dezvoltă o colaborare reciproc utilă și prietenească în toate domeniile, pe baza principiilor egalității în drepturi, respectării și încrederii reciproce"**.

Ca și în întîlnirile precedente, pe agenda actualului schimb de păreri româno-iugoslav s-a aflat înscrisă examinarea situației internaționale actuale, convorbirile evidențiind pozițiile constructive ale celor două țări în abordarea principalelor probleme cu care se confruntă în prezent omenirea, voința lor de a contribui și pe mai departe în mod activ la promovarea unei politici noi și a unor raporturi interstatale noi, la edificarea unei lumi mai bune, în care să domnească pacea, colaborarea și înțelegerea între națiuni.

Examinîndu-se evoluția lucrărilor Conferinței general europene de la Geneva, s-a apreciat că trebuie depuse în continuare eforturi susținute în vederea încheierii cu succes a conferinței. De asemenea, în cursul convorbirilor, a fost relevată necesitatea ca toate statele să-și orienteze eforturile în direcția sprijinirii soluționării pe cale politică a problemelor Orientului Mijlociu, care să ducă la o pace dreaptă și trainică, ceea ce corespunde intereselor popoarelor din zonă, cauzei păcii în lume. S-a subliniat că perspectivele consolidării cursului pozitiv spre destindere și colaborare pot fi atinse prin participarea activă și egală a tuturor țărilor, indiferent de mărimea lor, la rezolvarea problemelor complexe ale contemporaneității. A fost evidențiată, totodată, necesitatea imperioasă a stabilirii unei noi ordini economice și politice, care să favorizeze lichidarea decalajului ce mai desparte țările puternic dezvoltate de cele în curs de dezvoltare, un progres mai rapid al acestora din urmă, ca premisă a păcii și stabilității în lume, a colaborării multilaterale în beneficiul tuturor popoarelor.

În legătură cu hotărîrea exprimată atît de România cît și de Iugoslavia de a nu-și precupeți eforturile în direcția edificării unei lumi mai drepte, în conformitate cu aspirațiile de progres, pace și colaborare ale omenirii, președintele Iosip Broz Tito sublinia cu prilejul dineului oficial oferit în onoarea sa : **„Este cu totul de înțeles faptul că Iugoslavia și România, ca țări socialiste, colaborează cu succes pe plan internațional. Relațiile între România și Iugoslavia, în general, pot servi drept exemplu de colaborare între țări. Folosesc această ocazie, dragă tovarășe Ceaușescu, pentru a menționa și meritele dumneavoastră personale pentru astfel de relații și pentru contribuția mare pe care ați dat-o nu numai la construcția socialistă a României, ci și pentru afirmarea relațiilor egale în drepturi între state, pentru înțelegerea mai bună între popoare și pentru întărirea păcii"**.

Vasile Crișu

„Avem o deosebită considerație și un profund respect pentru președintele Ceaușescu"

Joseph Potolot

ministrul afacerilor externe al Republicii Africa Centrală

Printre personalitățile participante la Conferința la nivel înalt a O.U.A. de la Mogadiscio s-a aflat și ministrul afacerilor externe al Republicii Africa Centrală – Joseph Potolot. După ședința de închidere a lucrărilor sesiunii l-am abordat pe ministrul Joseph Potolot care ne-a acordat interviul de mai jos.

La început, Joseph Potolot s-a referit la stadiul și perspectivele relațiilor româno-centrafricane.

– Colaborarea dintre România și Republica Africa Centrală a devenit operațională, efectivă și multilaterală. Au contribuit la aceasta cele trei întîlniri ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu președintele Jean Bedel Bokassa, desfășurate fie pe pămîntul românesc, fie pe pămîntul centrafrican. Incontestabil, de această continuitate a contactelor la nivelul cel mai înalt au beneficiat popoarele noastre, întrucît, prin permanența acestui dialog s-au identificat noi posibilități de dezvoltare și aprofundare a colaborării româno-centrafricane.

După cum știți, anul trecut a fost încheiat Acordul general de colaborare între Republica Socialistă România și Republica Africa Centrală, document apreciat la noi, la Bangui, ca fundamental pentru relațiile dintre cele două țări și popoare. Acest Acord constituie o încununare a celorlalte acorduri și documente, consfințește voința comună de a colabora în interesul României și Republicii Africa Centrală, stipulează principii și orientări ferme în direcția diversificării relațiilor noastre. Este semnificativ, din această perspectivă, că el a fost urmat de alte documente bilaterale, în special economice.

– Cînd v-ați referit la caracterul efectiv și eficient al acestei colaborări, ați citat dialogul dintre șefii celor două state. Ce semnificație îi acordați ?

– Mi-am exprimat de la început opinia că această colaborare este efectivă și eficientă și trebuie să remarc, în acest sens, că, de fiecare dată cînd s-au întîlnit, cei doi șefi de stat – președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Jean Bedel Bokassa – analizînd evoluția și rezultatele colaborării româno-centrafricane și, subliniind rezultatele realizate, au stabilit noi măsuri care au impulsionat și vor impulsiona în continuare colaborarea dintre popoarele român și centrafrican. Prin rezultatele viitoare, ele vor contribui atît la întărirea marii noastre prietenii, cît și la cauza cooperării internaționale.

Pentru președintele țării noastre, pentru întreg poporul centrafrican, orice întîlnire și orice dialog cu prestigiosul și eminentul șef de stat, președintele Nicolae Ceaușescu, capătă o importanță fundamentală cu o semnificație care depășește cadrul bilateral. Aceasta, pentru că raporturile dintre cei doi președinți sînt excelente, atît politice cît și personale, așa cum le-a definit generalul de armată Bokassa, idealul lor este comun : de a lupta pentru propășirea țărilor noastre.

Noi, centrafricanii, ca și alte popoare africane și ale lumii avem o deosebită considerație și un profund respect pentru președintele Ceaușescu, pentru țara și poporul său.

– Ați luat cuvîntul în ședința finală a reuniunii la nivel înalt a O.U.A. Vă rugăm să împărtășiți și cititorilor noștri unele impresii pe marginea acestei sesiuni.

– Conferința la nivel înalt de la Mogadiscio are un caracter important, întrucît a avut loc într-un moment deosebit al evoluției vieții politice din Africa și din lume. Schimbările care au avut loc în lume, în special în Portugalia, au tendința să modifice cursul evenimentelor într-o manieră favorabilă eliberării totale a statelor Africii. Iată, deci, o modalitate de a judeca împrejurările în care ea a avut loc și, mai ales, de a aprecia rezultatele sale. În special, pentru că, de exemplu problema alegerii secretarului general care a fost mult comentată a oferit, în final, un prilej de a demonstra că Africa este unită, întrucît noul secretar general al O.U.A. a fost votat în unanimitate. La rîndul ei, o altă problemă, cea a colaborării arabo-africane, a ajuns la rezultate pozitive, ceea ce ne determină să privim cu optimism și încredere evoluția Organizației noastre.

Interviu realizat de trimisul nostru special Dumitru Constantin

---

„Sîntem mîndri de relațiile statornicite între Siria și România"

Muhamad Haydar

vicepremier pentru probleme economice în guvernul Siriei

Către sfîrșitul unei călătorii, întreprinse timp de peste două săptămîni în Siria, Muhamad Haydar a avut amabilitatea de a mă primi pentru a împărtăși cititorilor revistei „Lumea" unele din preocupările actuale ale guvernului sirian în domeniul economiei.

Întîlnirea o așteptasem cu nerăbdare, fiindcă, doar cu două luni în urmă, domnia-sa fusese oaspete al țării noastre, prilej cu care au fost semnate o serie de noi acorduri în domeniile petrolului, comercial și al îmbunătățirii funciare. Opiniile asupra vizitei efectuate la București și asupra rezultatelor convorbirilor purtate le împărtășise, atunci, într-un amplu interviu acordat revistei, interviu despre care Muhamad Haydar și-a reamintit cu plăcere.

Mi s-a părut firesc, în aceste împrejurări, ca prima întrebare adresată să fie următoarea :

– Cunoașteți România, domnule vicepremier. Ați fost oaspetele țării noastre. Cu ce impresii ați rămas în urma acestei vizite și cum apreciați stadiul de dezvoltare a relațiilor româno-siriene ?

– Noi, sirienii, sîntem mîndri de relațiile ce s-au statornicit între cele două țări și po-

poare. Vizita pe care am întreprins-o în țara prietenă – România – s-a înscris în contextul dezvoltării raporturilor dintre Siria și România, ale căror jaloane au fost puse de președinții Hafez Al Assad și Nicolae Ceaușescu. Astăzi, putem afirma cu certitudine că aceste relații se află într-un stadiu foarte avansat și ele vor cunoaște o amploare și consolidare continuă. S-ar putea ca relațiile de cooperare economică cu România să ocupe primul loc în raporturile internaționale ale Siriei. Cred, chiar, că aceste relații ocupă de pe acum un asemenea loc, deși nu am trecut încă la executarea efectivă a unei mari părți din acordurile economice și comerciale semnate cu diverse prilejuri între cele două țări.

Despre călătoria întreprinsă în țara dv. nu păstrez decît impresii excelente. Zilele petrecute în România, tot ceea ce am vizitat atunci, convorbirile pe care le-am purtat cu diverși factori de răspundere români nu le voi uita niciodată.

Impresia cea mai profundă mi-au produs-o întîlnirea cu președintele Nicolae Ceaușescu și atmosfera de sinceră prietenie care a dominat convorbirea avută atunci. Astfel, deși a fost prima mea vizită în România, nu am simțit nici o clipă că mă aflu printre străini.

– Care este importanța sectorului public în economia siriană și ce rol intenționează conducerea Siriei să acorde sectorului privat în eforturile de dezvoltare a țării ?

– Economia Siriei este o economie dirijată, sectorul public fiind cel ce deține rolul conducător. Acest rol nu-l afirmăm doar în vorbe, ci este demonstrat de fapte. Astfel, sectorul public deține rolul hotărîtor în ce privește volumul investițiilor. Bugetul planului nostru cincinal de dezvoltare economică (1971–1975) – prin care se realizează o serie de mari proiecte economice – este asigurat de către sectorul public și el atinge cifra de 4 miliarde de lire siriene. De asemenea, acest sector deține 80 la sută din comerțul exterior – atît în ce privește exportul, cît și importul. Rolul conducător al sectorului public în economia siriană se reflectă și în energiile umane de care dispune – ingineri, tehnicieni, muncitori, personal administrativ. În esență, precizez că peste 80 la sută din întreaga producție economică a țării este realizată de către sectorul public.

Deși sectorul public joacă un rol mult mai important decît cel privat, acesta din urmă trebuie să contribuie la dezvoltarea economiei siriene în cadrul planului general elaborat de stat. Din păcate, sectorul privat este, deocamdată, predominant în domeniul comercial. Intenționăm, însă, să-l interesăm să abordeze și sectorul productiv, să-l atragem în realizarea unor proiecte economice – în special în domeniul agricol și al irigațiilor –, turistice și culturale. Trebuie să recunoaștem că, pînă în momentul de față, nu am avut prea mari succese în atragerea capitalului privat, dar vom persevera și sîntem convinși că, în cele din urmă, vom reuși.

– Se vorbește mult, în vremea din urmă, despre spiritul de deschidere care animă politica guvernului sirian. V-am ruga să ne precizați ce reprezintă acesta în domeniul economic.

– Spiritul de deschidere despre care am vorbit chiar recent se concretizează în domeniul economic prin ideea angajării dialogului cu orice capital străin care-și exprimă dorința de a contribui la dezvoltarea Siriei în cadrul planului general întocmit de stat, în domeniile pe care noi le vom defini și sub conducerea sectorului public al economiei naționale. Vrem să oferim capitalului arab și străin posibilitatea să ne ajute la înfăptuirea proiectelor noastre economice. Pentru aceasta, ne adresăm tuturor societăților străine, de diverse naționalități, animați de spirit de deschidere, fără complexe și reticențe, deoarece nu vom permite niciodată nașterea unui capitol exploatator care să ne poată devia de la scopul nostru principal – construirea societății siriene socialiste.

Capitalul arab s-a îndreptat spre țara noastră fie sub formă de ajutor, fie sub formă de împrumuturi. În momentul de față, încercăm să-l atragem în crearea unor societăți mixte, dar nu sîntem decît la începutul drumului. Nu este un secret faptul că acordurile economice semnate, de pildă, cu România sau cu alte țări socialiste prietene sînt mai mari decît cele încheiate pînă acum cu țările arabe.

De la trimisul nostru la Damasc
Rodica Georgescu

„România socialistă – o țară prietenă Africii"

Filifing Sissoko

secretar permanent al Comitetului Militar de Eliberare Națională din Republica Mali

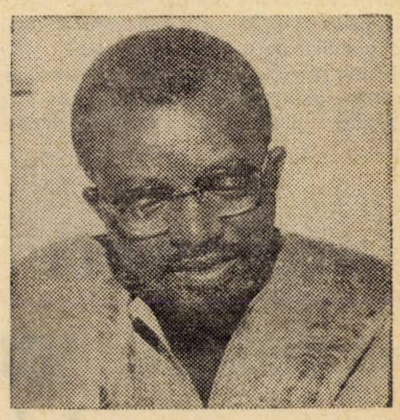

– V-am ruga să ne vorbiți, în primul rînd, despre vizita pe care ați întreprins-o în țara noastră.

– Am venit în România în urma invitației adresate de Comitetul Central al Partidului Comunist Român. În cele cîteva zile cît am stat în țara dumneavoastră, am putut să cunosc o serie din progresele tehnologice, economice, sociale ale țării dumneavoastră. Am vizitat, de pildă, numeroase obiective industriale din Capitală și orașele Ploiești, Brașov.

Mai ales, însă, am cunoscut poporul român, istoria sa și a partidului său. De aceea, cred că vizita mea reprezintă un succes, în sensul apropierii dintre popoarele noastre, a amplificării contactelor româno-maliene.

– Cum apreciați relațiile stabilite între România și Mali ?

– Drept relații bune, care se anunță a fi, în viitor, foarte bune. Am constatat, cu prilejul recentei vizite, că poporul român a făcut mari progrese în toate domeniile vieții economice și sociale. Am remarcat, de asemenea, că poporul român are trăsături de caracter asemănătoare celor ale poporului malian, ceea ce, desigur, contribuie la apropierea dintre ele.

Un alt factor esențial, menit să favorizeze intensificarea raporturilor dintre cele două țări, este atitudinea prietenească a României față de țările Africii. Noi considerăm Republica Socialistă România printre țările prietene Africii, o țară progresistă, ferm angajată în sprijinul luptei de eliberare de pe continent, solidară acestor eforturi ale țărilor africane.

De aceea, aș vrea să transmit, prin intermediul revistei, toate mulțumirile poporului român pentru sprijinul pe care ni-l acordă.

– Ați vorbit despre solidaritate. Cum considerați că se manifestă ea, în condițiile contemporane, în rîndul statelor Africii ?

– Solidaritatea africană se manifestă, actualmente, în primul rînd, în ceea ce privește lupta de eliberare, sprijinul pe care popoarele Africii îl aduc popoarelor încă oprimate de pe continent. Este vorba de un ajutor moral și material. Desigur, mijloacele noastre materiale sînt limitate. De aceea, sperăm că popoarele progresiste din întreaga lume, iubitoare de pace și dreptate, vor continua să ne ajute.

Tot în perimetrul african și tot în legătură cu problemele solidarității africane țin să menționez rolul Comitetului pentru Eliberare al O.U.A. Acest Comitet va trebui să-și intensifice efortul de a coordona acțiunile țărilor membre și ale țărilor prietene care ne sprijină.

– Dar, la scara popoarelor lumii, cum credeți că trebuie să se exprime solidaritatea internațională ? Și, în acest sens, cum apreciați rolul Organizației Națiunilor Unite ?

– Cred că O.N.U. trebuie să acorde mai multă importanță problemelor țărilor în curs de dezvoltare, care, numericește, predomină în Organizație. Popoarele din aceste țări au nevoie de pace și de dezvoltare. Trebuie, deci, ca țările membre ale O.N.U. să fie convinse de necesitatea solidarității internaționale, să

înțeleagă că, atît timp cît pacea e amenințată într-o parte a lumii, toate popoarele globului trebuie să se neliniștească, că, atît timp cît există în lume țări în curs de dezvoltare, a căror economie mai este încă dominată din exterior, despre o pace veritabilă nu se poate vorbi.

Azi, mai sînt încă popoare sub dominație străină, în special în Africa. Atît timp cît aceste popoare ca și celelalte popoare oprimate de pe alte continente nu vor obține libertatea economică și politică, lupta va rămîne cuvîntul nostru de ordine.

— Despre preocupările actuale ale vieții politice maliene ce ne puteți spune ?

— Recent, noi am adoptat o nouă Constituție. Pe plan politic, deci, principala noastră preocupare este punerea în lucru a noilor forme instituționale. Evident, însă, că este dificil să se facă o separație netă între chestiunile politice și cele economice. În acest sens, problema esențială rămîne combaterea efectelor secetei. În numeroase dintre regiunile noastre bîntuie, de mult timp, o puternică secetă, care ne-a frînat dezvoltarea. Investițiile și-au încetinit mult ritmul, veniturile țăranilor s-au redus pînă la suprimare, obținerea unei recolte suficiente a devenit imposibilă. De mai mulți ani, guvernul trebuie să importe alimentele necesare populației și, cu ajutorul țărilor prietene și al organizațiilor internaționale, să facă eforturi de a rezolva problemele de aprovizionare.

— În ceea ce privește politica externă a Republicii Mali...

— Politica noastră externă e caracterizată de apartenența la mișcarea țărilor nealiniate, este bazată pe principiile definite prin neutralism pozitiv, dinamic și intransigent.

În abordarea problemelor internaționale, criterii determinante considerăm a fi pacea și dreptatea și, de pe aceste poziții avem în vedere, întotdeauna, în primul rînd, interesele poporului malian, ale popoarelor africane, în genere. Sîntem de acord să stabilim relații cu toate țările lumii iubitoare de pace și justiție și luptăm împotriva imperialismului, a oricăror forme de colonialism și neocolonialism, pentru edificarea unei economii naționale independente, pentru consolidarea independenței statului malian.

În încheiere, aș dori să adresez cititorilor revistei, poporului român, apelul de a sprijini popoarele africane, toate popoarele lumii în lupta lor pentru eliberare și dreptate, pentru progres, dat fiind că pacea este indivizibilă, iar deziderateie de progres ale omenirii sînt unanime.

Interviu realizat de
L. Nichifor

„Respect și mulțumiri pentru sprijinul acordat poporului palestinian"

General Abdul Razak El Yahia

director al direcției politice a Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.)

Primită de președintele Nicolae Ceaușescu la 27 iunie, delegația Organizației pentru Eliberarea Palestinei condusă de general Abdul Razak El Yahia, aflată în țara noastră la invitația Comitetului Național pentru Apărarea Păcii, a avut întrevederi cu conducătorii unor instituții centrale și obștești și a vizitat, de asemenea, o serie de obiective industriale și turistice din București și din țară. Răspunzînd solicitării revistei „Lumea", conducătorul delegației O.E.P. a făcut, înainte de a părăsi Capitala, unele declarații.

„Delegația noastră a vizitat România la invitația Comitetului Național pentru Apărarea Păcii, ceea ce reprezintă o bună inițiativă, întrucît ea a creat posibilitatea efectuării unui util schimb de păreri între noi și părțile competente românești despre situația din Orientul Apropiat și despre cauza palestiniană, în special. Sigur, această vizită contribuie, în același timp, la întărirea relațiilor prietenești româno-palestiniene", **a declarat conducătorul delegației O.E.P.**

„În timpul vizitei noastre, ni s-a oferit ocazia de a fi primiți de tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia i-am transmis un mesaj din partea lui Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, comandant suprem al forțelor armate palestiniene. Acest mesaj a cuprins aprecierile deosebite transmise de Yasser Arafat, respectul și mulțumirile pentru întregul sprijin acordat cauzei legitime a poporului palestinian. În același timp, am făcut o expunere a poziției noastre față de situația din Orientul Apropiat și consecințele periculoase ale raidurilor sălbatice ale aviației israeliene asupra taberelor palestiniene din Liban. Am prezentat, de asemenea, rezultatele ultimului congres al Consiliului Național Palestinian și, implicit, punctul de vedere palestinian în legătură cu perioada următoare.

În cadrul schimbului de vederi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a expus poziția României socialiste față de cauza palestiniană și a reafirmat întregul sprijin față de drepturile naționale ale poporului palestinian pentru ca să i se ofere posibilitatea înființării statului său național conform aspirațiilor sale.

Delegația noastră a expus poziția O.E.P. față de tema păcii și a subliniat că organizația noastră luptă pentru pace și înțelege această pace ca o pace justă, legată indisolubil de redobîndirea drepturilor noastre naționale. Acest fapt reiese și din ultimele hotărîri ale Consiliului Național Palestinian, care a adoptat un program în 10 puncte, care respinge rezoluția 242 a Consiliului de Securitate al O.N.U. întrucît aceasta ignoră drepturile naționale ale poporului palestinian și tratează această problemă ca una a refugiaților. De asemenea, congresul a creat posibilitatea conducerii palestiniene, Comitetului Executiv al O.E.P., să convoace o sesiune extraordinară la care să se discute poziția noastră referitoare la evoluția situației din zonă."

Referindu-se la întrevederea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și la impresiile din timpul ei, interlocutorul nostru ne-a spus :

„Nutresc un respect foarte mare față de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cursul întrevederii cu domnia-sa, am simțit că vorbește foarte deschis și clar și că, de asemenea, sentimentele sale față de poporul palestinian sînt profunde, poziția sa față de problema noastră este fermă și consecventă. Conducerea palestiniană și, în special, Yasser Arafat apreciază că tovarășul Nicolae Ceaușescu este o foarte prestigioasă personalitate. De altfel, în cursul vizitei am putut să ne convingem de legăturile prietenești dintre poporul român și poporul palestinian, profunzimea înțelegerii cauzei și luptei juste a poporului nostru, consecvența și claritatea poziției României în sprijinirea poporului palestinian pentru redobîndirea drepturilor sale naționale.

În timpul acestei vizite ni s-a oferit posibilitatea să vedem multe lucruri în România. Am constatat marile realizări ale poporului român prieten, în toate domeniile vieții, pentru construirea socialismului. Am putut să ne formăm o idee clară despre viitorul măreț al poporului român".

În partea finală a convorbirii, generalul Abdul Razak El Yahia a reafirmat obiectivele luptei poporului palestinian subliniind cu fermitate necesitate că orice soluție care are în vedere realizarea păcii în această zonă trebuie să țină seama de drepturile naționale ale poporului palestinian, de voința sa nestrămutată de a-și realiza o existență de sine stătătoare în conformitate cu interesele sale naționale.

Interlocutorul nostru a înfierat cu vigoare bombardamentele asupra taberelor palestiniene, arătînd că, în urma lor, nu sînt distruse doar bazele fedainilor ci sînt uciși copii, femei, sînt distruse locuințe și chiar tabere întregi.

INSURECȚIA — corolar al luptei poporului român, a clasei muncitoare și a partidului ei pentru eliberarea națională și socială

General-colonel
Ion Coman

Privită din perspectiva timpului, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă își dezvăluie întreaga însemnătate, ca eveniment crucial, generator de profunde mutații în dezvoltarea progresistă a poporului nostru, în lupta lui pentru libertate și independență națională.

Cele nouă zile dramatice din august 1944 au comprimat ani de istorie autentică. Insurecția a marcat doborîrea unei guvernări dictatoriale fasciste și a zdruncinat puternic, din temelii, un întreg regim opresiv. Ea a determinat scuturarea dominației unuia dintre cele mai despotice regimuri reacționare din cîte s-au cunoscut vreodată și a salvat ființa națională a poporului nostru. A scos România din războiul hitlerist, a alăturat-o coaliției antifasciste, așa cum reclamau interesele ei firești și a deschis calea pentru eliberarea nord-vestului țării. A proiectat în avanscena vieții politice românești forțele cele mai înaintate ale națiunii. A declanșat și a creat un cadru propice desfășurării accelerate a revoluției populare din care s-a născut România socialistă. Sub oricare din fațetele ei — ca ridicare socială clocotitoare sau ca moment remarcabil în desfășurarea celui de-al doilea război mondial — insurecția română din august 1944 se situează printre evenimentele de seamă ale istoriei veacului nostru.

Insurecția este considerată, în mod pe deplin întemeiat, drept o piatră de hotar între două epoci. Atît în accepțiunea restrînsă, ca trecere de la dominația fascismului la democrație, cît și în înțelesul mai larg, de tranziție de la vechea orînduire, burgheză, la orînduirea nouă, socialistă, evenimentele din august 1944 reprezintă un punct nodal în istoria țării noastre, începutul unor prefaceri calitativ superioare.

Dar pietrele de hotar, liniile de demarcație, **nu reprezintă niciodată numai rupturi în istoria popoarelor ; dimpotrivă, ele au, concomitent, și rolul unor verigi de legătură între epoci, unesc trecutul cu prezentul și viitorul, asigură firul continuu al devenirii istorice peste discontinuitățile inerente progresului.**

Semnificația complexă a evenimentelor din august 1944, ca linie de demarcație și verigă de legătură între epoci distincte ale luptei poporului român pentru eliberarea națională și socială, a fost pregnant evidențiată de conducerea Partidului Comunist Român. Sintetizînd acest adevăr, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în expunerea rostită la primul Congres al Frontului Unității Socialiste : **„Victoria insurecției naționale armate, antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944 a încununat lupta dusă de Partidul Comunist Român pentru unirea forțelor democratice, antifasciste din țară, deschizînd calea unor mari transformări democratice, revoluționare în România"**[1].

Investigarea insurecției naționale antifasciste în contextul mai larg al istoriei României, cu raportări atît în etapele luptei pentru independență și libertate care au precedat-o, cît și la cele care i-au succedat în timp, pînă în zilele noastre, oferă un teren extrem de fertil pentru fixarea mai riguroasă a trăsăturilor și însemnătății ridicării populare din august 1944, pentru descifrarea mesajului lăsat nouă de cei care au pecetluit cu sîngele lor schimbarea de destin petrecută acum trei decenii.

Împrejurări vitrege — prea binecunoscute pentru a mai insista asupra lor — au făcut ca, în istoria poporului român, lupta de eliberare națională să ocupe în toate epocile un loc central. Marile imperii care au atentat la libertatea poporului nostru s-au schimbat de-a lungul secolelor, dar amenințarea cotropitorilor a rămas permanentă. Pentru a rezista, și nu o dată pentru a-și apăra ființa, poporul român a trebuit să-și concentreze întregul potențial, să îmbine forța militară cu inteligența și spiritul de sacrificiu, să aplice forme și metode de luptă adecvate posibilităților și firii lui, să-și unească eforturile cu acelea ale altor popoare interesate, ca și el, în lupta contra acelorași invadatori.

Istoria — prin conservarea experienței și prin repetiție — a imprimat astfel luptei de eliberare a poporului nostru unele **caracteristici** care, transfigurate de la epocă la epocă, au dăinuit din timpuri străvechi pînă în contemporaneitate. Aceste caracteristici s-au reliefat cu pregnanță în marile războaie purtate pentru apărarea sau redobîndirea independenței, în mișcările naționale și sociale declanșate pentru făurirea statului național unitar, în toate momentele de restriște, cînd în joc s-au aflat independența, unitatea sau existența poporului român.

O caracteristică fundamentală — analizată multilateral de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea rostită la primul Congres al Frontului Unității Socialiste — constă în **capacitatea excepțională a poporului nostru de a înfăptui în momente de răscruce ale istoriei, peste contradicțiile și frămîntările interne, concentrarea tuturor energiilor și resurselor sale, împotriva dominației străine, pentru eliberarea națională și socială.** Sigur, în epocile mai vechi structura forțelor angajate în lupta pentru libertate a diferit considerabil de aceea a coaliției patriotice naționale din august 1944, căci această structură s-a modificat mereu potrivit naturii orînduirilor social-economice și regimurilor politice care s-au succedat ; dar reunirea forțelor poporului în lupta împotriva jugului străin a rămas, în substanța ei, o constantă a istoriei patriei noastre. Și merită să subliniem, tot ca o constantă, faptul că în aceste ridicări la luptă, în momentele decisive, oștirea țării a fost întotdeauna alături de popor. **„Ca un fir roșu trec prin întreaga istorie a patriei** — releva tovarășul Nicolae Ceaușescu **— legătura strînsă a oștirii cu poporul din sînul căruia s-a născut, identificarea cu idealurile de libertate, dreptate și neatîrnare ale maselor largi populare, hotărîrea nestrămutată de a apăra pămîntul străbun, dreptul poporului de a-și făuri viața după propria sa voință"**[2]. Pe aceste constante ale istoriei noastre s-au clădit biruințele românești din vremea domnitorilor Basarab I Întemeietorul, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul. Ea a stat la temelia Unirii, a Independenței și desăvîrșirii procesului de făurire a statului național unitar. Și tot ea a permis poporului nostru să evite, în august 1944, catastrofa națională și să salveze aceste cuceriri pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași. Insurecția a confirmat, așadar, tot ceea ce a fost trainic, progresist în experiența noastră istorică și, totodată, a continuat firul tradiției întins înapoi pînă în epoca genezei neamului românesc.

Necesitatea ralierii forțelor viabile ale poporului, ale națiunii, la lupta împotriva cotropitorilor străini și-a croit însă greu și pe căi foarte sinuoase drumul în epocile

[1]) „Scînteia", anul XLIII, nr. 9876 din 24 mai 1974.

[2]) Nicolae Ceaușescu : **Cuvîntare la Adunarea festivă din Capitală, consacrată celei de-a XXV-a aniversări a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România (România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate,** vol 4, Editura politică, București, 1970, p. 404).

August 1944. Începutul unei noi istorii

presocialiste. Căci, datorită existenței vechilor structuri sociale și regimurilor politice proprii lor, forțele interesate în salvgardarea independenței și libertății au avut, după cum se știe, un caracter extrem de eterogen și contradictoriu. Pentru a se realiza înmănuncherea lor într-un singur șuvoi au trebuit depășite, de fiecare dată, bariere de clasă, judecăți și prejudecăți sociale, politice sau ideologice, ostilități și reticențe care izvorau din contradicții antagoniste și orientări adeseori divergente (uneori, aceste bariere nici nu au putut fi depășite — ori nu au fost depășite la vreme — ceea ce a costat scump poporul român).

Datorită acestor realități, concentrarea forțelor poporului în lupta pentru libertate — necesitate obiectivă a istoriei noastre — nu s-a realizat automat, de la sine. Transpunerea ei pe planul conștiinței și al practicii social-politice a fost, întotdeauna, **un rezultat al acțiunilor desfășurate de către partea cea mai înaintată a societății românești, de forțele ei progresiste, lucide, care s-au ridicat pînă la înțelegerea adevărului că dezvoltarea internă este de neconceput fără independență, fără dreptul la o existență liberă în concertul popoarelor lumii.** Această misiune a revenit, în secolul trecut, revoluționarilor pașoptiști și unioniști, în frunte cu acea constelație de mari personalități în care au strălucit Nicolae Bălcescu, Avram Iancu, Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Ion Heliade Rădulescu, Vasile Alecsandri, C. A. Rosetti, Eftimie Murgu. Din cea de-a doua jumătate a aceluiași secol, idealurile de libertate, independență și unitate au animat lupta tinerei clase muncitoare din România.

Dezvoltarea mișcării muncitorești și socialiste a vitalizat întreaga luptă de eliberare națională și socială a poporului român, i-a modificat calitativ conținutul și i-a deschis perspective noi. În primul rînd, pentru că proletariatul, conform concepției sale revoluționare, misiunii sale istorice, a reunit intim momentul social cu momentul național, ca două fațete ale uneia și aceleiași probleme : eliberarea totală a poporului român de orice formă de exploatare și asuprire, fie ea socială sau națională. În al doilea rînd, pentru că în programul și în activitatea practică a socialiștilor români s-a produs o deplasare a centrului de greutate spre mase, interesele și contribuția acestora devenind cheia tuturor soluțiilor preconizate de ei pe tărîm social-politic și militar.

Prezintă o deosebită însemnătate studierea **afirmării** — în timp — **a clasei muncitoare din țara noastră ca factor de reunire, de concentrare a tuturor forțelor națiunii interesate în lupta de eliberare.** Avem în vedere nu numai necesitatea istorică în virtutea căreia proletariatului român trebuia, în mod obiectiv, să-i revină un asemenea rol, ci și aspectele concret-istorice ale acelui proces îndelungat și complex în contextul căruia clasa muncitoare a început să-și exercite în fapt acest rol, preluînd treptat atributele de coloană vertebrală, iar apoi și de conducător al luptei întregului popor român pentru libertate și independență[3].

Formațiuni de luptă patriotice în timpul insurecției din august

Prima etapă, deschisă de apariția mișcării muncitorești și socialiste, a durat, în linii esențiale, pînă la sfîrșitul celui de-al doilea deceniu al veacului nostru. În această etapă, elementul cel mai caracteristic a fost **închegarea și consolidarea treptată a unui nou factor de polarizare a forțelor sociale și politice angajate în lupta pentru libertate și independență națională : clasa muncitoare în frunte cu partidul său marxist.** Forța de atracție a acestui nou factor s-a exercitat precumpănitor asupra straturilor de la baza piramidei sociale a vremii, dar, într-o măsură sau alta, a început să înrîurească treptat și poziția unor categorii de la mijlocul sau chiar de la vîrful ei : cercuri de intelectuali, de mic-burghezi, de tineri proveniți din rîndurile burgheziei. Se poate ușor evalua dezvoltarea noului factor dacă se compară situația de la începutul perioadei, cînd burghezia a îndreptat împotriva socialismului un val de represiuni și calomnii, cu situația de la sfîrșitul perioadei, cînd mișcarea muncitorească și socialistă a participat activ la desăvîrșirea statului național unitar. Patriotismul profund al clasei muncitoare a fost probat în acel moment istoric prin aportul ei deosebit la lupta pentru împlinirea idealului național, prin influența exercitată în acest sens asupra altor categorii sociale și prin maturitatea cu care partidul ei a știut să coreleze în așa fel revendicările sociale cu cele naționale, încît conflictele interne generate de poziția reacționară a burgheziei și moșierimii să nu lezeze concentrarea forțelor poporului indispensabilă realizării statului național unitar.

Împlinirea ultimului punct înscris în tripticul — Unire, Independență, Stat național unitar — care constituise, timp de secole, idealul scump al atîtor generații de patrioți, a ridicat în fața poporului român noi obiective majore în lupta sa pentru libertate și independență națională. Se impuneau, pe de o parte, consolidarea și apărarea cuceririlor obținute pînă atunci împotriva oricăror forțe externe agresive care ar fi atentat la independența poporului român sau la integritatea patriei sale ; pe de altă parte — continuarea luptei pentru lichidarea formelor de dominație străină care mai existau : amestecul imperialist în treburile interne ale României, subjugarea ei economică, discriminarea la care era supusă în raporturile internaționale, ancorarea ei în păienjenișul de interese ale unor mari puteri, ceea ce implica primejdia antrenării poporului român în acțiuni contrare propriilor sale interese.

Deceniile interbelice au coincis, în linii generale, cu **cea de-a doua etapă** a procesului de preluare de către clasa muncitoare din țara noastră a atributelor de coloană vertebrală și de conducător al forțelor social-politice interesate în realizarea sarcinilor naționale pe care noile relații le-au pus în fața poporului român. **În această etapă, lupta clasei muncitoare, a tuturor forțelor progresiste pentru eliberarea socială și națională a fost ridicată pe o treaptă superioară ca rezultat al constituirii Partidului Comunist Român.** Prin ideologia și programul său consecvent revoluționare, prin supletea strategiei și a tacticii sale, prin aprecierea clarvăzătoare a evenimentelor, prin capacitatea excepțională de organizare și de influențare a mișcărilor sociale progresiste, prin patriotismul său, Partidul Comunist Român s-a afirmat, în scurt timp, pe scena vieții politice românești ca un detașament de avangardă al luptei maselor și autentic continuator al tuturor curentelor înaintate ale trecutului. În acei ani de grea cumpănă, cînd forțele conservatoare încercau, din interior, să zăgăzuiască dezvoltarea progresistă a țării și cînd, din afară, se ridicau tot mai amenințători norii negri ai fascismului, poporul român a găsit în mișcarea comunistă acel cîrmaci devotat și înțelept, lucid și intransigent, capabil să concentreze energiile și voința pentru a birui noile vicisitudini ale istoriei.

Partidul Comunist a avut un rol decisiv în dezvoltarea luptei antifasciste a poporului român de la primele ei manifestări — numeroase, dar răzlețe — cunoscute încă din deceniul al treilea, pînă la marea ridicare armată din august 1944 care a reunit, practic, toate forțele națiunii. Partidul comunist și-a îndeplinit strălucit marile răspunderi față de poporul român, pe care i le conferise istoria. El a descifrat, de la început, **esența ultrareacționară** a fascismului, **incompatibilitatea** lui cu interesele democratice și naționale ale poporului nostru. A acționat pentru dezvoltarea unei **conștiințe de masă** asupra primejdiei fasciste și hitleriste. A apreciat, lucid, **că era necesară și posibilă o coalizare a tuturor forțelor patriotice, avînd drept co-**

[3]) Nicolae Ceaușescu : **Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România — 29 noiembrie 1968 (România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste**, vol. 3, Editura politică, 1969, p. 711).

August 1944. Începutul unei noi istorii

loană vertebrală mișcarea muncitorească unită. A luat **inițiativa** unui șir de tratative stăruitoare cu celelalte partide muncitorești și burgheze democrate — iar în preajma celui de-al doilea război mondial și cu cercurile guvernamentale — pentru a pune bazele unei conlucrări practice pe terenul luptei antifasciste. Și este bine să ne reamintim, că această activitate titanică închinată salvării patriei a fost dusă de comuniști înfruntînd cu abnegație crunta teroare a aparatului represiv al dictaturii fasciste.

Sub conducerea P.C.R., clasa muncitoare — deși resimțea puternic efectele negative ale sciziunii din sînul ei — **s-a dovedit principalul adversar al fascismului, forța cea mai activă în luptele antifasciste din acei ani și unicul factor de concentrare a tuturor claselor și categoriilor sociale interesate, dintr-un motiv sau altul, în salvgardarea democrației, independenței și integrității țării.** Alături de clasa muncitoare, au început să acționeze straturi ale intelectualității, micii burghezii, țărănimii, burgheziei, reprezentate politicește de grupările care au încheiat acorduri de conlucrare pe tărîm antifascist cu comuniștii și organizațiile democrate de masă.

S-a pus, deseori, întrebarea de ce burghezia română s-a dovedit incapabilă să mai joace, ca în epocile istorice trecute, rolul de factor de concentrare și de conducător al luptei pentru înfăptuirea unor obiective **naționale** cum erau, în esența lor, obiectivele antifasciste și antihitleriste? Fără îndoială, **principala cauză a fost acutizarea contradicțiilor sociale care opuneau, în deceniile interbelice, masele de oameni ai muncii și clasele privilegiate.** Teama de mase și de urmările conlucrării cu exponenții lor politici, teamă prezentă, în grade diferite, la multe din partidele și cercurile burgheze, a determinat majoritatea liderilor acestora să se orienteze spre soluții care s-au dovedit curînd falimentare sau ineficiente. Din prima categorie au făcut parte binecunoscutele tentative ale unor grupări burgheze de a-și subordona agenturile naziste printr-o condamnabilă toleranță și chiar sprijin sau de a „îmblînzi" Reichul hitlerist prin concesii economice. În cea de-a doua s-au înscris încercările — din timpul dictaturii regale îndeosebi — de a lichida grupările fasciste prin represiuni pe linia organelor statului, fără concursul sau chiar reprimînd concomitent forțele populare antifasciste. Procesul de alăturare a unor grupări politice burgheze luptei antifasciste duse consecvent de mișcarea revoluționară a avansat greu, în timp ce primejdia înrobirii poporului român de către fascism s-a apropiat rapid. Pentru a înțelege poziția burgheziei este însă necesar să se analizeze și **contradicțiile ascuțite din înseși rîndurile claselor exploatatoare,** datorită cărora nu s-a putut realiza nici măcar o corelare a acțiunilor acestora pe baza unei platforme comune, așa cum se petrecuseră de regulă lucrurile în momentele cînd interesele lor fundamentale fuseseră amenințate.

Evenimentele tragice din anul 1940 au găsit, după cum se știe, națiunea română cu forțele dezbinate de contradicții peste care, cu toate eforturile depuse de comuniști, de alte grupări patriotice, nu se putuse trece la timp. Această situație a ușurat Reichului nazist — în condițiile izolării complete a țării noastre pe plan extern — să întreprindă acțiuni de subordonare politică, militară și economică a României. Sfîrtecarea Transilvaniei a marcat însăși dezagregarea teritoriului țării noastre. Lipsa de unitate a forțelor interne a fost scump plătită de poporul român : ultimele două cuceriri din tripticul Unire-Independență-Stat național unitar, dobîndite prin secole de lupte și jertfe, au fost practic anulate de dușmanii din afară, care s-au folosit în acest scop și de mîna de „boieri turciți" ai veacului XX.

Au urmat cei patru ani de dominație fascistă, cu toate urmările sale nefaste. Spre sfîrșitul acestui interval, România se afla în pragul unei catastrofe naționale și numai o ridicare generală, a tuturor forțelor social-politice interne nefaste, mai putea aduce, în acele condiții, salvarea ființei naționale a poporului nostru.

În acești ani, s-a desfășurat **cea de-a treia etapă** a procesului istoric de preluare de către clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român, a rolului de forță conducătoare și coloană vertebrală a luptei de eliberare națională și socială. Pe baza programului rezistenței naționale antifasciste elaborat de comuniști și ca rezultat al activității eroice desfășurate de ei în conlucrare cu alte grupări democrate și patriotice, în jurul clasei muncitoare s-au concentrat forțe social-politice tot mai largi, care au acționat viguros împotriva dominației naziste și a războiului hitlerist dus contra Uniunii Sovietice, pentru doborîrea dictaturii antonesciene. Lupta antifascistă dusă de poporul român a avut și un profund caracter internaționalist ; ea a reprezentat o contribuție prețioasă la efortul general al Națiunilor Unite, al mișcării de rezistență europene pentru înfrîngerea cotropitorilor. Restabilirea unității de acțiune a clasei muncitoare a impulsionat puternic procesul de coalizare a forțelor naționale antifasciste, ceea ce a accelerat maturizarea condițiilor interne favorabile declanșării și desfășurării cu succes a insurecției. Concomitent, s-a creat și un context extern favorabil, datorită victoriilor repurtate de U.R.S.S., care a dus pe umerii săi greul războiului, de toate statele coaliției antifasciste și popoarele angajate în lupta împotriva cotropitorilor.

În ajunul istoricelor evenimente din august 1944, **larga mișcare antifascistă se identifica, în fapt, cu masele largi populare, cu întregul popor român.** Această uriașă concentrare de forțe naționale, survenită într-un moment decisiv pentru destinele patriei noastre, este superioară în substanța ei tuturor marilor ridicări naționale care s-au produs în alte perioade hotărîtoare ale evoluției României. Totodată, ea este o continuare și un corolar autentic al lor, pentru că s-a clădit pe dezvoltarea progresivă anterioară și a avut ca obiective fundamentale restabilirea independenței, unității și libertății cucerite prin luptele și jertfele înaintașilor.

Ca moment crucial al istoriei noastre, ca verigă de legătură între epoci distincte, insurecția se leagă, însă, prin mii de fire, nu numai cu perioadele anterioare, ci și cu cele care i-au succedat. **Într-adevăr, raportată la trecut, ea ar putea fi apreciată drept ultima mare concentrare a energiilor poporului român pe baricadele eliberării naționale și sociale înfăptuită în contextul structurării sociale, politice și naționale proprii orînduirii capitaliste.** Dar această apreciere ar fi incompletă, unilaterală, dacă nu s-ar lua în considerație că insurecția a constituit, totodată, **prima mare concentrare de energii populare, în lupta de eliberare națională, care s-a înfăptuit în jurul clasei muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român.**

Apartenența insurecției la noua epocă apare și mai pregnantă dacă se urmărește firul proceselor sociale și politice care și-au avut geneza în zilele dramatice din august sau care au început, de atunci, să se desfășoare pe coordonate superioare. Dezvoltînd cuceririle obținute prin insurecție, poporul nostru și-a încredințat destinele partidului comunist — creierul și inima istoricei biruințe din august ; și-a unit strîns rîndurile în jurul clasei muncitoare — forța socială care dusese greul bătăliei împotriva fascismului și concentrase, în aspirațiile ei sociale și naționale, aspirațiile vitale ale maselor largi populare și a măturat de pe scena istoriei vechile clase exploatatoare, partidele lor politice — morbul slăbiciunilor interne și principalul obstacol în calea împlinirii idealurilor de dreptate, libertate și progres.

■

Socialismul a cimentat unitatea monolitică a poporului nostru, a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — care, sub conducerea gloriosului partid comunist, transformă în **azi** acel **viitor de aur** al patriei întrevăzut prin secole și visat de cele mai îndrăznețe minți din trecut. **„...Un rezultat de excepțională însemnătate al construcției socialiste** — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este înfăptuirea unei strînse coeziuni a întregii societăți în jurul Partidului Comunist Român. Desființînd clasele exploatatoare, socialismul a realizat cu adevărat unitatea social-politică a tuturor claselor și păturilor societății noastre, creează condiții pentru manifestarea deplină a energiilor și forțelor întregii națiuni, pe care a ridicat-o la o treaptă superioară de dezvoltare"**[1].

Unitatea social-politică a națiunii noastre socialiste este calitativ superioară tuturor concentrărilor de forțe naționale realizate în trecut. Rezultată organic din natura orînduirii socialiste, ea are un caracter **atotcuprinzător, permanent** și **indestructibil, se consolidează continuu** în procesul edificării noii societăți.

Pe temelia socialismului, a unității întregii națiuni în jurul partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu — bărbatul care întruchipează strălucit virtuțile cele mai alese încrustate poporului nostru de evoluția sa milenară — România devine tot mai înfloritoare pe plan intern și tot mai respectată pe arena mondială.

Retrospectiva istorică făcută în anii noștri, ai făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, ai afirmării demne a poporului român în concertul popoarelor lumii ne îngăduie să reconstituim fidel tabloul insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste, să-i descifrăm semnificațiile adînci din care decurg valori cognitive și educative inestimabile. Marile manifestări închinate istoricelor evenimente din august 1944 constituie un nou și vibrant omagiu adus acelui moment crucial care a deschis calea unor măreți și istorice împliniri, a deplinei libertăți, a independenței, prosperității și fericirii sale.

[1] Nicolae Ceaușescu : **România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate,** vol 4, București, Editura politică.

GENEVA

Continuitatea procesului de edificare a securității în Europa

Corespondență de la Corneliu Vlad

În prefața pe care o făcea, în 1782, la „Proiectul de instaurare a păcii perpetue în Europa" al lui Bernardin de Saint-Pierre, Jean Jacques Rousseau — „cetățean al Genevei", cum obișnuia să semneze — îmbrățișa ideile înaintate ale acestui proiect, născut din dorința de a elimina războiul din viața Europei și de a făuri popoarelor europene un viitor pașnic și prosper. Reflectînd asupra necesității ca statele europene „să conviețuiască în pace, unite într-un fel de societate permanentă, pentru a trăi mai fericite", Bernardin de Saint-Pierre observa că toate mijloacele de care statele s-au folosit în trecut pentru împlinirea acestor deziderate „s-au redus la promisiuni mutuale, scrise sau aflate în tratate de comerț, armistițiu, pace ori în care se reglementează limita teritoriilor lor și alte pretenții reciproce". Drept care, după ce constată că „alcătuirea prezentă a Europei nu ar produce decît războaie continue, întrucît nu ar procura niciodată suficientă siguranță pentru executarea tratatelor", autorul proiectului avansa ideea că, „pentru a se menține, pentru a evita războaiele dintre ele și pentru a-și procura toate avantajele unui comerț perpetuu de la națiune la națiune, statele suverane ale Europei ar trebui să se reunească într-un cadru permanent, într-un **Congres perpetuu** prin reprezentanții lor, pentru a se menține fiecare în pace în limitele teritoriului său, primind și acordînd toate asigurările reciproce posibile".

Iată cîteva din prevederile concrete ale „Proiectului de pace perpetuă în Europa" : „societatea europeană nu se va amesteca în probleme ce țin de guvernul fiecărui stat" ; „deputații (reprezentanții statelor — n.n.) vor lucra în mod continuu pentru a redacta toate articolele privitoare la comerț, în general, și la diferitele comerțuri între națiuni, astfel ca legile să fie egale și reciproce pentru toate națiunile și fondate pe echitate" ; „nici un suveran nu va lua armele și nu va întreprinde nici o ostilitate" ; „fiecare deputat va dispune de un singur vot" ; „nu se va schimba niciodată nimic din cele 11 articole fundamentale exprimate aici, fără consimțămîntul unanim al tuturor membrilor".

Sprijinind ideea creării unei Europe a păcii și conlucrării rodnice între națiunile sale, Jean Jacques Rousseau, cel mai ilustru dintre fiii Genevei, scria : „Astfel, toate puterile Europei vor forma între ele un fel de sistem care să le unească și al cărui echilibru, efect necesar al acestui sistem, nu va putea, totuși, fi rupt atît de ușor cum cred mulți oameni".

Împrejurările istorice au făcut ca astăzi, la aproape două secole după reflecțiile lui Rousseau, Geneva, orașul natal al ilustrului iluminist, să găzduiască un eveniment de cea mai mare importanță în viața continentului, chemat să inaugureze un capitol nou în relațiile dintre statele europene și să transforme această parte a lumii într-o intensă arie a păcii, destinderii și colaborării. Evenimentul îl constituie Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, a cărei fază secundă se desfășoară acum la Geneva. Dacă, în urmă cu 200 de ani, și chiar mai aproape, uneori mult mai aproape de vremea noastră, ideile generoase, împărtășite de spiritele înaintate din țările Europei, preocupate de asigurarea unui viitor luminos națiunilor europene și continentului, în ansamblul său, păreau pentru mulți de domeniul utopiei, — astăzi idealul statornicirii unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa, prin conlucrarea fructuoasă între toate țările din această zonă a planetei, se materializează în eforturi concrete, responsabile, desfășurate în condițiile deplinei egalități, de cele 35 de state interesate, întrunite la Conferința de la Geneva.

În cadrul — pe cît de larg, pe atît de concret — oferit de Conferință pentru examinarea problemelor continentului (este vorba de problemele politice, juridice și militare ale securității, de cooperare economică și culturală) și în condițiile în care statele participante realizează, prin negocieri laborioase, acorduri general acceptabile în aceste domenii, dezideratul privind crearea unui for politic menit să asigure continuitatea eforturilor de realizare a securității statelor și înflorire a schimburilor de bunuri materiale și spirituale între națiunile continentului constituie o preocupare de ordin imediat, și anume — preocuparea de stabilire a unor urmări instituționale ale Conferinței europene.

Așa cum spuneam, Conferința pentru securitate și cooperare în Europa — aflată în plină desfășurare — a obținut și este pe punctul de a obține noi rezultate practice pe drumul întăririi securității și dezvoltării cooperării pe continent. La capătul lucrărilor sale, Conferința va avea, fără îndoială, un activ bogat în roade, așteptate de toate națiunile continentului. Se naște, așadar, în mod logic și firesc, întrebarea : în ce modalități concrete va continua procesul de îmbunătățire a relațiilor intereuropene ?

Acestei întrebări este chemată să-i răspundă la obiect însăși Conferința care își desfășoară acum lucrările la Geneva. Cea de a patra mare secțiune de lucru a Conferinței privește asigurarea continuității eforturilor comune ale statelor participante prin stabilirea unor urmări instituționale ale Conferinței sau, în termeni mai exacți, prin crearea unui organism permanent, ca for politic care să coordoneze diferitele activități la nivel de experți sau întreprinse de organizații internaționale existente și să asigure pregătirea viitoarelor reuniuni ale statelor participante.

În viziunea României, hotărîrea în acest sens trebuie adoptată chiar la această Conferință, ținînd seama de caracterul de proces neîntrerupt pe care trebuie să-l aibă eforturile de edificare a sistemului de securitate și cooperare în Europa și de faptul că urmările instituționale ale Conferinței decurg din însăși existența acesteia, din voința politică ce a generat-o.

Numeroase alte delegații participante la Conferință împărtășesc acest punct de vedere, iar cîteva din ele au și făcut propuneri concrete în materie. Grupul special de lucru creat de Comitetul de coordonare al Conferinței în scopul examinării aspectelor concrete ale asigurării continuității procesului de edificare a securității se află, în acest moment, în posesia a patru proiecte de document, elaborate de delegațiile Cehoslovaciei, Iugoslaviei, Danemarcei și Finlandei.

Fără a intra în detalierea conținutului fiecăruia din cele patru documente de lucru, vom sublinia, totuși, că toate aceste propuneri sînt o emanație a convingerii statelor participante că edificarea securității și cooperării în Europa este un proces, iar sarcina Conferinței este de a crea condițiile necesare, inclusiv pe plan instituțional, pentru desfășurarea sa în continuare, pentru aprofundarea sa. Se poate spune chiar că, în multe privințe, cele patru propuneri prezentate sînt complementare, proiectînd, din unghiuri diferite, fascicule de lumină asupra aceluiași ansamblu de idei. Rezervele și ezitările, care nu au lipsit întru totul din opiniile exprimate de unii participanți la Conferință față de ideea creării unui mecanism de concertare a eforturilor țărilor continentului, au pierdut teren, în mod constant, pe parcursul lucrărilor, în fața tendinței tot mai viguros exprimate de continuare, într-un cadru instituțional adecvat, a sistemului de negocieri multilaterale privitoare la Europa, de valorificare a bogatului capital politic ce înzestrează, încă de pe acum, Conferința.

Punctul de vedere românesc asupra urmărilor instituționale ale Conferinței este o componentă organică a concepției de ansamblu a țării noastre asupra securității europene, înțeleasă ca un sistem de angajamente ferme, asumate de către toate statele, însoțite de măsuri concrete, menite să ducă la excluderea forței și a amenințării cu folosirea acesteia în relațiile dintre state, care să ofere tuturor țărilor garanția deplină că sînt la adăpost de orice act de agresiune, că se pot dezvolta liber, în conformitate cu propriile lor interese și propria lor voință, dezvoltînd colaborarea dintre ele pe temelia principiilor fundamentale ale dreptului internațional, **într-un proces de durată.** Acest proces de durată poate fi realizat în condiții optime, tocmai prin crearea unor urmări instituționale ale Conferinței.

În ce privește forma concretă pe care o vor îmbrăca aceste urmări, delegația României, ca și delegațiile altor state participante, apreciază că mecanismul instituțional preconizat nu trebuie să fie un organism supranațional, ci, ținîndu-se seama de buna experiență pe care o oferă Comitetul de coordonare al Conferinței, acest mecanism să funcționeze ca o concertare între state care să se ghideze după aceleași reguli democratice stabilite pentru actuala Conferință, respectiv — participarea la lucrări a statelor ca independente, suverane și egale în drepturi, în afara alianțelor militare existente ; consensul în adoptarea hotărîrilor ; rotația la președinție ; participarea tuturor statelor la toate formele de activitate.

Detaliind poziția României față de rolul mecanismului instituțional proiectat, șeful delegației țării noastre la Conferință, ambasadorul Valentin Lipatti, releva că este necesar ca acest mecanism să dispună de un mandat precis, în vederea definirii următoarelor principale funcțiuni : 1. — **Coordonarea** activității reuniunilor sau a grupurilor de experți ce vor fi alcătuite și valorificarea rezultatelor acestor activități. 2. — Asigurarea cadrului necesar pentru **concertarea** pozițiilor statelor asupra diferitelor domenii de interes comun. 3. — **E-**

valuarea, din timp în timp, a progreselor obținute în aplicarea hotărîrilor Conferinței. 4. — **Pregătirea** unor viitoare reuniuni la nivel european, fie ele reuniuni ad-hoc sau noi conferințe.

Opinii similare în ce privește rolul și funcțiile organismului preconizat împărtășesc alte delegații participante. Din aceeași perspectivă consideră problema și diferite organe de presă din țările continentului. Pentru comentatorul ziarului „Journal de Genève", de exemplu, cadrul instituțional trebuie „să servească drept organ de supraveghere a angajamentelor asumate de cele 35 de state prezente, să aprofundeze anumite dosare și chiar să propună măsuri complementare care să servească la lărgirea destinderii ; în sfîrșit, să continue a întreține destinderea, servindu-i ca for privilegiat". Pentru o serie de observatori politici, continuă ziarul elvețian, cadrul instituțional ar avea avantajul de a permite un control relativ al aplicării principiilor și dispozițiilor adoptate de Conferință. El ar da, prin aceasta, o relativă consistență oricărei operațiuni a Conferinței de securitate. Întîlnirile ulterioare ale celor 35 ar permite lărgirea sau completarea, la nevoie, a măsurilor adoptate. Acesta ar fi și locul de continuare a discuțiilor asupra unor subiecte care, evident, nu vor fi epuizate la sfîrșitul fazei actuale a Conferinței.

LISABONA

Eforturi pentru consolidarea evoluției democratice a țării

Vorbind de evoluția din Portugalia, se poate spune că s-a intrat, astăzi, într-o etapă complexă și delicată, în care se procedează la primele verificări pentru decizerea caracterului, formelor, conținutului democrației portugheze în următorii ani. Imensitatea sarcinilor și complexitatea problemelor politice, sociale și economice lăsate moștenire de fascism, problema colonială, ruptura dintre instituțiile oficiale și situația reală, provocată de cei 50 de ani de dictatură — iată principalele probleme puse în fața țării odată cu evenimentele de la 25 aprilie.

Bilanțul celor două luni care s-au scurs de cînd Mișcarea forțelor armate a răsturnat regimul fascist este pozitiv. Faptul este subliniat în „Documentul C.C. al Partidului Comunist Portughez", publicat la Lisabona de ziarul „Avante".

Seria de măsuri luate, mai întîi de junta salvării naționale, apoi de guvernul provizoriu, răspunzînd aspirațiilor maselor populare portugheze, au transformat radical situația politică a țării. Lichidarea dictaturii fasciste ; arestarea agenților poliției politice P.I.D.E.—D.G.S. și a responsabililor grupurilor teroriste ale Legiunii portugheze ; înlăturarea fasciștilor din funcții de răspundere ale aparatului de stat ; eliberarea deținuților politici ; organizarea partidelor politice și dezvoltarea liberă a mișcării sindicale ; formarea unui guvern provizoriu civil cu participarea reprezentanților partidelor comunist, socialist, popular democratic și al Mișcării Democratice Unitare ; inițierea negocierilor cu mișcările de eliberare din Guineea-Bissau și Mozambic în sensul soluționării politice a problemei coloniale ; stabilirea de relații diplomatice cu o serie de țări socialiste — sînt măsuri ce atestă schimbarea radicală survenită în viața politică și socială a țării.

În vederea consolidării libertăților obținute, a continuării procesului de democratizare, comuniștii portughezi pun accentul, pe de o parte, pe problemele de ordin politic privind instituționalizarea libertăților și a drepturilor cetățenești, funcționarea noilor organe de conducere și încheierea războiului colonial și, pe de altă parte, pe problemele de ordin economic, ce afectează direct situația maselor muncitoare și a claselor mijlocii, dar și stabilitatea și dezvoltarea economico-financiară a ansamblului țării.

În momentul de față, situația economică a Portugaliei provoacă, folosind termenii documentului citat, o legitimă neliniște, cu atît mai mult cu cît marele capital, „în speranța revenirii la trecut, caută acum să boicoteze, cu instrumente economice, procesul de democratizare". „Marile familii", expresie a dominației senioriale, dețin încă importante pîrghii ale puterii. Totodată, „programul Mișcării forțelor armate — subliniază documentul — nu prevede realizarea de reforme sociale profunde. Nu prevede naționalizarea băncilor, nici a marilor firme monopoliste. Dar dacă marele capital intervine cu arme economice pentru a împiedica democratizarea vieții politice și sufocarea noului regim, acesta are numai o alternativă : sau capitulează sau va trebui să adopte măsuri adecvate pentru a învinge rezistența". Comuniștii atrag, totodată, atenția asupra „manevrelor patronatului reacționar, care incită la revendicări nerealiste și îi sfătuiește apoi pe muncitori să meargă la Ministerul Muncii (ministrul muncii este comunist — n.n.) pentru ca acest minister să ia asupra sa responsabilitatea impopulară de a nu autoriza revendicările formulate". Tocmai de aceea — subliniază documentul — mijloacele de luptă în momentul de față trebuie alese cu multă grijă, iar greva „poate fi utilizată numai în lupte revendicative serioase și ponderate, după ce s-au epuizat alte mijloace".

Un succes al forțelor de stînga, al comuniștilor, în special, a fost înregistrat la 20 iunie, cînd lucrătorii de la poștă și telecomunicații, în număr de 30 000, aflați în grevă au reluat lucrul. Un vast plan de intervenție a forțelor armate în principalele birouri de poștă și telecomunicații urma să fie pus în execuție în dimineața aceleiași zile în vederea reluării activității, — indică două comunicate date publicității, unul de către șeful Marelui Stat Major, celălalt de primul ministru. Declanșarea operației a fost suspendată îndată ce s-a anunțat încetarea grevei.

De fapt, din punct de vedere economic și politic, problema imediată ar fi aceea a găsirii unui echilibru stabil între revendicări și cadrul politic, în încercarea de evitare a riscurilor unei paralizii economice care ar putea deschide o breșă în evoluția democratică a țării.

În mai puțin de zece zile, de la Porto la Evora, președintele Antonio de Spinola a atras atenția asupra pericolelor pe care le-ar reprezenta eventualitatea unui „haos economic". N-a uitat, în nici unul din discursurile pronunțate, să aducă un omagiu forțelor armate : „Noi, forțele armate, — sublinia Antonio de Spinola în fața regimentului 5 de la Caldas da Rainha, cel care, la 16 martie pornise spre Lisabona — nu putem abdica. Nu putem trăda spiritul care ne-a inspirat la 25 aprilie..." Referindu-se la marea problemă, nerezolvată încă, a Portugaliei — războiul colonial : „Misiunea noastră este o misiune de pace. Și facem totul pentru ca pacea să revină în teritoriile portugheze de peste mări. Sîntem deschiși tuturor pozițiilor juste, umane, bazate pe respectarea voinței suverane a poporului, a tuturor popoarelor din teritoriile noastre".

Asupra acestui punct nevralgic al politicii portugheze, cele patru puteri — cea prezidențială, care, instituțional, se bucură de o largă autonomie și autoritate ; junta, compusă exclusiv din ofițeri superiori ; guvernul provizoriu civil ; Consiliul de Stat, format din reprezentanți ai juntei, exponenți ai Mișcării forțelor armate și personalități numite de președintele republicii — nu au puncte de vedere identice. Și, totuși, un punct comun există : voința de a pune capăt războiului printr-o soluție politică. Dar, în timp ce șeful statului portughez ține la o anumită ordine calendaristică (încetarea focului, organizarea unui scrutin de autodeterminare), independența este considerată prioritar indispensabilă de către forțele de stînga, militare și civile, din cadrul guvernului. Pentru comuniști, războiul colonial „continuă să fie o problemă centrală care cere soluționarea urgentă", întrucît „pe plan social, politic și diplomatic războiul agravează zi de zi

Demonstrație a muncitorilor din Lisabona în sprijinul programelor guvernamentale

problemele cu care este confruntată societatea portugheză". Ar fi iluzoriu — consideră comuniștii — să se creadă că este posibil să se pună capăt războiului și să se găsească o soluție politică problemei coloniale fără recunoașterea efectivă a dreptului popoarelor la autodeterminare și independență.

Schimbarea istorică produsă în aceste două luni deschide drum unor schimbări mai profunde. Privită din perspectiva acestor două luni, „intervenția militară care a provocat prăbușirea regimului fascist — consideră »Rinascita« —, logica evenimentelor care, în numai trei săptămîni, au dus la un guvern civil din care fac parte și comuniști reprezintă «cazul portughez», inedit în premisele lui și în actuala lui desfășurare. De fapt, s-a realizat o excepțională convergență între tendința principală care a determinat pe militari să intervină, cerințele de fond ale societății naționale și momentul de maturizare la care ajunsese lupta maselor populare".

Cele două luni de democrație portugheză au demonstrat maturizarea colectivă de mari proporții, dar, mai ales, potențialitatea acestei maturizări politice. „Să însuțim rapid — spunea Alvaro Cunhal — forțele organizate ale poporului, cadrele, militanții, să mergem pretutindeni să zguduim situațiile și să trezim conștiințele, să învingem pasivitatea și să înfrîngem inerția. Deoarece și în aceasta se măsoară trecerea de la fascism la democrație".

Toate acestea pentru că, la 25 aprilie, istoria i-a deschis Portugaliei un cont pentru democrație...

Rodica Dumitrescu

BUENOS AIRES

Premisele continuității

În număr impresionant de mare, argentinienii l-au condus, la 4 iulie, pe ultimul drum pe fostul președinte Juan Peron. Cascheta, sabia de general, o cravașă și un trandafir se aflau așezate pe sicriu. Cortegiul funebru a traversat capitala, mergînd pînă la reședința prezidențială de la Olivos (20 kilometri de Buenos Aires). Sicriul a fost așezat provizoriu în capela Nuestra Señora de la Merced, urmînd ca, peste cîteva zile, să fie coborît într-un cavou construit special în memoria președintelui. Înfrigurați de ploaia care a căzut în tot cursul zilei, mulți obosiți de orele de drum făcute pînă în capitală din diverse orașe de provincie — Argentina fiind o țară întinsă, unde distanțele se măsoară în sute sau chiar mii de kilometri — argentinienii au adus, pe tot traseul cortegiului funebru, un vibrant omagiu fostului președinte.

După anunțarea morții lui Juan Peron și preluarea funcției de președinte, conform Constituției, de către Maria Estela Martinez de Peron, toate partidele politice, sindicatele și militarii au comunicat oficial hotărîrea de a sprijini necondiționat regimul constituțional. Această aderiune masivă permite continuarea procesului de uniune națională început de Juan Peron. Într-o declarație, Comitetul Executiv al C.C. al P.C. din Argentina cheamă poporul argentinian să acorde sprijin politicii guvernului de profunde transformări sociale în țară. Pentru prima oară, liderul opoziției, Ricardo Balbin, președintele Uniunii Civice Radicale, a luat parte la o ședință extraordinară la nivel înalt, convocată de noul președinte. La aceeași reuniune au participat toți miniștrii, comandanții șefi ai celor trei armate, liderii sindicatelor și patronatului.

Alt element important al acestei perioade „postperoniste" constă în numirea unui nou președinte al Mișcării Justițialiste — prima forță politică a țării, partidul condus de Juan Peron — în persoana lui Duilio Brunello, ziarist în vîrstă de 49 de ani. Brunello era delegat guvernamental în provincia Cordoba, al cărei guvernator fusese destituit, cu trei luni în urmă, de șeful poliției locale. Mîine, ultima modificare importantă — numirea noului secretar general al puternicei centrale sindicale a muncitorilor, C.G.T., — va defini contextul politic al mandatului noului președinte, care, ca și precedentul, intenționează să se bazeze pe cinci piloni : Mișcarea Justițialistă, Confederația Generală a Muncii (C.G.T.), Confederația Generală Economică (grupînd întreprinderile mici și mijlocii), Uniunea Civică Radicală și forțele armate.

Împărtășind opiniile politice ale fostului președinte, Maria Estela Martinez de Peron pornește de la premisa continuității. Pregătirea și evoluția sa politică sînt legate încă de la început de peronism. Năs-

Alvaro Cunhal: unitatea – esențială și decisivă

În cadrul celui mai mare miting popular organizat pînă acum de P.C. Portughez la Lisabona, secretarul general, Alvaro Cunhal, a rostit, la 29 iunie, un amplu discurs. Referindu-se la „libertățile democratice esențiale de care poporul portughez se bucură actualmente", Cunhal a afirmat : „Se editează ziare fără nici o cenzură prealabilă. Reuniunile și manifestațiile se desfășoară liber, partidele politice activează". Vorbitorul a atras apoi atenția asupra pericolului pe care l-ar presupune instituționalizarea și reglementarea libertăților „dacă aceste reglementări se vor întoarce împotriva libertăților înseși". „Trebuie să fim clari, tovarăși — a afirmat Cunhal. Dacă, în actuala situație politică, nu există un pericol de reprimare a libertăților, există însă tendințe de a transforma instituționalizarea libertăților și drepturilor într-o cămașă de forță pentru exercitarea lor".

Cunhal s-a referit, apoi, la legitimitatea revendicărilor oamenilor muncii, subliniind că, „în cursul a două luni de regim democratic provizoriu, oamenii muncii au obținut în lupta lor revendicativă mai multe succese decît ar fi obținut în 10 sau chiar 20 de ani sub vechiul regim". „Este indispensabil — a spus el — să se măsoare revendicările, ținînd seama că ne aflăm într-o societate capitalistă. A doua problemă este situația economică a țării. Pentru moment, aș vrea doar să subliniez că o situație economică gravă nu numai că ar lovi în condițiile de viață ale oamenilor muncii, ci ar crea un teren favorabil conspirațiilor contrarevoluționare. A treia problemă se referă la formele de luptă. Oamenii muncii nu renunță și nu vor renunța la armele de luptă verificate de experiență, printre care și greva, care constituie un drept al lor inalienabil. Apărînd dreptul real la grevă, noi atragem, în același timp, atenția oamenilor muncii asupra implicațiilor economice, sociale și politice ale grevelor în complexa situație politică existentă, mai ales cînd ele afectează sectoare vitale pentru economia națională și pentru viața populației".

Alvaro Cunhal s-a ocupat, apoi, de problema Africii, declarînd că „problema colonială a devenit mai complexă în măsura în care nu s-a pus capăt războiului și nu există o perspectivă clară de soluționare a acesteia", adăugînd că, „dacă comparăm situația actuală cu cea existentă acum două luni și ceva, observăm, natural, o diferență remarcabilă". „Azi, toate forțele și sectoarele care participă la procesul de democratizare sînt de acord cu următoarele idei fundamentale : problema poate să aibă numai o soluționare politică și nu militară ; este necesar să se pună capăt războiului și să se realizeze negocieri cu mișcările de eliberare națională din Guineea-Bissau, Mozambic și Angola".

Afirmînd că „este știut că, în larga coaliție de forțe care guvernează țara, există idei diferite privind soluționarea problemei, formele și metodele politice imediate", Cunhal a precizat : „După părerea P.C. Portughez, dificultățile pot fi învinse, se poate pune capăt războiului și este viabilă o soluție, dacă, în politica urmată, în răspunsurile date problemelor cotidiene, în soluțiile de ordin politic pentru problemele existente, în perspectivele prezentate, ar apărea clar recunoașterea dreptului popoarelor la independență. Începînd de aici, negocierile pot să avanseze în interesul tuturor".

Vorbitorul s-a referit, în continuare, la importanța unității forțelor democratice și a mișcării de masă, la necesitatea întăririi alianței între mișcarea populară și forțele armate, subliniind că „realizarea acestei unități nu se poate limita la declarații generale, concretizarea ei în activitatea practică fiind esențială și decisivă". În ce privește prezența P.C. Portughez în guvernul provizoriu, Cunhal a explicat : „Partidul, conștient de responsabilitatea sa, acceptă să participe la un guvern de largă coaliție ce realizează o politică cu care, în numeroase aspecte, partidul nu este de acord, dar acceptă să participe fiindcă există obiective comune esențiale, fiindcă, astfel, poate să influențeze mai favorabil evenimentele și fiindcă, dacă ar ieși din coaliție, situația s-ar deteriora rapid, deschizînd drum reacțiunii și fascismului. Sîntem convinși că poporul portughez consideră participarea comuniștilor la guvern ca o îndreptățită speranță în victoria finală, definitivă a democrației".

Lisabona. **Text transmis de Vasile Oros**